Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

PRIMORSKI DNEVNIK

- Cena 35 lir | Leto XVII. - Št. 90 (4864) | TRST, sobota 15. aprila 1961

Ob navzočnosti milijonskih množic in najuglednejših sovjetskih voditeljev

Triumfalen sprejem prvega astronavta na letališču Vnukovo in na Rdečem trgu v Moskvi ter nato še posebej v Kremlju

Jurij Aleksejevič Gagarin bo odslej nosil naslednje častne naslove: prvi sovjetski astronavt, heroj Sovjetske zveze, častni pionir, letalec prvega razreda, specialist za radijske zveze, prvak v letenju v višino, prvak v hitrosti, zaslužni mojster športa - Prejel bo tudi mednarodno odlikovanje: zlato medaljo za absolutne rekorde - Navdušen govor Hruščeva - Republikanski zastopnik Fulton je predlagal, naj Kennedy Gagarina povabi v ZDA

MOSKVA, 14. — Prvemu astronavtu Juriju Aleksejeviču Gagarinu je vsa Moskva priredila danes triumfalen sprejem. Na letališče Vnukovo je prispel v letalu «Iljušin 13» ob spremstvu sedmih letal. Na letališču ga je čakala ogromna množica ljudi z zastavami in zastavicami. Med sviranjem vojaške himne se je pojavil Gagarin in odšel takoj na častno tribuno, kjer je raportiral predsedniku vlade Nikiti Hruščevu, ki ga je večkrat objel, medtem ko so fanfare svirale sovjetsko himno. Nato ga je objel in poljubil predsednik prezidija vrhovnega sveta Leonid Brežnjev in drugi ugledni sovjetski voditelji. Na tribuni so bili tudi člani Gagarinove družine. Najprej je slavljenec poljubil svojo mater, očeta in ženo, nato pa sta se objela s Hruščevim.

V svojem raportu je izjavil, da je bil polet uspešno izvršen in da je pripravljen izvršiti vsako nadaljnjo nalogo. Nato je Gagarin z ženo in Hruščevom stopil v odprt avto ter se odpeljal proti Moskvi. Vso dvajset kilometrov dolgo pot ga je množica Moskovčanov navdušeno pozdravljala. Ko je avtomobil zasula s cvetjem, Gagarin je stoje odzdravljal in držal v drugi roki šop cvetja, ki mu ga je darovala žena Nikita Hruščeva. Vsa dolga cesta je bila okrašena z zastavami, lepaki, fotografijami Hruščeva in Gagarina. Po ulici «Leninski prospekt», ki je ena največjih moskovskih ulic, so šolarji spuščali na tisoče balončkov. Vsi opazovalci soglasno trdijo, da tako navdušene manifestacije in sprejema še ni bilo nikoli v zgodovini Moskve.

Navdušenje je doseglo vrhunec, ko se je pripeljal Hruščev z Gagarinom na Rdeči trg med ploskanjem množice sta odšla Gagarin in Hruščev pred Leninov mavzolej. Tedaj je Frol Kozlov formalno odprl svečano zborovanje na čast prvemu astronavtu. Sledil je govor predsednika prezidija Brežnjeva, ki je izrekel Gagarinu dobrodošlico. Nato pa je govoril Jurij Gagarin sam. Dejal je, da je hvaležen vsem tistim, ki so v partiji in v vladi prav njemu zaupali nalogo, ki jo je izvršil preteklo sredo ter mu dali na razpolago sredstva, da je to lahko storil. Gagarin je govoril z odločnim glasom s pogledom uprtim v navdušeno množico.

Za njim je govoril Hruščev, ki je prebral napisan govor, ki je trajal okrog pol ure. Najprej je pohvalil Gagarina in ga primerjal s Krištofom Kolumbom. Takoj nato pa je v svojem govoru slavil «genij, delo in napore sovjetskega ljudstva, kateremu se je treba zahvaliti, da je bilo mogoče uresničiti tak velikanski podvig, ki hkrati dokazuje materialno moč komunistične družbe». Nato je primerjal Sovjetsko zvezo z nekdanjo caristično Rusijo, ki je živela v bedi v analfabetizmu.

«Ponosni smo, da smo kot sovjetski državljani uresničili starodavne sanje o zavzetju vesolja», je dejal Hruščev in nadaljeval: «Naša država, ki jo imajo nekateri za divjo deželo, je začela osvajati vesolje in je dokazala, kaj je sposobna storiti». Nato je Nikita Hruščev poudaril, da je samo resnično politično in ekonomsko svobodna dežela lahko storila tisto, kar je storila Sovjetska zveza. Nato je primerjal Sovjetsko zvezo s «tistimi deželami, ki pravijo, da so svobodne, kjer pa vlada svoboda izkoriščanja tistih, ki nimajo kruha». Dejal je nato, da bodo še številni sovjetski državljani dosegli vesolje v službi miru. Nato je pozval še enkrat svet na splošno in popolno razorožitev, brez katere ni mogoče doseči dejanskega miru v svetu.

Nato je Hruščev sporočil, da bo Gagarin odlikovan z odlikovanjem heroja Sovjetske zveze in da bo nosil naslov «prvega sovjetskega astronavta». Množica je ob teh besedah navdušeno ploskala.

Hruščev je dalje čestital staršem in ženi Gagarina in zanjo dejal, da je to «prava sovjetska žena, kakršne so junakinje Nekrasova in Puškina». Hruščev je dodal: «Pred vsem svetom svečano naznanjam: „Sovjetska zveza napreduje v komunizem, zmaga bo naša, nobena sila na svetu nas ne bo prisilila, da bi to pot opustili. Uresničenje komunizma bo naša zmaga, komunizem ne pomeni gospostva ene države na drugo, temveč je nosilec blaginje za vse narode"».

Nadalje je Hruščev govoril o nujnosti, da se v največji meri izkoristi bogastvo Sovjetske zveze, predvsem pa imajo kolhozniki nalogo, da zadovoljijo vse potrebe prebivalstva. Svoj govor je zaključil s pohvalo sovjetskemu ljudstvu in ga pozval na nadaljnje uspehe v imenu miru in blaginje človeštva.

Po njegovem govoru, ki ga je množica dolgo odobravala, so prinesli Gagarinu pionirji uniformo, nato je sledila parada.

Besedilo odloka o najvišjem odlikovanju pravi med drugim, da se mu dodeljuje za njegov junaški podvig, prvi vesoljski polet, ki pomeni slavo za njegovo socialistično domovino; odlikovanje je prejel za svoje junaštvo, za hrabrost, za predanost sovjetskemu ljudstvu, stvari komunizma in napredka vsega človeštva.

Poleg tega je Gagarin prejel še red Lenina in medaljo z rdečo zvezdo. Pionirji pa so ga imenovali za «častnega pionirja» in mu ovili okrog vrata rdečo ruto. Ostali naslovi, ki jih je prejel Gagarin so še sledeči: letalec prvega razreda, specialist za radijske zveze, prvak v letenju v višino in prvak v hitrosti ter končno se «zaslužni mojster športa». Ta naslov mu je dala zveza sovjetskih športnih združenj z obrazložitvijo, da se je Gagarin že od mladih nog ukvarjal s športom: košarko, drsanjem, biljardom in da se je posebno odlikoval v košarki.

Moskovsko svečanost je prenašala sovjetska televizija direktno v London, pozneje pa so se tudi druge evropske televizijske postaje povezale neposredno z moskovsko ter oddajale posnetke v svojih večernih dnevnikih.

Zvečer je bil v Kremlju velik sprejem, ki so se ga udeležili ugledni partijski voditelji, ministri, oficirji, diplomati, znanstveniki, umetniki, literati itd. Ogromna dvorana Sv. Jurija je bila vsa osvetljena, tako da je še bolj prišel do izraza znameniti beli mramor. Vzdolž obeh strani častnih stopnišč so stali dečki in deklice. Med sprejemom je spregovoril še enkrat Gagarin, ki je poudaril, da je ponosen, da je izvršil svoj polet in ponovil, da je pripravljen opraviti sleherno nadaljnjo nalogo, ki jo bo prejel od partije in vlade.

Na sprejemu v Kremlju je govoril tudi Hruščev, ki je dejal: «Tovariši, gospodje! Zelo sem ganjen. Zelo smo ponosni in tudi ves svet je ponosen. To je triumf ljudi vse Zemlje. Vi, predstavniki drugih dežel, se lahko zavedate, kako smo mi ponosni, mi Sovjeti, ker je eden izmed naših uresničil ta podvig. Mi smo tisti, ki nam je uspelo prodreti prvič v kozmični prostor. V naši deželi imamo samo eno plemstvo — plemstvo dela. Spoštujemo naslednje načelo: čast tistim, ki delajo, kdor ne dela, naj ne je.»

Medtem se je zvedelo, da Gagarinova mati ni vedela, da bo njen sin postal prvi astronavt. Zvedela je šele potem, ko se je srečno vrnil na Zemljo. Nekemu novinarju je povedala, da so njeno vas leta 1942 zasedli Nemci ter da sta bila starejši brat in sestra Jurija aretirana, vendar pa se jima je posrečilo zbežati, ter sta se pridružila partizanom. Ko je bila vas osvobojena, se je družina preselila v Gjatsk blizu Smolenska. Gagarinova hčerka Lenočka se seveda ni udeležila triumfalnega sprejema v Moskvi, saj ima komaj dve leti, kljub temu pa je dopisniku Tassa dala svoj prvi intervju. Vprašanje: «Lenočka, ali veš, kje je tvoj očka?» Odgovor: «Da. V službi je». Vprašanje: «Ali bi hotela povedati nekaj svojemu očetu?» Odgovor: «Da. Hočem mu reči: Vrni se kmalu, brez tebe mi je dolg čas. Pridi kmalu».

Iz Washingtona poročajo, da je republikanski zastopnik James Fulton predlagal Kennedyju, naj povabi Jurija Gagarina na obisk v ZDA. Fulton je nadalje svetoval, naj bi New York sprejel prvega sovjetskega astronavta s «ticker-tape welcome», to se pravi s triumfalno parado v odprtem avtomobilu po ulicah Manhattana pod dežjem koščkov papirja in zvezd, ki jih mečejo z oken nebotičnikov. Gre za tradicionalno počastitev velikih osebnosti in ljudskih junakov.

Jutri opoldne bo v Moskvi Gagarin imel tiskovno konferenco. To bo prva priložnost za novinarje, da ga bodo videli od blizu in da mu bodo mogli postaviti vprašanja o poletu.

Končno je bilo objavljeno, da bo Jurij Gagarin prejel zlato medaljo za absolutne rekorde, ki jih podeljuje Mednarodna letalska federacija. To se bo zgodilo takoj, ko bodo organizaciji sporočili vse potrebne podrobnosti.

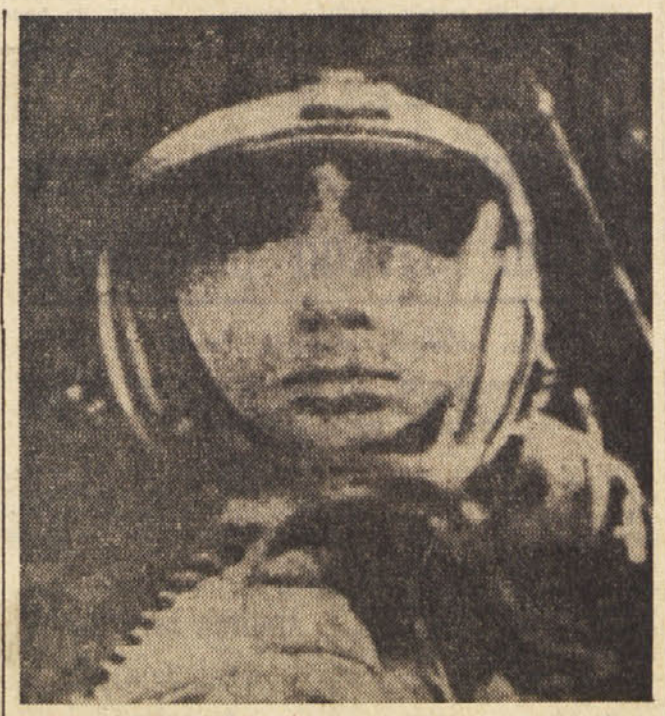

Gagarin v kabini vesoljske ladje pri nekem poskusnem poletu

Gagarin v vesoljski obleki prihaja iz helikopterja, ki ga je pripeljal v njegovo bazo po izvršenem poletu 300 km nad Zemljo

Vedno bolj odločni napadi v Angoli proti portugalskim kolonialistom

Močne izgube na obeh straneh - Portugalsko letalstvo seje smrt - Predlog 22 držav, naj poseben odbor OZN preišče sedanji položaj v Angoli

LUANDA (Angola), 14. — Več kot tisoč domačinov je v zadnjih treh dneh napadlo vas Ucua, 160 km severno od Luande. Portugalska tiskovna agencija poroča, da je to doslej najhujši napad, odkar trajajo v Angoli borbe, ki so se začele pred dvema mesecema. Ista agencija poroča, da so borci za neodvisnost Angole izkoristili priložnost, ko je bilo v vasi baje samo 30 vojakov. Napadli so tudi Quitexe, ki je bila prav tako napadena. Portugalci so takoj poslali več vojakov. Portugalske čete so po podatkih iste agencije imele štiri mrtve, medtem ko je bilo med domačini več mrtvih, kar je razumljivo, saj so portugalska letala po svoji volji sejala smrt med uporniškim ljudstvom.

V pristanišču Amboin so se medtem izkrcale čete, ki so včeraj nove odšle v Gabela. Več enot portugalske mornarice pa križari ob angolske obale. Druge pa so še v pristanišču ali pa patruljirajo po Zaire (Kongo).

Kredo je portugalska policija izvedla svojo doslej najhujšo akcijo: ponoči je preiskala dva afriška predela v Pameliju in Lixeiri.

V napadu domačih upornikov na Quitexe prejšnjo noč je izgubilo življenje — po podatkih — 24 Evropejcev in štirje kolonialni vojaki.

Iz New Yorka poročajo, da je 22 afriških in azijskih delegacij predložilo načrt resolucije, v kateri se poziva portugalsko vlado, naj nujno prouči v Angoli izvajanje ukrepov za izvedbo uresničitve resolucije generalne skupščine OZN od 14. decembra glede prenosa vseh oblasti na ljudstvo v nesamoupravnih deželah. Načrt resolucije predvideva ustanovitev posebnega pododbora, ki bi imel raziskati položaj v Angoli in o tem poročati generalni skupščini v zvezi s prihodnjo razpravo o Angoli, prihodnji teden.

—«»—

Volitve v Londonu

LONDON, 14. — Dokončni izidi občinskih volitev za londonski mestni svet so naslednji: laburisti 84 sedežev, konservativci 62 sedežev. Laburisti, ki imajo že 27 let večino v občinskem svetu, so jo letos obdržali, čeprav so izgubili 12 glasov. Liberalci, komunisti in fašisti, ki so se volitev udeležili, pa niso dobili nobenega sedeža.

—«»—

Zagrebški velesejem

ZAGREB, 14. — V Zagrebu so danes slovesno odprli mednarodni velesejem, na katerem sodeluje 484 jugoslovanskih, razen tega pa tudi 168 inozemskih podjetij iz 18 držav Evrope, Azije in Amerike. Pri ocenitvi gospodarskega pomena letošnjega pomladanskega velesejma, je državni tajnik za industrijo, Danilo Kekić, poudaril rezultate gospodarskega razvoja Jugoslavije, ki je v enem letu povečala družbeni produkt za 350 milijard dinarjev in vložila v gospodarstvo in družbeni standard okrog 900 milijard dinarjev. Kekić je poudaril, da je danes industrijska proizvodnja v Jugoslaviji za 4,5-krat večja od predvojne.

—«»—

Sukarno zavrnil vabilo, da obišče Veliko Britanijo

LONDON, 14. — Predstavnik Forreign Officea je sporočil, da indonezijski predsednik Sukarno ni sprejel angleškega vabila, naj uradno obišče London. Vzrok: obilen program drugih obiskov. Omenjeni predstavnik je izrazil upanje, da bo Sukarno obiskal Veliko Britanijo drugič, ker da zelo dobro razume vzroke zavrnitve vabila.

—«»—

Kancler Gorbach

DUNAJ, 14. — Novi kancler Gorbach, ki je predvčerajšnjim položil prisego, bo kot njegov predhodnik Raab imel vsakih 15 dni govor po radiu pod naslovom «Kanclerjeva oddaja». Prvi govor jutri ob 19.10 uri.

Včeraj je bila prva seja vodstva Gorbachove klerikalne stranke po prevzemu oblasti iz Raabovih rok. Gorbach je ob tej priliki obrazložil splošne smernice svojih programskih izjav, ki jih bo prebral 19. t. m. pred parlamentom.

Adenauer Hruščevu

BONN, 14. — V Moskvi je bil izročen Adenauerjev odgovor na pismo Nikite Hruščeva o vrnitvi nemških državljanov, ki se nahajajo še v ZSSR. V pismu «se na zelo prisrčen način» — tako je dejal sam Adenauer danes v Washingtonu — sporoča Hruščevu, da bo kmalu prejel odgovor na sovjetski memorandum glede nemškega vprašanja.

—«»—

BEOGRAD, 14. — Predsednik *Jugoslovanske lige za mir, neodvisnost in enakopravnost narodov*, Krsta Bujalić, in generalni tajnik lige, Miroslav Vitorović, sta danes odpotovala v Atene, kjer se bosta udeležila konference zastopnikov gibanja za mir in balkansko sodelovanje Grčije, Bolgarije in Romunije.

Po informacijah iz Pariza, Ženeve in Tunisa

Alžirsko-francoska pogajanja se bodo začela konec aprila?

Sodišče je v Lyonu obsodilo Clauda Duhamela in dva njegova tovariša na deset let ječe - Eksplozija v Alžiru

PARIZ, 14. — Iz krajev, ki jih obiskuje v teh dneh de Gaulle prihajajo vesti, ki zatrjujejo, da obstaja možnost, da se bodo francosko-alžirska pogajanja, ki bi morala biti 7. t.m. v Evianu, verjetno začela že konec aprila. Podobne vesti prihajajo tudi iz Tunisa, kjer ima sedež začasna alžirska vlada, ki pravkar pripravlja odgovor na de Gaullove izjave na zadnji tiskovni konferenci. Tudi iz Ženeve so prišle podobne informacije.

Iz Eviana na francosko-švicarski meji pa poročajo, da so številni funkcionarji, ki so zaradi odlaganja pogajanj že odpotovali v Pariz, sedaj zopet prišli v hotel «La Verna», kjer bo bodoči sedež francoske delegacije. V Ženevi pa so varnostni organi okrepili svojo službo, zlasti okrog vile, ki je določena za sedež alžirske delegacije. Poudarja se tudi, da si skoraj ni moč misliti, da bi si Alžirci naprtili odgovornost za razbitje pogajanj. Morda pa začasna alžirska vlada čaka še na važen govor, ki ga bo imel de Gaulle v Bordeauxu pred vrnitvijo v Pariz.

Danes je de Gaulle govoril v Marmande in dejal, da je moč francosko politiko v Alžiru izraziti v dveh besedah: «mir in pridružitev». «Mi nudimo mir in združitev tistim, ki doslej našega vabila niso sprejeli».

Po podatkih dnevnika «France Soir» je v Alžiriji še okrog pet tisoč ljudi v taboriščih, osem tisoč v zaporih in sedem tisoč v kontrolnih središčih. Danes so francoske oblasti izpustile v Alžiriji okrog 600 pripornikov na podlagi ukaza generalnega delegata vlade, Jeana Morina. Hkrati pa se predvideva poostritev cenzure nad tiskom.

Tudi današnji dan ni bil brez eksplozij: v središču Alžira je eksplodirala bomba v neki stavbi, toda žrtev ni bilo. Na področju Francije pa ni bilo atentatov. Le v Bordeaxu so našli nekak zavoj v mali palači maroškega konzulata. Policija ga je zelo previdno odprla in našla v njem drugi zavoj v obliki valja s pismom: «Škrbite za vaše zadeve!» — Podpis: «Francoska Alžirija».

Ponoči pa so Alžirci vrgli v zrak vojaški tovornik južno od Alžira, z mino, ki so jo položili na cesto. Rezultat: 13 mrtvih in 17 ranjenih francoskih vojakov.

Maroški veleposlanik, ki potuje po Evropi, Balafrej, je danes v Parizu izrazil upanje, da bo de Gaulle osvobodil Ben Belo in njegove tovariše, kajti po njegovem mnenju se usoda zaprtih alžirskih državnikov ne bi smela povezovati z izidom pogajanj. Balafrej je dodal, da se bodo pogajanja v Evianu kmalu začela ter poudaril, da je po njegovem mnenju v zadnjih de Gaullovih izjavah en del «bistveno konstruktiven in predstavlja resno podlago za pogajanja».

V Lyonu pa je sodišče zelo strogo obsodilo člane organizacije, ki je pomagala alžirski osvobodilni fronti. Alžirec Tahatemzi je bil obsojen na osem let zapora, slavni Claude Duhamel, Nicole in Jean Biochier, študenta, ki sta vzdrževala zvezo, pa so bili obsojeni vsak na deset let zapora. Na isto kazen je bil obsojen v odsotnosti Jean-Marie Boeglin, ki naj bi bil načelnik skupine ter France Preiss.

Iz Moskve pa poročajo, da je prišlo pred francoskim veleposlaništvom do demonstracij v korist začasne alžirske vlade, in sicer mimogrede, ko se je del množice, ki je odhajala na Rdeči trg, da sprejme Gagarina, zaustavil pred ambasado in vzklikal: «Alžirija, Alžirija!».

—«»—

Pred volitvami na Poljskem

VARŠAVA, 14. — Ladislav Gomulka, generalni tajnik KP Poljske, je včeraj zaključil volilno kampanjo. V svojem dveurnem govoru je med drugim dejal, da danes samo Adenauer zahteva revizijo sedanje poljsko-nemške meje na Odri in Nisi. Še prav posebej pa je opozoril, da bi dajanje atomskega orožja Zahodni Nemčiji pomenilo odpreti vrata vojni.

Na Siciliji postaja politični položaj vedno bolj zapleten

Alessi, kandidat KD za predsednika vrnil mandat za sestavo deželne vlade

Predsednik republike Gronchi obiskuje italijanska podjetja v Argentini Francoski agenti novačijo v Italiji za tujsko legijo! - Prosvetna komisija odobrila zakonski osnutek o šolskem načrtu

(Od našega dopisnika)

RIM, 14. — Po zaključku uradnega dela obiska v Argentini, predsednik Gronchi obiskuje sedaj večja italijanska podjetja v raznih krajih dežele. Po obisku Mendoze, si je danes ogledal Cordobo, nato pa industrijski kompleks «FIAT» v Farreiri, kakih deset kilometrov od Cordobe. Ta kompleks obsega štiri obrate: tovarno traktorjev «Concord»; tovarno velikih Dieselovih motorjev «G.M.D.»; tovarno tramvajskega in železniškega materiala «Materfer» in tovarno motornih delov «Metalcor». Gre za enega največjih uspehov italijanske pobude na področju industrije v Argentini. Drugi večji kompleks je Gronchi preletel včeraj na poti v Mendozo, kakih sto kilometrov od prestolnice, kjer leži industrijsko središče «Techint», ki obsega obrate Dalmine SAFTA (jeklene cevi) in «Cometarso», ki proizvaja lažje kovinske naprave za petrolejsko industrijo.

Poleg teh dveh industrijskih kompleksov, zgrajenih z udeležbo italijanskega kapitala, je omeniti še podjetje «Pirelli Argentina» v bližini prestolnice in «SAIPEM» (ki spada v skupino ENI) v Patagoniji, ki je sklenila z argentinsko petrolejsko družbo «YPF» pogodbo za 300 vrtin na področju Comodora Rivadavie. To pogodbo so kasneje razširili za nadaljnjih 300 vrtin, vključivši montiranje naprav in upravljanje vrtin do leta 1966.

V Cordobi si je Gronchi ogledal tudi italijansko bolnišnico, ki so jo ustanovili prvi italijanski izseljenci pred okrog 60 leti.

V poslanski zbornici so bila danes na dnevnem redu vprašanja pretežno krajevnega značaja. Med vprašanji splošnega značaja, naj omenimo je vprašanje socialističnega poslanca Berlinguerja v zvezi z vedno pogostejšimi primeri novačenja mladeničev v francosko tujsko legijo, ki ga francoski agenti vrše tudi na italijanskem ozemlju. Na vprašanje je odgovoril podtajnik za notranje zadeve Scalfaro, ki je dejal, da vlada zasleduje zelo pozorno ta pojav; dodal je, da so dali potrebna navodila za povečano nadzorstvo nad primeri ilegalnega izseljevanja, hkrati pa je zanikal, da bi v Italiji novačili za tujsko legijo, da pa kljub temu iščejo morebitne dokaze o taki dejavnosti, da bi mogli protestirati pri francoski vladi. Berlinguer je bil z odgovorom le delno zadovoljen.

Po odgovoru na nekatera vprašanja krajevnega značaja, je senator Mariotti (PSI) obrazložil svojo interpelacijo v zvezi s stavko nameščencev finančne uprave ter interpelacijo, s katero zahteva, da se popravi krivica (glede prejemkov), ki jo trpijo nameščenci te uprave zaradi zakonskega dekreta št. 533 z dne 31. julija 1954. Minister Trabucchi tega krivičnega ravnanja ni zanikal in dejal, da bo treba najti način, da se ta krivica odpravi. Mariotti je bil z odgovorom zadovoljen. Senatorka Palumbo (PSI) je intervenirala v zaščito nameščencev opernih in koncertnih ustanov, ki se nahajajo v stavkovnem gibanju, hkrati pa obžalovala, da vlada ne kaže zadostnega razumevanja za kritično stanje na področju operne in simfonične glasbe. Senatorki je odgovoril minister Folchi, ki je podčrtal, da je država dala v teh poslednjih letih okrog 100 milijard lir za okrepitev opernega gledališča, nedavno pa je dala nova sredstva, da bi večje operne ustanove mogle redno poslovati do 30. junija letos. Minister ni skrival pomanjkljivosti, namignil pa je, da država sicer daje, vendar pa nima nobene kontrole nad tem, kako se javni denar porabi (pretirani izdatki za scenografijo, da bi si zagotovili nekega slovitega pevca itd.). Pripomnil je še, da bi treba zvišati število tistih, ki vstopnico plačajo (danes je takih komaj od 30 do 35 odst.). Država daje opernim gledališčem sedaj letno okrog 3 milijarde, uprave gledališč pa zatrjujejo, da potrebujejo najmanj 6 milijard. Folchi je dejal, da država ne more sama prevzeti tolikšnega bremena in da bi morale del bremena prevzeti tudi krajevne ustanove in javne ter privatne inštitucije. S tem v zvezi bo minister v kratkem predložil zakonski osnutek, v katerem bo tudi načelo, da morajo operna gledališča nuditi predstave tudi delavcem in študentom. Zasedanje so nato odložili na prihodnji torek, ko bodo nadaljevali diskusijo o zakonskem osnutku, ki vsebuje posebne ukrepe v korist prestolnice.

Prosvetna komisija poslanske zbornice je zaključila proučitev zakonskega osnutka o šolskem načrtu, ki vsebuje 60 členov in odobrila nekatere popravke, ki so jih zahtevali senatorji, ko je bil osnutek v diskusiji v senatu. V osnutku je predvidena tudi finančna podpora države zasebnim šolam (konfesionalnim), kar je v nasprotju z določbo ustave, ki prepoveduje uporabo državnega denarja za zasebne šole. Spričo tega je moč predvideti, da se bo okrog tega vprašanja razvila ostra debata v poslanski zbornici, ko bodo osnutek predložili v diskusijo in odobritev.

Kandidat KD za sicilskega deželnega predsednika Alessi je danes odklonil mandat za sestavo deželne vlade. Razlog za ta njegov korak je verjetno iskati v zadržanju krščanskih socialcev, ki so Alessiju izjavili, da so pripravljeni podpreti kakršno koli vladno kombinacijo, pa tudi enobarvno vlado KD, da pa ne morejo pristati na kombinacijo, v kateri bi bila tudi monarhistična poslanca in bivši predsednik Majorana. Pri liberalcih in monarhistih Alessi ni naletel na težave, socialdemokrati pa so itak že davno kapitulirali pred izsiljevanjem KD in liberalcev. Kaj sedaj? Jutri se sestane skupina poslancev KD v deželnem parlamentu in bo proučila položaj po umiku Alessija. Določiti bo morala novega kandidata KD za deželnega predsednika, ker je Alessi izjavil, da je njegova odločitev dokončna.

(Poslanec Caltabiano, ki spada v skupine desničarskih neodvisnih poslancev, s katerimi je Alessi moral vsekakor računati, je še danes izjavil dopisniku ANSA, da bo brezpogojno glasoval za vsakršno kombinacijo, ki bi jo Alessi skušal uresničiti; na koncu pa je celo dejal, da je po njegovem mnenju «kriza že rešena»! Ob primerih tolikšne bistroumnosti se nam samo po sebi vsiljuje vprašanje, čemu podobni ljudje vztrajajo v politiki.)

A. P.

Predsednika Tito in Burgiba o mednarodnih vprašanjih

Med Jugoslavijo in Tunizijo bosta sklenjena sporazuma o tehničnem in gospodarskem sodelovanju - Tito odpotoval v Aleksandrijo, kjer se bo sestal z Naserjem

TUNIS, 14. — Predsednika Jugoslavije in Tunisa smatrata, da je izvajanje izvenblokovske politike važen prispevek k ohranitvi miru in ustanovitvi mednarodnega sodelovanja in da izvenblokovske države lahko v tem pogledu močno vplivajo na zbližanje pogledov in koordinacijo svojih akcij. Prenehanje oboroževalne tekme ter prepoved uporabe jedrskega orožja in poskusov ter uresničenje popolne razorožitve bi bistveno prispevalo k utrditvi miru v svetu. Zato je potrebno, da vse države vložijo največje napore za dosego zadevnih mednarodnih sporazumov, ugotavlja skupno jugoslovansko-tunisko poročilo, ki je bilo objavljeno po končanem obisku predsednika Jugoslavije v Tunisu.

Voditelja obeh držav smatrata, da nadaljevanje vojne v Alžiriji ogroža mir. Potem ko sta potrdila svojo polno podporo alžirskemu ljudstvu v njegovi borbi za osvoboditev in izrazila svojo solidarnost z akcijo začasne alžirske vlade, sta Tito in Burgiba ugotovila, da bodo samo lojalna pogajanja med začasno alžirsko vlado in francosko vlado omogočila prenehanje vojnih posegov in pravično rešitev alžirskega vprašanja.

Tito in Burgiba sta izrazila globoko zaskrbljenost zaradi nadaljevanja neredov v Kongu in poudarila zahtevo takojšnjega prenehanja tujega vmešavanja v Kongo in izvajanje resolucije Varnostnega sveta in OZN.

Glede dvostranskega sodelovanja med Jugoslavijo in Tunisom sta se Tito in Burgiba sporazumela o potrebi sklenitve sporazuma o tehničnem sodelovanju in sporazumu o dolgoročnem sodelovanju na gospodarskem področju. V sporočilu se ugotavlja, da bo obisk predsednika Burgibe v Jugoslaviji nov prispevek h krepitvi stikov in razvoja obojestranskega koristnega sodelovanja.

Predsednik Tito, ki je včeraj in danes obiskal nekatera mesta v notranjosti Tunisa, med njimi starodavno mesto Monastir, je odpotoval ob 15. uri popoldne na «Galebu» iz pristanišča Suša v Aleksandrijo, kamor bo prispel 17. t.m. Med petdnevnim neuradnim obiskom v ZAR se bo Tito razgovarjal s predsednikom Naserjem.

B. B.

Kriza v Laosu

Laos šteje le dva milijona ljudi, le eno tisočinko vsega azijskega prebivalstva, vendar se o tej deželi milijonov slonov in belega parazola, kakor se imenuje v starih knjigah, piše več kot o vseh ostalih deželah Azije skupaj.

Se pred dobrim tednom so vesti o laoški krizi in njenem razvoju polnile naslovne strani svetovnih listov, vznemirjale kabinete sosednih pa tudi drugih držav, opozarjale na novo vulkansko žrelo v srcu Jugovzhodne Azije, mnoge pa so navajale celo na misel, da imamo že vse znake nove Koreje.

Alarmantna poročila o premikih VII. ameriške flote, o zračnem mostu ameriških in sovjetskih letal, aktivni udeležbi vietminskih topničarjev, sestrelitvi ameriškega letala in nejasnost, kaj se sploh dogaja za bambusovo zaveso, so pognala termometer tako visoko, da so tu in tam že kar dvomili, ali je sploh možna mirna poravnava. Sam Nehru je v indijskem parlamentu dejal, da je vprašanje Laosa vprašanje vojne in miru.

Toda plaz, ki je že polzel in drobil pod seboj vse, na kar je naletel, se je ustavil sredi hriba. Obtičal je, toda ali bo zdrvel v dolino? Kot vse kaže, je že naletel na močnejše hribine.

Na eni svojih zadnjih tiskovnih konference je uporabil predsednik Kennedy sicer kaj ostre besede, vendar je apeliral na mirno rešitev. V tem smislu je pledirал tudi britanski premier Macmillan, ko je v Key Westu razpravljal z ameriškim predsednikom o vrsti mednarodnih vprašanj, med drugim seveda tudi o Laosu. Proti kakršni koli intervenciji so se izrekli tudi na tiskovni konferenci držav SEATO pakta v Bangkoku, čeprav malo manj jasno.

Bolj konkretni elementi izboljšanja pa so ti-le: Premiera Suvano Fumo so v Parizu in Londonu sprejeli ne kot predstavnika izgnane vlade, marveč kot zakonitega dediča najboljših tradicij Laosa. Francoski in angleški tisk sta med njegovim obiskom v teh dveh prestolnicah poudarjala, da bi moral nov kabinet sestaviti prav Suvana Fuma, saj je trenutno gotovo najbolj primerna oseba za tak odgovoren položaj.

Prve dni aprila pa je sovjetska vlada sprejela britanske predloge, ki predvidevajo razgovore med obema laoškima strankama za ustavitev ognja in rešitev politične krize. To naj bi bil pravzaprav le uvod v reševanje laoške krize. V drugi etapi bi se sestala kontrolna komisija treh — Indije, Poljske in Kanade — da bi ugotovila, ali je v Laosu res zavladalo premirje. Na koncu, v tretji etapi, pa naj bi predstavniki štirinajstih držav razpravljali o zagotovitvi laoške nevtralnosti. — To je skelet britanskega predloga.

To, kar se sedaj dogaja v Laosu, je klasičen primer hladne vojne, blokovskega gledanja na vlogo novih azijskih držav. S svojo nerazvito ekonomiko, oddaljenost od morja ter težavami na vsej črti, Laos prav gotovo ni važen niti interesanten za nikogar. Toda v verigi strateških in političnih pozicij, ki sta jih Zahod in Vzhod spletla krog naše oble, ima Laos svoje določeno mesto. Vendar se v dobi atomskih bomb in raket vsi zavedajo, da je pomen tega azijskega škornja le relativen. Zato pošiljajo druge po kostanj... Toda Laos ni drugorazredno vprašanje.

Že en sam pogled na karto nam predoči izjemen položaj te dežele. Laos leži med Kitajsko in Severnim Vietnamom, proameriško orientiranim Južnim Vietnamom, nevtralistično Kambodžo, proameriškim Siamom in nevtralno Burmo. Torej sredi dveh močnih mlinskih blokov.

V Laosu pa se bore za oblast tri tendence, tri smeri in sicer: prvič — nevtralistična tendenca, ki jo zastopa princ Suvana Fuma; drugič — prokomunistično gibanje Patet Lao princa Suvanuvonga (polbrata prejšnjega), katerega trdnjava je na severu, v goratem delu dežele in tretjič — proameriška frakcija generala Nosavana, «močnega človeka», ki ga verjetno podpira tudi kralj Savang. Sovjetska zveza Kitajska, Severni Vietnam in Patet Lao trdijo, da pomaga Nosavanu Siam, Nosavan pa s svoje strani opozarja na to, da se bore na strani Patet Laa tudi enote Severnega Vietnama.

Obtožbe in protiobtožbe so na dnevnem redu, prav tako tudi akcije in protiakcije, vendar se scena v zadnjih mesecih, odkar se je z ameriškim denarjem pririnil na oblast general Nosavan, ni več bistveno spremenila. Nekaj časa je sicer kazalo, da bo kapetan Kong Li, ki je lani avgusta na čelu II. bataljona padalcev kraljevske armade izvedel državni udar in ustanovil revolucionarni komite, presekal na dvoje cesto Luang Prabang — Vientian in zadal s tem smrtni udarec desničarskim elementom. — Toda njegova ofenziva se je ustavila, še predno se je dobro začela.

V Laosu ni miru že od novembra leta 1958, ko so iz vlade nacionalne enotnosti odstranili predstavnike levice in so se začele enote Patet Laa umikati na sever. Toda vojne v Laosu ni mogoče končati z vojno. Konča se lahko samo s sporazumom in brez pritiska od zunaj. «Laoško vprašanje mora rešiti laoško ljudstvo samo», je ondan avtoritativno izjavil Čen Ji, zunanji minister LR Kitajske. Opozoril pa je na to, da bi Kitajska poslala svoje čete v Laos, če bi države SEATO pakta intervenirale z orožjem...

Prav nič ne pretiravamo, če trdimo, da je najhujša kriza že mimo, toda pot do rešitve je še dolga. Tudi korejsko vprašanje še ni rešeno in sredi Vietnama gre hladna fronta. Predlog, naj bi tudi Laos razdelili na dve polovici, zato ni realen in ga nihče ne bi mogel zagovarjati. Toda rešitve, s katero bi bili vsi zadovoljni, tudi ni mogoče pričarati. Zadovoljni bomo lahko zato, če bo v Laosu prenehala državljanska vojna in se bodo začele rane spet celiti.

Laoška kriza je rezultat hladne vojne, zato bo rešena, ko se bo nehala hladna vojna in ko Zahod in Vzhod ne bosta več na vsakem koščku naše oble merila svojih moči. Ali niso laoške džungle nekam daleč od Amerike. Ali ne bi bil zato možen pameten razgovor o tej dvomilijonski deželi!

M. O.

Martin Bormann je najbrž še živ

FRANKFURT, 14. — Državni pravdnik v Hessenu dr. Fritz Bauer je izjavil, da je prepričan, da je Martin Bormann, ki je bil šef tajništva nacistične stranke ter neposredni sodelavec Hitlerja, še živ. Ni hotel navesti podrobnosti, dejal pa je, da je neka tajna organizacija z imenom «Odesa» pomagala mnogim vojnim zločincem, da so po vojni zbežali v tujino. Dr. Bauer, ki je govoril na sestanku neke mladinske organizacije, je obžaloval, da Interpol noče imeti zločinov iz koncentracijskih taborišč za navadne zločine ter jih še kar naprej prišteva med politične zločine, za katere ni pristojen. Pravdnik iz Frankfurta je dostavil, da si je 5 let prizadeval, da bi Interpol spremenil predpise, ki urejujejo njegovo ravnanje do političnih zločinov.

—«»—

MOSKVA, 14. — Javni tožilec Roman Rudenko je izjavil, da ameriški pilot «U-2», Gary Powers, ne bo izpuščen na svobodo. Dejal je, da so govorice izmišljene, ker o tem ni nič slišal in tudi ne verjame, da bi se moglo nekaj takega zgoditi.

Fotografija iz Jeruzalema

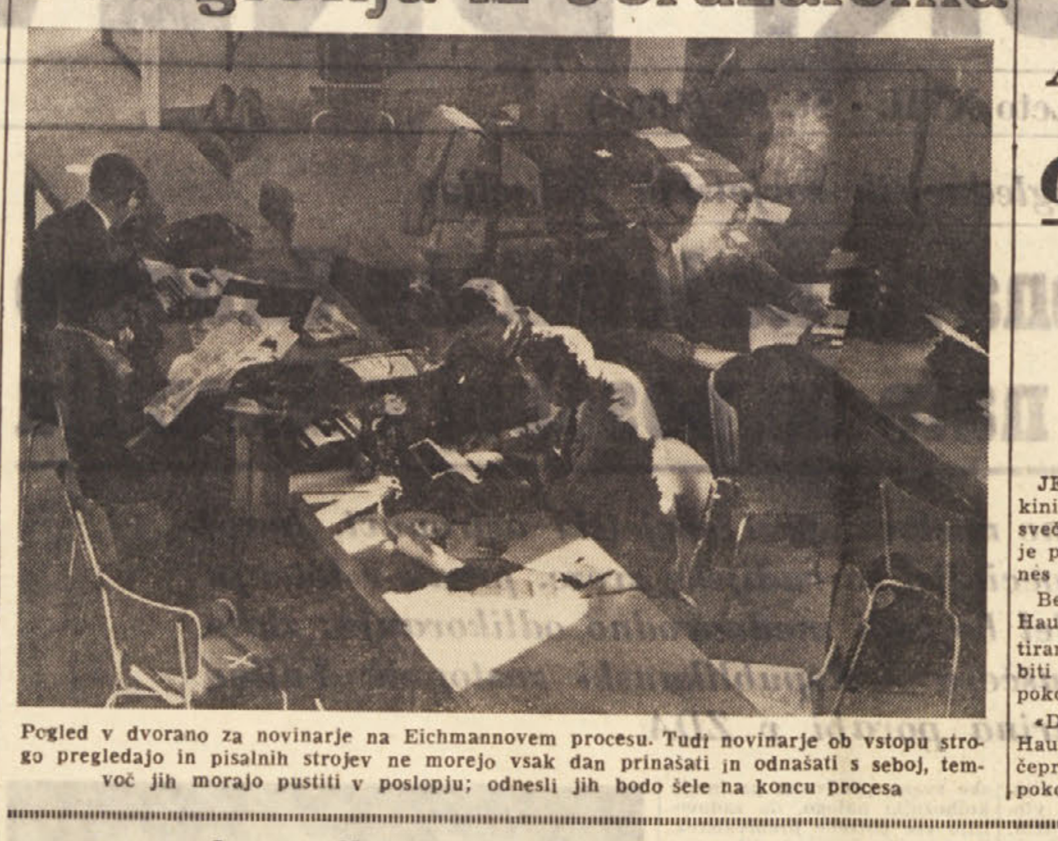

Pogled v dvorano za novinarje na Eichmannovem procesu. Tudi novinarje ob vstopu strogo pregledajo in pisalnih strojev ne morejo vsak dan prinašati in odnašati s seboj, temveč jih morajo pustiti v poslopju; odnesli jih bodo šele na koncu procesa

S procesa Martirano

Obsojen na 2 leti zapora zaradi krivega pričevanja

Nekateri odvetniki stavkajo, drugim pa je stavka nezakonita; pri tem so se v grši luči pokazali odvetniki obrambe

RIM, 14. — Danes so bili na procesu Martirano zaslišani nekateri bančni uradniki, ki naj bi po želji obrambe okrepili Ghianijevo tezo, da se je on večkrat nahajal tudi dopoldne v bankah, če je bilo treba popraviti stroje za mikrofilm. S tem hoče Ghiani dokazati, da je povsem verjetno in tudi resnično, da se je 11. septembra zjutraj nahajal v neki banki. Ne bi namreč mogel biti v banki, če bi se v noči nahajal v Rimu in bi se šele dopoldne vračal z vlakom «Freccia del Sud» iz Rima.

Toda kakor so že nekatere izjave prič v preteklih dneh precej omajale Ghianijev položaj, tako se je tudi danes v tem pogledu zanj obrnilo še nekoliko na slabše. Res je sicer, da je bil Ghiani dokaj prost pri svojem delu, vendar izjave prič niso pripeljale vode na njegov mlin. Tudi danes so nekatere priče vztrajale pri izjavah, ki Ghianiju ne pomagajo. Nekdo je n. pr. priznal, da je podpisal potrdilo o Ghianijevem delu v banki 11. septembra, toda izjavil je tudi, da na datum nikoli ni gledal.

Danes je bil zaslišan tudi na dosmrtno ječo obsojeni Franco Spernazzato, ki je pripovedoval zmedeno zgodbo. Nahajal se je v jetniški umobolnici in tu je prišel k njemu neki zapornik-bolnik, ki mu je narekoval neke izjave. Po teh izjavah je Spernazzato sklepal, da bi bilo mogoče ugotoviti, kdo je morilec Marie Martirano.

Potem je prišel na vrsto zapornik La Spina iz zapora v Genovi. Ta je izjavil, da je tisti Luigi Rossi, ki je 10. septembra potoval z letalom iz Milana v Rim. Toda državni tožilec ga je z nekaj vprašanji pritisnil ob zid, da je lahko potem postavil zahtevo za obtožbo La Spine krivega pričevanja.

Sodišče je zares sklenilo, da takoj sodi nerodnega La Spino, ki mu vse njegovo zagotavljanje in uradno imenovani zagovornik nista pomagala, da bi se rešil iz neugodnega precepa. Obsojen je bil na dve leti zapora, medtem ko jih je tožilec zahteval tri. To se je zgodilo vse skupaj še dokaj hitro in v tem času je bil pravi proces prekinjen.

Odv. Pacini je potem v imenu odvetnikov civilne stranke izjavil, da bodo zaradi stavke odvetnikov v prihodnjih dneh odsotni. Manj enotni pa so se pokazali odvetniki obrambe. Strina je izjavil, da bo stavkal; za Carneluttija, ki je bil odsoten, je dejal, da bo prisostvoval razpravi. Sarno je dejal, da bo stavkal, toda prekinil bi stavko, če bi bil njegovemu klientu imenovan uradni zagovornik. Adamo Degli Occhi pa je dejal, da ne bo stavkal, kar je opravičil z malo prepričljivo izjavo. Ungaro je izjavil, da ne soglaša in bo stavkal.

—«»—

Aretiran bivši nacist sedaj policijski funkcionar

LUEBEK, 14. — Policijski svetnik Hans Ulrich Kapser, pomočnik direktorja policijske šole v Eutinu v Zahodni Nemčiji, je bil aretiran zaradi svoje nacistične preteklosti. Aretacija je bila izvedena po nalogu državnega tožilstva v Wupperthalu. Kapserju očitajo zločinska dejanja, ki so jih zakrivili policijski oddelki, ki so pod njegovim poveljstvom v zadnji vojni dušili partizansko borbo na vzhodni fronti.

—«»—

Rešeni z ladje

BOSTON, 14. — Ameriške pomorske straže javljajo, da je trgovska ladja s 35 možmi posadke klicala na pomoč, ker se potaplja. Pozneje so ugotovili, da gre za trgovsko ladjo «Marine Merchant», ki pripada neki ameriški paroplovni družbi in prevaža žveplo. Ladja se nahaja kakih 40 milj od Portlanda na zelo razburkanem morju.

Vseh 35 članov posadke ladje «Marine Merchant» je zapustilo ladjo in se prekrcalo na druge ladje, ki so prihitele na pomoč.

Turinski univerzi zapustil poldrugo milijardo lir

TURIN, 14. — Odvetnik Carlo Marangoni, ki je v starosti 81 let umrl 8. februarja letos, je zapustil turinskemu vseučilišču približno poldrugo milijardo lir. Premoženje pokojnega odvetnika Marangonija se ocenjuje na milijardo 600 milijonov lir. Od tega je Marangoni dodelil 25 milijonov lir ustanovi «Cottolengo», 20 milijonov vseučilišču v Ferrari, ki je njegovo rojstno mesto, 20 milijonov ferrarskemu otroškemu zavetišču «Jolanda di Savoia», 10 milijonov zavetišču «Mirafiori» v Turinu, preostalo milijardo in pol pa vseučilišču v Turinu. S to vsoto bodo, na željo pokojnika, morali «razširiti center kardiološke kirurgije, ustanoviti oddelek eksperimentalne kirurgije, ustanoviti center za kirurgijo in zdravljenje bolezni ledvic».

Odvetnik Carlo Marangoni je bil znan v industrijskih krogih in je bil med drugim predsednik cele vrste podjetij in družb kot tudi raznih športnih organizacij.

—«»—

Italijanska umetnost v tujini

PARIZ, 14. — *V dveh pariških umetnostnih galerijah so otvorili razstavi dveh italijanskih slikarjev in sicer Gina Silvestrija in Ruggera Serrata. Gre za dva umetnika figurativne struje. Ruggero Serrato razstavlja kakih 50 olj. Umetnik je doma iz Neaplja, kjer se je rodil leta 1898 in se uveljavil šele pri 62. letu z razstavo v galeriji «Fontanella» v Rimu. Gino Silvestri pa je star 33 let, doma je iz Belluna, kjer je bil profesor in umetnostni kritik. Leta 1952 je dobil nagrado za portret predsednika republike. Že tri leta za Silvestri živi in deluje v Parizu. Tokrat razstavlja 27 akvarelov in risb.*

PRAGA, 14. — *V praškem krožku za upodabljajočo umetnost in kulturo je prof. praške akademije lepih umetnosti Stech imel predavanje o italijanski umetnosti, s posebnim poudarkom na italijanski arhitekturi. Govornik, ki je od leta 1911 do pred dvema letoma 35 krat obiskal Italijo, se je navdušeno izražal o italijanski arhitekturi, njeni drznosti in tudi o življenjskosti lombardijske prestolnice.*

Nadaljevanje procesa proti Adolfu Eichmannu

Absurdne teze zagovornika ob grozni krivdi zločinca

Servatius trdi, da je sedaj Eichmann miren državljan, ki ni več nevaren za človeštvo - Ta rabelj nekoč ni hotel zamenjati 5000 nemških ujetnikov za 5000 židovskih otrok iz Bolgarije

Zahodna Nemčija ne bo zahtevala izročitve Eichmanna

JERUZALEM, 14. — Po prekinitvi včerajšnjega dne, posvečenega žrtvam nacizma, se je proces proti Eichmannu danes nadaljeval.

Besedo je povzel tožilec Hausner, ki je z obširnim citiranjem zanikal, da bi moglo biti dejstvo, da se je kdo pokoril ukazom, že opravičilo.

«Dokazali bomo,» je dejal Hausner, «da je Eichmann, čeprav se je včasih na videz pokoril ukazom, često prekoračil te ukaze».

Tožilec je nato podčrtal, da je izraelski zakon iz 1950 o vojnih zločinih, ki ne priznava opravičila s pokoritvijo ukazom višjih, v skladu z najnovejšimi nauki mednarodnega prava.

Eichmann je mirno sledil Hausnerjevim argumentacijam in si večkrat kaj beležil.

Tožilec je zlasti podčrtal sodbo vrhovnega sodišča Nemške zvezne republike 21. februarja 1961, ki uveljavlja načelo, po katerem nelegalni ukaz ne more biti za izvršilca opravičilo na nelegalno dejanje. Izvršilec ostane odgovoren za dejanje, ki bi ga lahko presodil za kriminalno. Niti dežela, kjer naj bi bil, kot hoče obramba, Eichmann sojen, ne sprejema teze, po kateri bi bilo opravičilo, če je kdo ravnal po ukazu višjih, je podčrtal Hausner. Eichmann je sojen na podlagi izraelskega zakona, ki pripada vsemu omikanemu svetu, je dejal državni pravdnik.

Hausner je svojo dolgo argumentacijo, ki jo je začel v torek in ki je vsega skupaj trajala deset ur, zaključil takole: «Židovski sodniki tega sodišča, ki se oslanjajo na načelo, da so Izraelci in tujci pred zakonom enaki, bodo sodili Adolfa Eichmanna. Če ima obramba kako bojazen, potem bi jo lahko imela pred katerim koli sodiščem na svetu. Zaradi tega zahtevam, da zavrnete razloge o nekompetentnosti tega sodišča, ki jih je predložil odvetnik Servatius»

Prvič od začetka procesa se je v dvorani slišalo ime Adolfa Hitlerja. Ko je tožilec Hausner zavračal tezo, da bi bilo opravičilo, če je kdo ubogal ukaze višjih, je vzkliknil: «Če bi se sprejela ta obrambna teza, potem bi lahko spričo razmer v nacistični Nemčiji vsak obtoženec navajal takšno imuniteto in kriminirali bi lahko samo enega človeka — Adolfa Hitlerja. Končno bi se pa še on lahko skliceval na imuniteto kot poglavar države».

Ob 10. uri je začel govoriti odvetnik Servatius. Dejal je, da vrzel v mednarodnem pravu, kolikor se to nanaša na kaznovanje vojnih zločincev, še ni izpolnjena. «Pravica kaznovanja vojnih zločincev se izvaja samo do premaganih,» je dejal odvetnik, ki je potem dostavil, da v sedanji Nemčiji obstajajo kompetentna nemška sodišča, ki so sodila in obsodila osebe, ki so bile obtožene istih zločinov, kakršnih je obtožen njegov klient. Nemški odvetnik je nato izrazil dvom o osnovi izraelskega zakona proti nacistom. Rekel je, da vse tisto, kar je sklenil zakonodajalec, ni nujno vedno tudi pravično. Odgovarjajoč na tezo tožilca, po kateri je Eichmann tožljiv na podlagi mednarodnih zakonov, kakršni so tisti, ki so naperjeni proti morskim roparjem in prodajanju belih deklet, to se pravi, da je treba krivca iskati in prijeti, kjerkoli se nahaja, je Servatius trdil, da obtoženec «ne predstavlja več nevarnosti za človeštvo».

«Eichmann je postal miren državljan,» je dostavil Servatius. «Imel je to slabo srečo, da se je moral pokoriti ukazom nehumane države».

Da bi dokazal «vrzel» v zakonih, ki se nanašajo na vojne zločince, je Servatius zatrjeval, da tudi konvencija OZN o genocidu ni bila formulirana na podlagi mednarodnega prava temveč na podlagi teritorialnega prava.

Proti koncu razprave je prišlo do izmenjave nekaj besed med nemškim odvetnikom in predsednikom Landauom. «Žrtve, je dejal Servatius, niso bile državljani te države, ko so bile preganjane». Predsednik je tedaj pripomnil: «Odvetnik, to se mi zdi zgolj formalen argument». Odvetnik pa je vztrajal pri svojem argumentu: «Proces temelji na formalnih vprašanjih in to je eden izmed problemov, o katerem se bo moralo sodišče izreči».

Servatius je izrazil svoje prepričanje, da je bil Eichmann priveden iz Argentine v Izrael proti svoji volji. «Če bi bil Eichmannov odhod prostovoljen, potem Argentina ne bi bila protestirala». Potem ko je poudaril, da je sklep Varnostnega sveta privolil, da je treba Eichmanna postaviti pred izraelsko sodišče, je branilec bivšega esesovskega polkovnika dejal: «Državnemu pravdniku se preveč mudi, ko trdi, da ni spora o mednarodni kompetenci. Do kakega incidenta med Nemčijo in Izraelom lahko pride v vsakem trenutku procesa. Obtoženec je Nemec in lahko vedno zahteva intervencijo vlade. Zlasti se lahko obrne na kako upravno sodišče Zahodne Nemcije...».

Proti koncu razprave je Servatius spet postavil pravna vprašanja v zvezi z ugrabitvijo Eichmanna, pri čemer je zlasti trdil, da so Eichmanna ugrabili prostovoljci v službi izraelske države. «Izraelska država je dala ugrabiti Eichmanna, je vzkliknil Servatius, in v tem primeru mislim, da sodišče ni kompetentno.» Nato je nadaljeval: «Ministrski predsednik Ben Gurion je v parlamentu sporočil, da so ugrabitev tega človeka izvedli možje izraelskih varnostnih služb.» Ta trditev nemškega odvetnika je izzvala živahen poseg državnega pravdnika Hausnerja, ki je skočil pokonci ter odgovoril: «Ministrski predsednik se je omejil samo na izjavo, da so izraelske varnostne službe taknile obtoženca.»

Po govoru Servatiusa je predsednik Landau zaključil razpravo ter naznanil, da bo sodišče izreklo o zahtevi obrambe v ponedeljek ob 9. uri, ko se bo proces nadaljeval. Zaradi židovske sobote [illegible] bo razprave jutri in tudi v nedeljo.

Ko bo sodišče ugotovilo svojo kompetentnost (o tem ne more biti dvoma), se bo pravi proces začel v ponedeljek z aktom, ki se po angleškem postopku imenuje «Opening Speech», to je začetna obrazložitev, s katero državni pravdnik razloži, kaj namerava dokazati. Ta obrazložitev bo imela 40.000 do 50.000 besed in čitanje bo trajalo ves dan.

Že tako strogi predpisi, ki urejujejo v Izraelu soboten počitek — absolutna nujnost, da se prekine vsako delo — so bili še poostreni za čas Eichmannovega procesa. In tako so tudi dvorano za novinarje na sodišču danes popoldne zaprli in jo bodo odprli šele v soboto zvečer. Kar se tiče telekomunikacije, ki so za časnikarje neizogibne, jih oddajala do nedelje [illegible] centralna pošta [illegible] mu. Toda osebje pošte [illegible] di v tem primeru po [illegible] zreducirano kot vsako [illegible] no soboto. Ko so izraelske oblasti vprašali za pojasnila tej poostritvi verskih predpisov, so se predstavniki oblasti omejili na izjavo, da se sodi rabinu [illegible] dejstvu, da je [illegible] dovskega ljudstva, je [illegible] no, da pokažemo našo [illegible] ženost do naše vere, ki jo podedovali od Mozesa».

Odvetnik Servatius je [illegible] listu «Yeidiot Haharonot» [illegible] tervju, v katerem je objavil nekaj zaupnih izjav, ki jih je dal njegov klient. [illegible] bi imel možnost, da [illegible] vim samomor, je baje [illegible] Eichmann, ga ne bi napravil. To bi bilo priznanje krivde. Boril se bom do konca, da dokažem, da sem bil [illegible] sredstvo. Prepustil bom [illegible] ki hočejo uprizoriti [illegible] proti meni, skrb da me [illegible] sijo. Če jim je že do [illegible] naj prevzamejo vso odgovornost». (Zares strašno odgovornost! Op. ur.) «Upam, je dostavil Eichmann, da [illegible] proces dopustil nekatere [illegible] jasnila. Ves svet bo [illegible] čen ob odkritjih, ki jih [illegible] lahko napravil, na primer [illegible] dogodkih v Nemčiji pred [illegible] glasnim sestankom v W[illegible] ju o „dokončni rešitvi [illegible] skega vprašanja"».

Eichmann je svojemu [illegible] vetniku baje še tudi [illegible] da ne bo vmešaval v [illegible] ne voditeljev Zahodne Nemčije [illegible] je ne izraelskih osebnosti [illegible] Končno je baje večkrat [illegible] da meni, da ima še kako [illegible] nost za rešitev.

V «Spominskem [illegible]» blizu Jeruzalema je bila [illegible] tvorjena «Eichmannova [illegible] stava». Razen dokumentov [illegible] o preganjanju Židov po [illegible] stih so na razstavi tudi [illegible] tere fotografske kopije [illegible] mentov ter Eichmannovega [illegible] sma od 22. junija 1942, s [illegible] rim je bivši esesovski [illegible] nik obvestil nemškega [illegible] njega ministra o bližnji [illegible] portaciji 90.000 Židov, [illegible] ih v Franciji, Holandski, [illegible] Belgiji, v Auschwitz. V [illegible] drugem pismu, ki nosi [illegible] 8. februarja 1943, pa se [illegible] mann protivi zamenjavi [illegible] židovskih otrok iz Bolgarije [illegible] 5.000 nemških ujetnikov.

Na stotine grozilnih [illegible] in brzojavk, poslanih [illegible] ki so se podpisale «Eichmannovi prijatelji», je prišlo [illegible] Ljudski dom v Jeruzalemu, kjer je proces proti [illegible] zločincu. Pisma so naslovljena na sodnike in na policijo [illegible] mannu pa so poslali brzojavke, s katerim ga vzpodbujajo [illegible] in mu čestitajo. Neka brzojavka je naslovljena na gospoda Eichmanna pri gospodu [illegible] Gurionu». Izraelska policija je mnenja, da so te brzojavke [illegible] pisma poslali pripadniki [illegible] nacističnih gibanj.

BONN, 14. — Nemška [illegible] na vlada zavrača juridično [illegible] ščito Adolfu Eichmannu [illegible] bo napravila nobenega koraka pri izraelski vladi, da bi segla njegovo izročitev. To je danes ponovno poudaril [illegible] stavnik zunanjega ministrstva v Bonnu v zvezi s trditvijo [illegible] vetnika Servatiusa glede pristojnosti sodišča v Jeruzalemu, da bi sodilo nacističnemu zločincu.

Po letošnjih prvih podatkih

Italijanski turizem pred novim rekordom

Že v januarju znaten porast števila gostov in nočnin - Dasi gre pri tem predvsem za domače turiste, je vendar naraslo tudi število tujih turistov

RIM, 14. — Prvi meseci letošnjega leta kažejo, da bo italijanski turizem letos zabeležil nov rekord. Po podatkih raznih italijanskih turističnih ustanov je bilo v januarju letos v raznih turističnih krajih Italije 1 milijon 116.724 gostov, kar je za 13,4 odst. več kot v istem mesecu lani. Prenočitev pa so v istem mesecu zabeležili 3 milijone 427.821, kar je za 15,7 odst. več kot v istem mesecu lani.

Seveda ne gre samo za tuje turiste, ker je teh le 13,9 odst. vseh, vendar je tudi teh letos za 17,4 odst. več kot v januarju lani. Za razliko od lani pa je letos največ tujih turistov iz ZDA, na katere odpade 22,6 odst., dočim so za sedaj Nemci s svojimi 12,5 odst. zlezli na drugo mesto. Sledijo jim Francozi itd.

Če vse turiste porazdelimo po posameznih pokrajinah, jih je največ prišlo v Lombardijo, ki je pritegnila 15,8 odst. vseh turistov, za njo pride Lazio in nato Ligurija. To velja za dotok turistov po številu, in tudi za prenočitve, kjer pa je odstotek prenočitev v Laziu razmeroma višji.

—«»—

Žičnica na Etno spet deluje

CATANIA, 14. — Žičnica na Etno je davi ponovno stopila v obrat. Žičnica je mirovala že več kot leto dni zaradi nehude nezgode, do katere je prišlo lani in pri kateri je bil ubit neki delavec, ki je bil pri žičnici zaposlen. Žičnica, ki vodi od konca avtomobilske ceste na Etno na višini 1900 m in se končuje le nekaj sto metrov od osrednjega žrela vulkana na višini 3000 m, je začela ponovno obratovati, potem ko jo je pregledala posebna strokovna komisija ob navzočnosti generalnega inšpektorja prometnega ministrstva iz Rima.

—«»—

6 milijonov globe za potvorjeno vino

BOCEN, 14. — Skupino trgovcev z vinom in sicer Enrica Ambrosinija iz Soave pri Veroni, Romana Burtija iz Monteforte d'Alpone, Maura Capurza iz Verone in Vittoria Taddiella iz Vicenze je bocensko sodišče obsodilo na 6 milijonov lir globe, ker so na Bocenskem in v Južni Tirolski prodajali potvorjeno vino.

—«»—

Popis kmetijstva

RIM, 14. — Po dokončanih pripravah se bo jutri v vseh italijanskih občinah začelo zbiranje podatkov v zvezi s prvim generalnim popisom kmetijstva, ki je bilo poverjeno centralnemu statističnemu inštitutu. Popis, ki se bo nanašel na stanje od 15. aprila, se bo nadaljeval vse do 5. maja. Kot je že znano, ima popis namen zbrati osnovne podatke o strukturi kmetij in kmetijskih podjetij, o gozdovih in živinoreji, o načinu vodenja kmetijstva, o površini obdelane zemlje, o napravah in strojih, o številu živine, o mehanizaciji in o v kmetijstvu zaposleni delovni sili.

—«»—

V avtomobilu dinamitni peklenski stroj

BERGAMO, 14. — Avtomobil zidarja Paola Patellija iz Bergama je minulo noč zletel v zrak, ker so mu podtaknili dinamitni peklenski stroj.

Eksplozija, do katere je prišlo ob 2 ponoči, je prebudila prebivalce središča mesta. Eden izmed tistih, ki so prvi pogledali skozi okno, je bil prav lastnik avtomobila, ki je utegnil videti le velik dim. Eksplozija bi prav gotovo povzročila tudi smrtne rane človeku, ki bi se bil nahajal v avtomobilu, kajti prednji del avtomobila je bil močno poškodovan od drobcev peklenskega stroja. Karabinjerji so uvedli preiskavo o povzročiteljih in vzrokih napada in kaže, da gre za maščevalno dejanje nekaterih ljudi iz Bergama, ki so se s Patellijem sprli zaradi nekih finančnih zadev.

—«»—

Kovanci za 500 lir ob stoletnici združenja Italije

RIM, 14. — Prihodnji teden bo objavljen dekret v zvezi z novim kovancem od 500 lir, ki ga bodo kovali in dali v promet ob stoletnici združenja Italije. Izbrano risbo so že po televiziji in preko tiska pokazali in ustreza zamisli «Italija 1961, mir v varnosti in napredku».

Kovnica v Rimu še ni začela kovati novega jubilejnega kovanca, pač pa bo začela s poizkusi šele dan po objavi predsedniškega dekreta v uradnem listu. Zvedelo se je, da idejni načrt ne bo spremenjen.

—«»—

Obletnica upora varšavskega geta

NEW YORK, 14. — Trg «Times Square» v središču New Yorka se je včeraj za nekaj ur spremenil v «Warsaw Ghetto Square», to je v «Trg varšavske judovske četrti». Napisna tabla s tem tekstom je bila uradno na trgu «Times Square» postavljena za čas komemorativne proslave, ki jo je sionistična organizacija ZDA organizirala za 18. obletnico junaškega upora varšavskih Judov proti nacizmu. V neki osebni poslanici organizatorjem je predsednik Kennedy izjavil, da je upor Judov proti nacizmu v varšavski judovski četrti zapustil «neizbrisen pečat v spominu človeštva. Bilo je to junaško dejanje, ki je svetu, ki je ostal brez luči, dajalo novih upov za končno zmago svobode».

Profesorica iz Vercellija Ada Della Torre, bivša partizanka in politična preganjanka, je bila obsojena na mesec zapora pogojno zaradi «obrekovanja», ker se je drznila poslati založbi neke šolske knjige pismo, v katerem pravi, da vidi v knjigi apologijo fašizma

Poročilo o razgovorih Kennedy-Adenauer

Adenauer poudarja, da je v razgovorih dosežen «popoln sporazum» ter da je treba rešiti vprašanje atlantske jedrske oborožitve, za Nemčijo pa je rekel, da bo zopet združena v prihodnjem desetletju

WASHINGTON, 14. — Tretji in zadnji sestanek Kennedyja s kanclerjem Adenauerjem je trajal danes samo dvajset minut. Prav toliko sta namreč potrebovala, da sta odobrila skupno izjavo o svojih razgovorih. Nato je Kennedy pred novinarji izjavo prebral, Adenauer pa je povedal nekaj besed v nemščini.

Kennedy je izrazil najprej svoje zadovoljstvo zaradi «prisrčnosti in iskrenosti izmenjave misli, kar je prispevalo k okrepitvi prijateljskih zvez med ZDA in Zahodno Nemčijo». Pohvalil je kanclerja za njegove napore glede enotnosti atlantske skupnosti.

Adenauer pa je dejal, da bo njegov obisk še bolj poglobil odnose med Nemčijo in ZDA in dodal, da ima Amerika veliko odgovornost za svobodo v «svobodnem svetu», pri čemer ima predsednik Kennedy «precejšnjo širino stališč».

Pozneje je odšel Adenauer v novinarski klub, kamor so ga kot častnega gosta povabili. V svoji izjavi je poudaril, da mora do ponovne združitve Nemčije priti v prihodnjem desetletju, ker je prepričan, da bi se ogromna večina prebivalstva obeh Nemčij izrekla za tako rešitev. Po njegovem mnenju mora temeljiti nemška enotnost na načelu samoodločbe in izvajanja človečanskih pravic.

Ko je odgovarjal novinarjem, je dejal, da je potrebno rešiti popolnoma odprto vprašanje ustvarjanja atlantske jedrske sile, kot je to predložil general Norstad v zadnjih tednih Eisenhowerjeve uprave. To vprašanje je treba rešiti, da se na zadovoljiv način odstrani prepad, ki sedaj obstaja in taka rešitev mora upoštevati vojaške potrebe NATO in «ne sme biti navdihnjena s političnimi ali prestižnimi razlogi».

Glede svojih razgovorov s Kennedyjem je dejal, da je odnesel «skrajno dobre vtise». «Prišla sva do popolnega sporazuma. Razgovori so bili precizni, nagli in so se vršili v duhu prijateljstva in iskrenosti».

Glede Eichmannovega procesa je dejal, da je nemška želja, «da se ugotovi resnica in stori pravica». Eichmannu ne morejo soditi v Nemčiji, ker med Zahodno Nemčijo in Izraelom ni sporazuma o ekstradiciji.

Na tiskovni konferenci za nemške novinarje je Adenauer med drugim obravnaval naslednje štiri točke:

1. Adenauer upa, da bodo angleški pristaši zbližanja med šestimi in sedmimi nadvladali nasprotnike ožje povezave Velike Britanije z ostalo Evropo.
2. Adenauer ne ve, ali se bo Kennedy odločil za obisk Bonna po obisku Pariza.
3. S Kennedyjem sta le na kratko govorila o pariškem obisku, ker je treba čakati, da do obiska pride.
4. Kennedy je odločno sklenil, da na svoj način obravnava mednarodne probleme, o katerih je odlično informiran.

S potovanja po deželi Inkov

Akropola v džungli

Ruševine nekdanjega granitnega mesta, sedaj imenovanega Maču Piču, pričajo o starem silnem cesarstvu in mogočni civilizaciji

Sedaj se imenuje Maču Piču, toda tisti ki so ga zgradili in ki so v njem živeli, ga niso imenovali tako. Ime, katerega so mu dali njegovi stari prebivalci Inki ne bo več nikoli odkrito, prav tako kot se zanesljivo ne bo več zvedelo, kdaj je bilo zgrajeno, čemu je služilo in zakaj je bilo zapuščeno to brezimensko mesto, ki se je zavilo v neštete tajnosti.

Železniška postaja v Kusku, nekdanji prestolnici kraljev Inkov, je tako majhna, kako se je stisnila, kot da bi se sramovala dejstva, da odpeljata iz nje samo dva vlaka. Prav pa bi bilo, da bi bila krasna kot rimska Termini, saj bi morala govoriti o podvigih, ki jih vsak dan … starjata njena edina vozova, od katerih vozi prvi proti Maču Piču drugi pa se vzpenja skoraj 5.000 metrov visoko preko južnoameriškega kontinenta do Buenos Airesa.

Vagonček z motorjem se je vzpel na hrib iznad Kuska kot divja koza. Preskočil je 3.600 metrov visok preval in se spustil v dolino reke Urubambe. Na višini, ki jih pri nas skoraj ne poznamo, so se pasle velike krave na zelenih livadah, razprostirala so se polja zasejana s koruzo in krompirjem, ki sta tu … še preden ju je stara Evropa sploh spoznala, širili so se sadovnjaki. Vagonček je drvel preko ravnice in se spustil v tropskim predelom, kjer je rastlinstvo vedno bolj bujno. Čuti se že, da je v bližini džungla.

Z leve in desne strani se dvigajo terase na blagih … strmih pobočjih planin, ki omejujejo dolino. Zgradili so jih Inki kot da bi … primanjkovalo zemlje ob reki in v širnem ca… Na vsakih 15 km se vrstijo ostanki utrdb na vzvišenih točkah katerih je od Kuska do Maču Piča sedem. Po ostrem ovinku se Urubamba zaje v divjo sotesko, ki jo obdajajo na obeh straneh skalnate pečine kot ki… zid in zelena dolina se spremeni v mračen kanjon. … korito se stisne in o… meni in zdi se, kot da bi … voda izgovarjal ime re…

Tukaj, kjer res ni več prostora za progo, se je vagonček ustavil, in tukaj je tudi končna postaja. Potniki se napotijo do Urubambe in jo prekoračijo čez most, ki je … trenutek ukrotil njeno … Na drugi strani jih čaka avtobus, ki jih po div… serpentinah popelje proti visokemu sedlu, na katerem leži že davno umirjeno Maču Piču, izgubljeno me… Inkov, kjer so krasno ohranjene granitne zgradbe, … popolno zrasle z goro … naravo kot da bi jih ustvaril čudež. Tukaj, 650 metrov nad reko v višini okrog 1600 m, ni več sledov sodobne civilizacije. Samo velika … plošča v steni spo… na svet, ki je ostal … Pred očmi se je razvilo obsežno in dostojanstveno, čeprav zapuščeno … mesto, ki z vsakim svojim nemim kamnom govori o nekdanji moči in … To je brezimni Maču Piču.

Mesto počiva na številnih … in že na prvi pogled je mogoče razločiti štiri različne četrti: vojaško — z enostavnimi hišami iz … klesanega kamna; kraljevsko — na krasnem mestu z mnogimi lepimi zgradbami iz uglajenega granita; svečeniško — s posebnimi oddelki za obrede in končno na najvišjem vrhu — glavno svetišče boga sveta in svetlobe: …

Zob časa se vsega skoraj ni dotaknil, čeprav se govori o ruševinah. Manjkajo … samo strehe poslopij, ki so bile slamnate. … kraljevski četrti je sa… okrogla zgradba — … stolp. Iz njega … male, vendar popolnoma ohranjene, stopnice v ko… pod vedrim nebom, ki ga predstavljajo samo štirje granitni zidovi, kjer še … teče voda skozi kam… Naravna stena v obliki po… vrat zapira pred svet… mračno žrtveniško … četrti svečenikov. Tu… so v temi čakale žrtve privezane ob zid, živali pa tudi ljudje, da jim glavni svečenih izdere živo srce in ga postavi na oltar Sonca.

Na vrhu mesta za svetiščem «Treh oken», ki gledajo proti vzhodu, da bi zajela prve jutranje žarke svetlobe, leži na najvišji točki Maču Piču «Kamen Sonca». Na čistini obdani z enostavnimi, nezrušljivo čvrstimi granitnimi zidovi, na obsežni pravokotni terasi, s katere je svečenik dvigal roke proti Soncu stoji okrogli kamen - žrtvenik. Nekoč je bil obložen z zlatom. Tukaj je ležala bakla ki jo je kralj Inkov prižigal s pomočjo zlate izdolbene ploščice, s katero je usmerjal sončne žarke na luč in ljudstvo je verovalo v čudež. Ves ta del obdaja nekak starogrški mir in dostojanstvo in verjetno prav zaradi tega imenujejo Maču Piču tudi «Akropola v džungli».

Arhitektura brezimenskega mesta izdaja s svojo umirjenostjo, pravilnimi oblikami brez vsakega okraska in ornamentike, strogost ljudi, ki so v njej živeli. Res čudna je morala biti civilizacija, ki je zgradila carstvo na četrtini južnoameriškega kontinenta, zgradila silna mesta in utrdbe celo na orlovskih vrhovih a ni zapustila o sebi niti ene same pisane besede. Zato leži danes Maču Piču samo kot oder dogodkov iz življenja Inkov. Njihove misli, verovanje, stremljenja in resnična zgodovina bo ostalo brez dvoma za vedno v temi preteklosti.

Sonce je na zahodu. Sence kamnitih zidov so postale daljše in mehkejše, mesto manj strogo, pristnejše. Mar je bil to zares samo vtis ob vračanju v prestolnico Kusku? Je mar Maču Piču bilo poslednje zatočišče velikih svečenikov, ki so mesto izpraznili in se podali v džunglo, a so ga pozneje oplenila nepoznana plemena? Ali je kaj resnice v legendi, da je Maču Piču bil pred napadom Špancev pribežališče svečenic — devic Sonca, katerih čednost je morala biti tolikšna, da jih niti moški pogled ni smel božati? Ko je bilo brezimensko mesto odkrito, so namreč našli v njem tri kraljevske mumije in 135 okostij, od katerih jih je 120 pripadalo mladim dekletom. Odgovora ni, ker je ves ta granit, še tako dovršeno umirjen, nem in nepismen.

P. TOKIN

Zaskrbljeni izraz Valentine Gagarine v pričakovanju vesti o moževem povratku iz vesolja

Pomembno ime v slikarstvu v začetku prejšnjega stoletja

V portretih Josipa Tominca se zrcali duša upodobljenih

Od italijanskih umetnostnih kritikov sta ga postavila v pravo luč le Silvio Benco in Remigio Marini - Tominc v Ljubljani

2.

V tem desetletju je Tominc iskal svoj slog. Opiral se je zdaj na eno, zdaj na drugo šolo. V sliki «Famiglia Moscon» (v Ljubljanskem muzeju), se opira na Nazarence. V tej sliki je Tominc izrazil vse kar je čutil in ni več vezan na rimsko šolo. Črte in konture oseb imajo prevladujočo vlogo. Barve niso bogate, imajo le značaj «di macchia» in so modulirane od svetlobe.

Nadaljnji razvoj Tominčevega stila je «Neznanec na oknu» (1826). V tem portretu se Tominc bolj opira na Nazarence. V nasprotju z neoklasiki, ki so ustvarjali okrogline z abstraktno sivo barvo, je Tominc prišel do istega efekta s konturnim okvirom oseb in notranjih črt. Barve se povrnejo v živih tonih, kar dokazuje vpliv beneške šole. Barve še bolj poudarjajo konturne črte.

Zaključni stadij te Tominčeve dobe iskanja svojega osebnega stila, je portret «Zan dalle Rose» (1830). Med ekstremi goriškega avtoportreta neoklasičnega značaja in «Neznancem na oknu», očitnega nazarenskega vpliva, je Tominc končno našel slog, ki ga je obdržal do konca svoje ustvarjalne dobe.

Tominčev slog teži na črtah in na barvah. Ene ne izključujejo drugih. Odslej Tominc čuti barvo kot «macchia», daje pa ji tudi tone, ki so bili značilni za Maratto in Batonija. Torej se ozira na italijansko slikarstvo XVIII. stoletja. V svojem slogu je združil neoklasicizem in beneško šolo, ki sta jo vodila Grigoletti in Schiavoni. Tominc je šel isto odporniško pot kot Nazarenci, le da je srečno našel svojo stilistično pot in se ni izgubil v brezplodnem odporu proti novim umetnostim smerem. Figure Tominčevih slik se odlično ujemajo z detajli in ozadje nastane naravno ter se združi z osebami v popolnem slogu. Prevladujoča je linija v Tominčevih naslednjih slikah, vse ostalo je v podrejeni vlogi. Tudi barva ji je podrejena in ima funkcijo izpopolnjevanja površine in poudarjanje črte, ki ločijo razne dele slike.

V goriško desetletje spada tudi «Ritratto di vecchia», ki ima iste značilnosti, kakor «Zan dalle Rose».

Da si je Tominc ustvaril ta svoj slog je mnogo pripomoglo tudi dejstvo, da je nekaj časa bival v Ljubljani, kakor omenja France Mesesnel: «V okviru mladega meščanskega stanu se je razvila posvetna umetnost portreta in krajine, služeča popolnoma novim intencijam. Krajitovega epigona L. Layerja, ki je v redkih ohranjenih portretih prav zaradi svojega iskrenega razmerja do upodobljenca posebno pristen. Visoko kvaliteto pa kažejo portreti J. Tominca, ki so značilni za takratni umetnostni okus v Gorici, Trstu in Ljubljani». (Dr. Fr. Stelè, Slovenski slikarji, Ljubljana 1949, str. 91).

Na Tominca je vplivala za formiranje njegovega sloga, kakor sem že omenil, tudi beneška šola (Longhi, Guardi, Grigoletti in Schiavoni), ker so bili stiki med Trstom in Benetkami redni. Stiki, ki se niso omejevali le na trgovsko in ekonomsko področje, marveč so bili živahni tudi na kulturnem in umetniškem področju. Na novo obogateli tržaški meščani so zahajali v Benetke in na Dunaj. Slikar je pa moral slikati tudi po lokalnem okusu. V Gorici smo videli, da se je Tominc prilagodil provincialnemu okusu in ni ustvaril velikih mojstrovin, vsaj v začetku ne. To pa zaradi tega, ker še ni imel svojega osebnega sloga in ker je bil okus naročnikov zelo provincialnega značaja, oddaljen od zahtev ljudi velikih umetnostnih središč.

Tominc je našel svoj slog že v Gorici, katerega se je držal do smrti. A nanj so vplivali tudi drugi tokovi. Okrog leta 1835 je Tominčev slog prepojen z balzackizmom, ki je bil v čislih v takratnem slikarstvu. Črte in konturni okviri oseb skoraj izginejo in so razvidni le deli uvitih črt. Prevladuje barva, ki prekriva črte s svetlimi toni. V tem obdobju se Tominc opira bolj na beneško slikarstvo — na slikarstvo starih Benetk Longhija in Guardija. V to obdobje spadajo portreti «Dott. Petrovich», «Ciriaco Catraro», «Il Direttore delle poste», «Giuseppe Toppo» in «Francesco Holzknecht».

Tako opazimo angleški vpliv v petletju od 1840 do 1845. V tem obdobju vpliva močno na Tominca angleški portretizem. Zlasti obraz oseb, ki jih portretira, je oblit z enotno svetlobo, kakor z mesečino. V portretih iz te dobe ni prejšnjih značilnosti, ko je Tominc še poudarjal svetlobe in sence. Tu ni več obrazov razsvetljenih na eni strani s poudarjenimi senčnimi stranmi in gubami na obrazu, ampak sta oba dela obraza enakomerno razsvetljena.

Nadaljnji vpliv v Tominčevem slogu je vpliv Nazarencev in Benetk v obodobju 1845—1850. V tem obdobju Tominc združi črto in barvo, česar do sedaj še ni zaslediti na njegovih delih. Črta in ton se spojita skoraj vedno v odličnem sorazmerju. V tem obdobju je naslikal med drugimi tudi «Ritratto di anziana», «Ritratto di anziano», «I coniugi Berle», «La famiglia de Bruckner» in druge.

Tominc se je začel starati. Ko se je vrnil v Gorico leta 1855 je bila umetniška vrednost njegovih del vedno manjša. Ni več ustvarjal mojstrovin, umaknil se je v senco in je umrl 24. aprila 1866 v Gradišču, v očetovi vili. Tominc je umrl, a ostala so njegova dela.

Do tega stoletja, celo do zadnjih desetletij, niso italijanski umetnostni kritiki upoštevali Tominca kot portretista. Vzrok je bil v tem, ker ni hotel sodelovati z italijanskimi iredentističnimi gibanji. Rodil se je in živel pod avstrijsko oblastjo in bil je mnenja, da če bi zrušili avstrijsko cesarstvo, bi se zrušil tudi svet.

Kot odmaknjenost in odpor italijanskim gibanjem ter zvestoba avstrijskemu cesarstvu je značilna njegova gesta, da je poklonil goriški cesarski gardi portret cesarja Franca Jožefa. Vse to je

ETTORE SPECOGNA

(Nadaljevanje na 6. strani)

Josip Tominc — lastni portret

Po zgodovinskem podvigu Jurija Gagarina

Kaj vse je bilo treba zagotoviti da bi ladja ne zašla ali zgorela

Teoretična analiza nekaterih problemov, ki so jih sovjetski znanstveniki uspešno rešili - Koliko je tu bilo potrebno dela

Mladi sovjetski pilot, major Jurij Gagarin, je prav gotovo trenutno najbolj popularna oseba na svetu. In tudi ko se bo sedanje navdušenje zanj na svetu s časom poleglo, ko bo to navdušenje že daleč za nami, bo njegovo ime še vedno slavno, zapisano bo med imeni najbolj slavnih mož zgodovine. Nihče bi si niti za trenutek ne drznil podvomiti, da si mladi sovjetski pilot te slave ni zaslužil, kajti res je, da se je v Sovjetski zvezi, kot tudi v ZDA, za «veliki podvig» prijavilo na tisoče prostovoljcev, toda sovjetska komisija je izbrala njega in Jurij Gagarin ni niti za trenutek pomišljal. Če mu torej priznavamo vso pravico do slave, ne smemo pozabiti na tiste, ki so s svojim velikim strokovnim znanjem, svojo resnostjo in požrtvovalnostjo Juriju Gagarinu zagotovili, da se je živ in zdrav vrnil.

O sovjetskih znanstvenikih, ki so pri tem velikem podvigu sodelovali, se veliko govori in piše. Ni ga resnega človeka na svetu, ki bi njihove sposobnosti ne priznal in se nad njo ne navduševal, in vendar je trenutno glavna osebnost Gagarin, dočim žive veliki tvorci tega zgodovinskega dogodka le v njegovi senci. Da bi si mogli ustvariti vsaj približno sliko o veličini teh ljudi, bomo skušali prikazati nekaj elementov visoke preciznosti, ki so osnova tega zgodovinskega podviga.

Takoj pribijamo, da sovjetski znanstveniki o svoji raketi in vsemirski ladji ne govore, kar je povsem razumljivo, toda dejstvo, da je poizkus uspel, nam priča, da so rešili vrsto problemov, ki so se še pred kratkim zdeli nemogoči.

Predvsem je zagotovo rešen problem popolne varnosti človeka na vsemirski ladji. Da je Gagarin prispel na Zemljo živ in zdrav, pomeni da je naprava na ladji, ki je namenjena «izstrelitvi» človeka in njegove kabine, delovala z vso popolnostjo.

Drugi prav nič manj važen je problem «popolne orientacije». To ni malenkostna stvar. Med svojim poletom po krožni poti okoli sveta mora vsemirska ladja ves čas in v vsakem trenutku imeti «popolno orientacijo». To moreta zagotavljati dve napravi, ki se med seboj izpopolnjujeta. Prva naprava je naprava, ki določa «horizont» in sicer pravokotno črto na navpično črto, ki povezuje sredino vsemirske ladje s središčem zemlje. Druga naprava, ki prvo izpopolnjuje, pa je naprava, ki mora preprečiti nezaželeno rotacijo ladje okoli njene osi in nepredvideno rotacijo ali celo «prekopicavanje» ladje, do katerega lahko pride v trenutku, če pri ločitvi ladjo od nosilne rakete le malenkosten močnejši ali šibkejši pritisk na eni ali drugi strani vrže vsemirsko ladjo iz njene vodoravne lege. Obe ti napravi delujeta na sistemu giroskopov, to se pravi, da je vsaka izmed omenjenih naprav opremljena z giroskopom, ki je povezan s elektronsko napravo, ki vsako spremembo v smeri ali legi ladje takoj popravi.

Nekoliko težje bo obrazložiti sistem, ki je vsemirski ladji pomagal vrnitev v gostejše plasti Zemlje in poznejši pristanek. Ponavljamo, da to niso sovjetski podatki, pač pa le teoretične analize, ki so nujno in logično v zvezi z uspelim poskusom. Teoretična analiza problema preusmeritve vsemirske ladje iz krožne poti okoli Zemlje na tisto pot, ki jo vodi k pristanku, nakazuje, da je primernejša vrnitev na Zemljo po krajši in enkratni poti kot pa v več krožnih poteh, ki bi si sledile v vedno nižjih plasteh ozračja. To se da razložiti s tem, da je uspeh zaviranja na krajši poti sicer nekoliko težavnejši od počasnejšega zaviranja, zato pa bolj varen. Kako so sovjetski strokovnjaki ta problem rešili, ni znano, kaže pa, da so ga sovjetski strokovnjaki rešili brez večjih težav.

Vse bolj resen in težaven pa je problem, kako zagotoviti sistem, ki nam zagotovi popolno kontrolo smeri in kota, torej naglice vrnitve. Teoretična analiza tega problema pravi, da je pot vrnitve hudo tvegana in nevarna iz dveh razlogov: Gre namreč za določitev pravilnega kota pri spremembi smeri in ustrezne morebitne posledice na sami vsemirski ladji. Brž ko bi se pri usmeritvi vsemirske ladje iz njene krožne poti nazaj na Zemljo določil kot z neznatno napako, bi to lahko imelo dve posledici. Pred časom se je sovjetskim strokovnjakom en tak poizkus ponesrečil, ker se je vsemirska ladja št. 2 namesto, da bi ubirala pot proti Zemlji, od Zemlje še bolj oddaljila. To pomeni, da ni na vsemirski ladji št. 2 neka kontrolna naprava delovala in je bil račun o položaju rakete zgrešen. Če pa bi v trenutku dajanja smeri za vrnitev na Zemljo prišlo do druge napake, da bi se namreč dal ladji prevelik kot, bi ta napaka pomenila prenagel «spust» in bi potemtakem prenaglo zaplula v mnogo gostejše plasti zraka in zaradi trenja zgorela.

Pa še nekaj, še vedno v zvezi s preciznostjo določenja smeri in kota pri vrnitvi na Zemljo. Čim bi se pri preusmeritvi ladje na Zemljo napravila neznatna napaka, bi to privedlo do tega, da bi ladja oziroma človek pristal na povsem drugi točki, in ne tam, kjer je bilo določeno. Ko smo v avgustu lani brali o sovjetski vsemirski ladji, ki se je vrnila na Zemljo, smo zvedeli, da je pristala komaj 10 km od točke, ki so ji strokovnjaki določili. Pri ogromnih dimenzijah, ki pridejo tu v poštev, in pri dejstvu, da se vse to vrši ob kroženju Zemlje in ogromnih brzinah, vidimo, da je sovjetska tehnika izdelala tako popolne naprave in z njimi vsemirsko ladjo opremila, da je popolna varnost zagotovljena. Da je temu tako, nam dokazuje tudi zadnji primer, ko so Jurija Gagarina pričakali tako rekoč na kraju, kjer so želeli, da bi vsemirska ladja s slavnim potnikom pristala. Čeprav bi bilo nesmiselno zanikati, da tudi ameriška tehnika razpolaga s preciznimi napravami, so ameriški poizkusi doslej dokazali, da so pri njih tovrstne razlike veliko večje, in to ne glede na to, da je sovjetska tehnika konkretno dokazala svojo prednost tudi z zadnjim podvigom.

V zvezi s preciznostjo naprav, ki določajo vrnitev vsemirske ladje na Zemljo, je treba dodati še nekaj. Tako pri izstrelitvi, kot pri vrnitvi na Zemljo, se je Gagarin «dobro počutil». Slike z nasmejanim vesoljnim potnikom dokazujejo, da mu ni moglo biti hudo. Toda če bi pri vračanju na Zemljo napravili le neznatno napako in bi vsemirska ladja prenaglo vdrla v gostejše plasti Zemlje, bi Gagarin ne prišel na Zemljo živ, kajti že s pravilnim, torej s postopnim in počasnim vračanjem v gostejše plasti se na površini vsemirske ladje ustvari zaradi trenja vročina od 1500 do 1600 stopinj C.

Tu smo navedli le nekaj osnovnih problemov, ki so jih sovjetski znanstveniki rešili, toda koliko je bilo takih problemov, koliko je bilo tehničnih težav, ki jih je bilo treba premagati, da je prvi človek, da je mladi sovjetski pilot Jurij Gagarin poletel okoli Zemlje in se živ in zdrav vrnil na Zemljo. Zato bi bilo krivično, če bi ti ljudje, ti veliki strokovnjaki živeli le v senci glavnega junaka.

IZ UMETNOSTNIH GALERIJ

Silvio Pagan

V starinski kavarnici za občinsko palačo veje v tako imenovani «Saletti la loggia» spomladansko nastrojenje. Ustvarjajo ga pestrobarvne podobe, ki jih je z okusom razporedil znani dalmatinski slikar Silvio Pagan, po rodu iz Zadra. Pagan je eden izmed onih simpatičnih likovnikov, ki se čutijo še vedno dovolj močne, da s slikanjem v «tradicionalnem» slogu impresionizma, lahko še neprestano ustvarjajo slike nadpovprečne umetniške ravni. Kljub danes že kar skrajno izkoriščeni pokrajinski motiviki, mu še vedno uspe najti nove in zanimive izreze stvarnega sveta, ki nas obdaja v vsakdanjem življenju. Tako se s trdne, a umetniško steptane pokrajinske celine, njegov raziskujoči pogled včasih umakne pod morske gladine, da nam posreduje lepoto sveta vodnih rastlin in živalstva. Če pa ga upre v drevo, mu je dovolj plamteča veja jesenskih listov, da ustvari vso krasoto barvnega zatona tega letnega časa. In kot veliki žareči jesenski listi so tudi jadra njegovih čolnov. Bolj barvno umerjeno, a odlično zasnovano, je veliko olje «Pokrajina s kmetijo». Naloga, ki jo pri tem delu zasleduje, je tehnično stopnjevan izraz optičnih vtisov mehkih svetlob skrajno vestne zaznave.

Pagan spretno združuje prednosti slikanja s čopiči z onimi lopatičaste obdelave platen. Pri tem pa ne enostavno prepisuje narave, temveč jo prireja svojim likovnim nagnjenjem primerno v sugestiven prikaz videnega. To dobro opazimo v malem olju «Poslednji odsevi» kjer bele obrisne črte doseza tudi z brazdanjem barvnih plasti iz svetle podlage. Še bolje pa je to opazno v nekaterih risbah mestnih vedut v črno-beli tehniki flow-master risala, v katerih so okna stavb nesorazmerno razmeščena, skoro nekako tako kot note na črtah pentagrama, a vendar vse v celoti učinkuje neverjetno pravilno v stavbni izgradnji. Enako umetniško dovršene so njegove monotipije tihožitij z že redkimi predmeti naših dedov, kot so to iz slame pleteni krožniki za peko kruha itd. V splošnem bo ta razstava ugajala vsem onim ljubiteljem slik, ki vedo, da nam lahko vsak kotiček prirode nudi obilico barvnih čarov in poezije.

MILKO BAMBIĆ

Poslednji odsevi

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Za… nesporazuma bo skoraj go… prišlo do incidenta. Stanje … negotovo. Preveč za… od sebe in od sode…

BIK (od 21.4. do 20.5.) Bodite … in ne zgubljajte iz vida … načrtov. Do svojih bliž… bodite nekoliko bolj po…, da ne pride do neso…

DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) … vam bo šlo prav, posebno … ne ukvarjajte s trgovino. Va… razumevanje tujih potreb vam … pomagalo. Nervoza.

RAK (od 23.6. do 21.7.) Več … ne bo potrebno doka…, da ste močnejši in spo… od sodelavcev. Zelo prijeten večer v družbi nekega novega prijatelja.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Dan, ki bo poln dejavnosti in tudi uspehov, le da ne boste s tem povsem zadovoljni. Pri tem pa pazite, da ne nasedete licemercem.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Dobro razpoloženje in plodno delo. Na izbiro boste imeli več možnosti. Ne vihajte nosu za vsako malenkost, ker nimate prav.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Kak neznaten vsekakor pa nevaren spor s predstojniki ali delovnimi tovariši. Vsako besedo pretehtajte dvakrat, preden jo izrečete.

SKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Če se morete izogniti, se izognite nalogi, ki ni izrečno vaša. Posebno velja to za naloge, ki vam ne ležijo. Nerazpoloženi boste.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Odločiti se bo treba, ker bi vsako slepomišjenje bilo vam v škodo. Kar se čustvenih zadev tiče, boste pa odločni in želi uspehe

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Prepogosto ste malodušni, kar pa je posledica vašega značaja, ki noče sprejeti življenja, kakršno je. Zdravje odlično.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Če ste na vodilnem mestu, ne mislite, da ste s tem odgovorni le sebi. Večerne ure preživite doma, da bodo imeli tudi vaši kaj od vas.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Dan, ki ne bo prinesel nobenih sprememb, razen veliko dela in bolj malo zadoščenja. Edina sprememba bo srečanje s starim prijateljem.

RADIO TELEVIZIJA

Sobota, 15. aprila 1961

Radio Trst A

7.00: Koledar; 7.30: Jutranja glasba; 11.30: Glasbeni utrinki; 11.45: Vrtiljak; 12.30: Za vsakogar nekaj; 13.30: Plošče prvič v oddaji; 14.45: Mali ansambli; 15.30: «Krivopriseżnik», igra v sedmih slikah; 17.20: Pesem in ples; 18.00: Radijska univerza; 18.15: Umetnost, književnost in prireditve; 18.30: Bugamelli: Simfonija št. 3; 19.00: Pomenek s poslušalkami; 19.20: Pevci, kitare in ritmi; 20.00: Šport; 20.40: Zbor France Prešeren; 21.00: «Telefonska kabina», radijska drama; nato Orkester Ray Martin; 22.00: V ritmu in melodiji.

Trst

12.25: Tretja stran; 14.20: Italijanska glasba povojne dobe; 15.15: Literarna oddaja; 15.35: Italija 1961.

Koper

7.15: Glasba za dobro jutro; 12.00: Glasba po željah; 13.40: Popevke in ritmi; 14.30: Primorski tednik; 14.45: Franco Scarica s harmoniko; 15.30: Domače popevke; 16.00: Dunajske melodije; 16.30: Dogodki in njih odmevi; 16.45: David Oistrah in Isaak Stern; 17.00: Izbrali ste; 17.40: Jazzovski koktail; 18.00: Prenos RL; 19.00: Poje Pat Boone; 19.30: Prenos RL; 22.15: Plesna glasba; 23.00: Prenos RL.

Nacionalni program

6.30: Vreme na ital. morjih; 9.00: Operetna glasba; 9.30: Strani iz oper; 10.00: Turinski XII. mednarodni modni salon; 11.00: Radijska šola; 11.30: Najnovejše pesmi; 12.00: Neapeljske moderne pesmi; 13.30: Mali klub; 15.15: Thelonius Monks pri klavirju; 15.55: Vreme na ital. morjih; 16.00: Oddaja za bolnike; 16.45: Komorna glasba; 16.20: Ital. folklorna glasba; 17.40: Jutrišnje športne prireditve; 17.55: Knjige tedna; 18.25: Izžrebanje loterije; 18.30: Tedenski literarni pregled; 21.00: Magična flavta; 21.20: Radijska igra Zvonimira Bajšiča: «Goljufi»; 22.20: D. Rose in njegova godala; 22.50: Prireditve in njih odmevi.

II. program

9.00: Jutranje vesti; 10.00: Rešeto; 11.00: Glasba za vas, ki delate; 13.50: Discobolo; 14.00: Naši pevci; 15.00: Kratek koncert; 16.00: Program ob štirih; 17.00: V Avditoriju; 17.30: Eno uro s pesmijo; 18.50: Plešite z nami; 20.30: Mozartova opera «Don Juan».

III. program

17.00: Webrovi in Dvorakovi Kvinteti; 18.00: Italijanski preporod; 18.30: Francoska glasba 19. stoletja; 19.15: Kako povečati cestno policijo; 19.30: Brittenove skladbe; 20.00: Vsakovečerni koncert; 21.30: Na programu Scarlatti, Bucchi, Poulenc; 23.05: Judovski pesniki v arabski Španiji.

Slovenija

8.05: Glasba ob delu; 8.25: Nekaj Chopinovih valčkov in mazurk; 8.55: Radijska šola za nižjo stopnjo; 9.25: Priljubljene popevke; 10.15: Baranovič: Simfonietta za godalni orkester; 10.40: Angleščina za mladino; 10.55: Hammond orgle; 11.00: Po svetu jazza; 11.30: Pionirski tednik; 11.50: Otroci izbirajo pesmico; 12.00: Ansambel Milana Stanteta; 12.15: Kmetijski nasveti; 12.25: Zabaven opoldanski spored; 13.30: Kmečka godba; 13.50: Od arije do arije; 14.20: Sport in športniki; 15.40: S knjižnega trga; 16.00: Majhna prodajalna plošč; 16.40: Mladinski mešani zbor; 17.15: Po kinu se dobimo; 17.45: Francoske popevke; 18.00: Jezikovni pogovori; 18.15: Stanko Premrl: Štirje pastorali; 18.30: V planinski koči; 18.45: Okno v svet; 20.00: Po domače; 20.20: Henry Cecil: Obe plati postave; 21.00: Za prijeten konec tedna; 22.15: Oddaja za naše izseljence; 23.05: Do polnoči v plesnem ritmu.

Ital. televizija

10.00: Otvoritev XII. mednarodnega salona v Turinu; 13.00: TV šola; 17.00: TV za najmlajše; 18.00: TV dnevnik; 18.55: Človek in knjiga; 19.20: Oddaja za analfabete; 19.50: Teden v svetu; 20.08: Sedem dni v parlamentu; 20.30: TV dnevnik; 21.15: Zimski vrt; 22.40: Mednarodni plesno tekmovanje; 23.35: TV dnevnik.

Jug. televizija

Italija 17.00: TV za otrok. Ljubljana 18.00: Hep van Delft: Hura soncu in dežju — mladinska igra; 18.45: Serijski film. Beograd 20.00: TV dnevnik. Zagreb 20.15: Osijek — dokumentarni film o osiješki komuni; 20.30: Pesmi Rusije — glasbena oddaja iz cikla «Ljubezen, smeh in spomini». Italija pribl. ob 21.30: Zimski vrt. Ljubljana 22.30: TV film iz serije David Grief.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 20.5, najnižja 12.8, ob 19. uri 17.8, zračni tlak 1014.6, raste, veter vzhodnik-severovzhodnik 4 km, vlage 60 odst., nebo 1/10 pooblačeno, morje skoraj mirno, temperatura morja 13.8 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, SOBOTA, 15. aprila Helena
Sonce vzide ob 5.20 in zatone ob 18.51. Dolžina dneva 13.31. Luna vzide ob 5.45 in zatone ob 19.00
Jutri, NEDELJA, 16. aprila Boža

Seja tržaškega pokrajinskega sveta

Začetek razprave o proračunu 1961 Liberalci in fašisti ne marajo dežele

Odvetnik Jona in misovci se sklicujejo predvsem na slovensko «strašilo» Resoluciji KPI in odbora - Svetovalec NSZ za čimprejšnje uresničenje dežele

Pokrajinski svet se je sinoči spet sestal na sejo in obravnaval predvsem proračun za leto 1961 in dve resoluciji o avtonomni deželi, ki je noče biti od nikoder. Še prej pa so bila na vrsti vprašanja svetovalcev z odgovori odbornikov.

Predsednik dr. Delise je najprej proslavil Gagarinov polet v vesolje in dejal, da vsi ginjeni in polni občudovanja proslavljamo ta veliki zgodovinski dogodek, hkrati pa je pri tem omenil proces proti Eichmannu, ki kaže, kako velik je še prepad med znanstvenim in etičnim napredkom človeštva.

Zatem je v odgovoru svetovalcu Lucchesiju (KPI) dejal, da se bo zavzel za prosto izbiro zdravnika za zavarovance INAM. Kolencu (KPI), ki se je pritožil, da so seje preveč poredko, pa je odgovoril, da bosta s prihodnjim tednom po dve seji, in sicer ob torkih in petkih, dokler ne izčrpajo razprave o proračunu.

Odbornik Savona je dal dolg in izčrpen odgovor na vprašanje glede vladnega načrta, da se skrči dejavnost ladjedelnic za okrog 40 odstotkov. Pri tem se je skliceval na izjavo ministra za državne udeležbe. Kar se tiče ladjedelnic CRDA je dejal, da jih ne mislijo skrčiti; kljub krizi ladjedelstva pa so naročila zagotovljena za prihodnja štiri leta, tako da bodo lahko vključili v proizvodnjo skoraj vse delavce, ki so suspendirani in dobivajo plačo iz dopolnilne blagajne.

Odbornik Degano je odgovoril na vprašanje svetovalca dr. Fogherja (PSDI) glede zdravljenja občinskih revežev, ki jih ne sprejmejo v nevrološki sanatorij; odbornik Corberi pa je odgovoril svetovalcu Gombaču glede slinavke in uničevanja borovega prelca.

Predsednik dr. Delise je zatem podal poročilo o proračunu. Dejal je, da mora pokrajinska uprava spričo finančnih težkoč dobro premisliti, kako potroši denar skupnosti. Omenil je nekatere ugodnosti, ki jih je prinesel novi zakon od 16. septembra 1960 s spremembami nekaterih predpisov o krajevnih financah, pri čemer je prihranila pokrajina 95 milijonov lir.

Seveda ostaja še vedno cel kup pomanjkljivosti v finančni zakonodaji, ker ostaja nerešeno osnovno vprašanje, kako zagotoviti občinam in pokrajinam sredstva, da bi lahko popolnoma izpolnjevale svoje naloge. Seveda pa bo treba prej sploh sprejeti nov pokrajinski in občinski zakon, da bo v duhu z republiško ustavo. Pomisliti je namreč treba, da izvira sedanji zakon še iz zakona bivšega sardinskega kraljestva, zaradi česar so krajevne uprave vedno v «zamudi» za napredkom časov.

Dr. Delise je dejal, da znaša javni dolg pokrajine 485.896.507 lir, kar pomeni vsakoletno breme 54.488.792 lir za vračanje glavnice in plačevanje obresti. Pokrajinski proračun je stalno pasiven in primanjkljaj je treba kriti z državnim prispevkom. Glavni vzrok je v nerazvitem kmetijstvu našega ozemlja, ki ne dopušča znatnih kmetijskih dohodkov, ki so po zakonodaji glavni vir financ za pokrajine. Za letos zahteva pokrajina 550 milijonov državnega prispevka, kar znaša 31 odstotkov dejanskih dohodkov. Poleg tega pomaga država s finansiranjem javnih del z gospodarskimi načrti. Za letos je pokrajina zahtevala za 365 milijonov del.

Pokrajina ima 1137 uslužbencev, za katere porabi 1 milijardo in 153 milijonov lir, to je 49 odstotkov celokupnih izdatkov. Pri tem skrbi za razne dejavnosti. Tako spada pod pokrajino laboratorij za higieno in profilakso, ki se deli v zdravniško - mikrografski in kmetijsko - bromatološki oddelek. Ta laboratorij opravlja važno nalogo zlasti proti ponarejevanju živil. Nadalje skrbi pokrajina za razne šole. V zvezi s tem je dr. Delise dejal, da bodo v prihodnje ustanovili drugi znanstveni licej, ker sedanji ne zadostuje. Tudi nova šola s slovenskim učnim jezikom se bo začela v kratkem zidati, ko bodo prehodili načrti vso birokratsko pot.

Glavni pokrajinski ustanovi pa sta vsekakor umobolnica in nevrološki sanatorij, ki ju obnavljajo. Za obnavljalna dela so določili letos 75 milijonov lir, poleg 40 v gospodarskem načrtu. Dr. Delise je omenil tudi razne ustanove, ki skrbijo za nezakonsko in defektno deco ter vzdrževanje pokrajinskih cest, katerih skupna dolžina znaša sedaj 101 km. Končno je omenil še kmetijstvo in ribolov.

Po prečitanju poročila o proračunu je dr. Delise prebral resolucijo, ki so jo predložili svetovalci KPI glede avtonomne dežele, v kateri so v bistvu predlagali, naj vse tri pokrajine enotno nastopijo in zahtevajo, da se razprava o avtonomni deželi pospeši in čimprej zaključi. Občinski odbor pa je s svoje strani predložil svojo resolucijo, ki se v glavnem sklicuje na osnutek posebnega statuta, ki ga je sprejel prejšnji občinski svet in ki sta ga predložila tržaška demokristjanska poslanca parlamentu kot ustavni zakonski predlog KD.

Liberalec Jona je takoj formalno predlagal, da se razprava o deželni avtonomiji sploh prekine, češ da ne spada v pristojnost pokrajinskega sveta. Podprli so ga samo fašisti in njegova zahteva je bila zavrnjena.

Svetovalec Colli je orisal razloge predložitve resolucije KPI in zavrnil razne ugovore proti ustanovitvi avtonomne dežele. Med temi razlogi navajajo tudi memorandum in pravice, ki jih zagotavlja Slovencem, češ da se ne smejo raztegniti na druge pokrajine. Toda ti izgovori so jalovi, saj mora država jamčiti pravice vseh Slovencev že na podlagi člena 6 ustave in na podlagi demokratičnih načel.

Zatem je spregovoril fašist Angiolillo, ki je takoj potegnil na dan «bavbava» pravic Slovencev, za njim pa je na dolgo navajal celo kopico argumentov proti deželni avtonomiji odv. Jona, ki bi najbrž tudi rad utopil vse Slovence v žlici vode. Za deželno avtonomijo pa so se izrekli demokristjan dr. Maly, socialdemokrat dr. Pierandrei in republikanec Bazzaro, ki pa je proti «dvojezičnosti». Vsi ti trije so se seveda izrekli za resolucijo odbora.

Socialist prof. Medani se je izrekel za resolucijo KPI. Za to resolucijo se je izrekel tudi inž. Pečenko, ki je dejal, da je Neodvisna socialistična zveza postavila zahtevo po avtonomni deželi v svoj program ter da se bo borila za njeno ustanovitev, saj jo določa tudi ustava. NSZ je gotova, da bodo interesi delovnih slojev v deželnem okviru zaščiteni. Ustanovitev dežele terja tudi naš resni gospodarski položaj, saj se bodo gospodarska vprašanja najbolje reševala v deželnem obsegu, pri čemer bo užival Trst tudi finančno avtonomijo. Zato se mora pokrajinski svet obvezati in napeti vse sile, da se čimprej ustanovi dežela.

Z zadnje seje devinsko-nabrežinskega občinskega sveta

Občinski proračun predvideva 28 milijonov lir primanjkljaja

Občina bo imela predvidoma 80 milijonov lir dohodkov - Demokristjanska svetovalca o plačevanju družinskega davka

Na torkovi seji devinsko-nabrežinskega občinskega sveta se je začela razprava o letošnjem občinskem proračunu, ki predvideva 80.181.981 lir dohodkov in 108.255.241 lir izdatkov, kar pomeni, da bi morala država kriti 28.073.260 lir primanjkljaja.

Med dohodki zavzemata glavno mesto postavki, ki se nanašata na trošarino in razne občinske davke. Za letos je predvideno, da bo občina dobila na račun trošarine 23 milijonov 414.250 lir, od davkov in taks pa 27.092.142 lir v občinsko blagajno. Za najemnino občinskih kamnolomov je predviden dohodek 2 milijonov 549.800 lir, 2.318.209 lir pa bodo predvidoma znašale davčne doklade za zgradbe, zemljišča ter kmetijske dohodke. Ostale davčne doklade bodo v občinsko blagajno prinesle približno 5.750.000 lir.

Med stroški je treba na prvem mestu omeniti plače in socialne dajatve za občinske uslužbence, ki znašajo skoraj 20 milijonov lir. Ostali večji stroški, ki jih predvideva proračun pa so naslednji: 2 milijona 65.000 za pobiranje smeti, 4 milijone lir za javno razsvetljavo, 1.087.689 lir za pokopališča, 1.450.000 lir za prispevek občine živinozdravniškemu konzorciju, 1.641.630 lir za prispevek konzorciju Kraškega vodovoda, 3.198.736 lir za cestarje, 2.495.000 lir za razna javna dela (poti, vrtovi itd.), 3.210.000 lir za prispevek tehničnemu konzorciju, 8 milijonov 430.127 lir za šolske stavbe, 9.415.737 lir za osebje v občinskih otroških vrtcih, 2 milijona 298.240 lir za razne potrebščine otroškim vrtcem, 3.725.000 lir za kurjavo in razsvetljavo v šolah in vrtcih, 5 milijonov lir za vzdrževanje Doma onemoglih, 1.420.000 lir za prispevek zdravniškemu konzorciju, 3.300.000 lir za gradnjo uradov za delo, 2 milijona lir za parkiranje avtomobilov v Devinu, 2 milijona lir za izredno oskrbo in opremo šol ter 2.127.450 lir za zapadle obroke računov v bolnišnicah.

To so seveda le glavni izdatki, ki jih predvideva letošnji proračun. Na seji občinskega sveta so svetovalci začeli razpravo predvsem z raznimi vprašanji, pa tudi predlogi. Tako je najprej svetovalec Bandini vprašal odbornika za finance Markoviča, zakaj se je najemnina kamnolomom znižala v odnosu na lansko leto za 355.000 lir. Nadalje je ugotovil, da med plačevalci družinskega davka, ki jih je odbornik Markovič navedel kot najmočnejše (do 26.000 lir), ni raznih gostilničarjev in hotelirjev v Devinu in Sesljanu — kot n. pr. Albina Legiše in Metlikovca. Zato je predlagal, da naj se imenuje posebna komisija, ki naj prouči davčni položaj vsakega posameznika. Svetovalec Bandini je nadalje ugotovil, da gre mnogo denarja za občinske otroške vrtce. V tej zvezi je predlagal, da naj bi občinske otroške vrtce prevzela določena kvalificirana ustanova, v nasprotnem primeru pa naj se vsaj uvede sistem plačevanja, po katerem naj bi starši revnih otrok ne plačevali oskrbovalnine v vrtcih, drugi pa naj bi plačali določen znesek.

Svetovalec Josip Terčon je vprašal, zakaj je v letošnjem proračunu predvidena manjša trošarina kot lani, ter se je zanimal, če je res, da nameravajo trošarinski urad oddati v zakup neki zasebni ustanovi.

Svetovalec dr. Rinaldini pa je v svoji intervenciji najprej ugotovil, da je predvideni primanjkljaj v tem letu za približno 7 milijonov večji kot je bil odobren v lanskem proračunu. Izrazil je mnenje, da bo predvideni primanjkljaj pristojna oblast v precejšnji meri skrčila. Nato je dr. Rinaldini dejal, da se strinja s svojim kolegom Bandinijem glede družinskega davka. Po njegovem mnenju bi morali vsi občani, ki niso vpisani v ubožnih seznamih, plačati družinski davek, kajti to bi bilo samo v korist občine. Ugotovil je tudi, da so stroški za pobiranje trošarine in drugih davkov izredno visoki, saj stane izterjevanje v devinsko-nabrežinski občini 14 odst., v tržaški pa le 11 odst. Svetovalec je svojo intervencijo zaključil s predlogom, da bi občina v nekaterih konkretnih primerih najela tudi posojilo, če je to potrebno v korist splošnega gospodarstva.

Svetovalec Pipan je prosil za pojasnila v zvezi s poljskimi čuvaji, medtem ko je svetovalec dr. Floridan ugotovil, da so najemnine, ki jih plačujejo podjetniki za občinske kamnolome prenizke in jih bo treba povečati. Zadnji je govoril svetovalec Drago Legiša, ki je dejal, da izhaja iz proračuna določen napredek, vendar je zahteval pojasnila v zvezi z raznimi postavkami ter predlagal, naj odbornik za finance razdeli stroške tudi po kategorijah.

Razprava o občinskem proračunu se bo nadaljevala na prihodnji seji občinskega sveta in se bo takrat verjetno tudi zaključila.

Premiera v Novem gledališču

ALDO NICOLAJ

Mršavi osli

Ne bi hoteli odrekati Aldu Nicolaju najboljših namenov — da je hotel ustvariti dobro dramsko delo in da se je hotel potruditi, da bi na odru pokazal določeno področje življenja. Posegel je v življenje delavcev, med delavce pa je postavil malomeščanko Ado, brezposelno intelektualko, ki hoče postati enaka ostalim delavcem, toda z «razredno zavestjo». Istočasno pa v njej še živi želja, da bi se povrnila v udobno, bogato življenje, ki ji je bilo nekoč namenjeno. Toda prevarala se je, ko je verjela, da jo bo bogati, starejši industrijec povedel s seboj, in s tem je izgubila še delavca, v katerega se je zaljubila in ki jo je ljubil. V obupu se obesi. Toda ostali, ki jih življenje tepe — mršavi osli, ki dobe vedno največ batin — upajo še naprej, tudi ko so brez dela in ko so jim iz bednega stanovanja odnesli še skromno pohištvo, ker niso mogli plačati obrokov.

Dober namen ne more zadostovati za dobro dramo. In tako so ti «Mršavi osli» polni naivnosti, neprepričljivosti in seveda ne morejo zadovoljiti niti s svojim koncem, ki ne privede do nikakega sprejemljivega razpleta.

Predstava sama je bila skrbno pripravljena, kar je zasluga režiserja Sandra Bolchija in igralcem, ki so se trudili, da bi svojim likom dali kar največ pristnosti, pri čemer njih naloga ni bila prav lahka. Realistično sceno je pripravil Gianfranco Padovani.

«»

Iz tržaških kinematografov

«Gola po svetu»

«Gola po svetu» je ameriški film, v katerem nastopa Gina Lollobrigida. Priznati je treba, da je igralka pod vodstvom režiserja Ronalda Mac Dougalla uspela zares prepričati z igro, ne pa šele z drugimi aduti, kot se je pri njej dolgo dogajalo. In če omenimo še Anthonyja Franciosa ter Ernesta Borgnina, o katerih igralski kvaliteti ne more biti dvoma, potem smo povedali pravzaprav vse, kar je v filmu kaj vrednega. In ob kreacijah teh treh mogoče kdo niti ne bo opazil ostale revščine.

LJUDSKA PROSVETA

Godbeno društvo na Proseku priredi v nedeljo, 16. aprila ob 17. uri v dvorani na Kontovelu vokalno-inštrumentalni koncert. Sodelujejo domača godba, pevski zbor in tamburaški zbor.

Koristni naslovi in tel. številke

Občinski davčni urad: Ulica Nordio 11 — Urnik: od 8,10 do 12. V februarju, aprilu, juniju, avgustu, oktobru in decembru ko zapadejo roki za plačilo davkov, so uradi odprti v dneh od 10. do 18. tudi popoldne, in sicer od 15.30 do 17.30.

IZLETI

SAK «Jadran» priredi 22. in 23. t.m. izlet v Velenje in Logarsko dolino. Prijave sprejemajo v Tržaški knjigarni danes v soboto 15. t.m. od 10. do 12.30. Prinesite s seboj potni list.

* * *

Izlet SPDT na Dolenjsko

Vpisovanje za izlet na Dolenjsko je zaključeno. Prijavljenci naj poravnajo voznino in dvignejo sedežne številke.

* * *

Predavanje SPDT

V sredo 19. t.m. ob 20.30 bo v Gregorčičevi dvorani predavanje prof. Toneta Penka o alpskem cvetju in rastlinstvu, ki ga bodo spremljali številni barvni diapozitivi.

DANES 15. aprila ob 21. uri v AVDITORIJU (Ul. Teatro Romano)

vokalni koncert zbora J. Gallus

SPORED

P.L. Palestrina: Nessun ... se giammai.
J. Gallus: Ecce quomodo moritur justus.
J. Gallus: Cristum nat...
Orlando de Lasso: Ardo ... ma non t'amo.
Oskar Dev: Zarja.
Ubald Vrabec: Veter.
Anton Lajovic: Lan.
Karel Boštjančič: Balada.
Sergej Tanjejev: Sončni vzhod.

odmor

Ubald Vrabec: Slovenska pesem.
Emil Adamič: Kresovala je devojke.
Matija Tomc: Svatske pesmi.
Oskar Dev: Strašno grmi, se bliska.
Karel Boštjančič: Zabučale gore.
Ubald Vrabec: Grenka pot.
Boris Papandopulo: Sl... kolo.

Dirigent: UBALD VRABEC
Namestnik dirigenta: KAREL BOSTJANČIČ

Prodaja vstopnic v Tržaški knjigarni Ul. sv. Frančiška ... in eno uro pred pričetkom prireditve v baru Moscolin (nasproti Avditorija). — Cene: parter 300 lir, galerija 200 lir.

Slovensko gledališče v Trstu

Danes 15. t. m. ob 20. ... v Novi Gorici
BRANISLAV NUŠIĆ

«Dr.»

GLEDALIŠČA

VERDI

Zaradi vsedržavne stavke ... uslužbencev liričnih ustanov ... bila otvoritev pomladanske ... simfonične sezone preložena na prihodnji ponedeljek ob 21. ...

TEATRO NUOVO

Danes ob 21. uri predstava za abonma B igre Alda Nicolaja «Mršavi osli». Prodaja vstopnic pri gledališki ... srednji blagajni.

KINO

Nazionale 13.00 17.00 21.00 «Ben Hur» Film nagrajen z 11 nagradami Oscar.
Fenice 16.00 «Tezej proti Minotaurusu», technicolor, Rosanna Schiaffino.
Excelsior 16.00 «Leta norosti. Od leta 1919 do leta 1928». Nagrajen v Benetkah.
Filodrammatico 16.30 Revija «Na Luni... toda, toda». Na platnu: «Malo neba», Gabriele Ferzetti.
Grattacielo 16.00 «Jaz ljubim, ti ljubiš», technicolor. Prepovedano mladini.
Arcobaleno 16.00 «Totò, Peppino in sladko življenje», Totò, Peppino de Filippo. Prepovedano mladini.
Supercinema 15.30 Tretji teden filma «Can Can».
Alabarda 16.00 «Alles kaputt». Film Alfreda Radoka. B. ... leska.
Aurora 16.00 «Fantje z ... delež...».
Cristallo 16.00 «Bitka ... vohunov». Prepovedano mladini.
Garibaldi 16.30 «Tiger iz Eschnapurja», technicolor, Debra Paget.
Capitol 16.30 «Milijarderka», Sophia Loren, Vittorio De Sica, technicolor.
Impero 16.30 «Dekle s kovčkom».
Italia 16.00 «Ženske za razkošje», technicolor, Silva Koscina, Belinda Lee. Prepovedano mladini.
Massimo 16.00 «Cesarski ... ci (Mayerling)», Cristiane ... biger.
Moderno 16.00 «Trnova pot», technicolor, Richard Burton, Barbara Rush. Prepovedano mladini.
Astra 16.30 «Joselito». «Rojena v ...» Gabin.
Astoria 16.00 «Rojena ...», Jacqueline Sassard, Ferzetti.
Vittorio Veneto 16.30 «Resnica», Brigitte Bardot. Prepovedano mladini.
Marconi 16.00 «Koža ...», Alan Ladd, Sidney Poitier.
Ideale 16.00 «S terase», technicolor. Prepovedano mladini.
Savona 16.00 «Zavrženci in ...», technicolor. Film nagrajen s štirimi Oscarji.
Odeon 16.00 «Tokio ponoči», technicolor.

MALI OGLASI

SPREJME SE 14—15-letna pro... jalka v trgovini s sadjem in ze... lenjavo. Naslov: Trg sv. Frančiška 8.

Danes v papirnici v Štivanu

Postavili bodo temeljni kamen novega podjetja za celulozo

Previdena je skoro podvojitev zmogljivosti papirnice - Gradnja termo-električne centrale - Predvidena zaposlitev 1000 delavcev

V soboto dopoldne bodo postavili temeljni kamen novega obrata podjetja «Società cellulosa Venezia Giulia», ki spada v okviru družbe «Cartiere del Timavo». V tem novem podjetju bodo izdelovali novo vrsto surovin za potrebe papirniške industrije in zlasti celulozo, ki jo izdelujejo s «hladno sodo», pri čemer bodo lahko uporabljali domače surovine v zamenjavo za uvoženo celulozo iz smrekovega lesa. Podjetje bo pričelo obratovati čez eno leto ter bo največje v Evropi. Tehnični postopek pa je rezultat sodelovanja angleških, ameriških ter domačih inženirjev. Predvidena je proizvodnja 800.000 stotov celuloze na leto, brž ko bo dovolj domače surovine. V ta namen bo podjetje pospeševalo gojenje topolovega celuloznega lesa.

Za gradnjo tega obrata bodo porabili 2 milijardi lir in produkcijo bo delno porabila papirnica sama, delno pa jo bodo prodali drugim podjetjem. Menda za to gradnjo niso prejeli ugodnih državnih lokalnih posojil.

V zvezi z razširitvijo papirnice poročajo, da nadaljujejo z gradnjo «Družbe za mehanične delavnice in točna popravila», ki bo služila za vzdrževanje vseh zapletenih naprav papirnice in za kar bodo porabili 200 milijonov lir. V programu je tudi gradnja podjetja «Cartonificio Triestino», ki naj bi ga pričeli graditi čez nekaj dni.

Poleg tega predvidevajo, da bo podjetje bistveno povečalo svojo proizvodnjo in sicer da bo vgradilo nov papirni stroj, tako da bo dnevna kapaciteta dosegla 250 ton papirja, medtem ko znaša sedaj 150 ton. Dogradili bodo tudi napravo za patiniranje papirja, ki bo imela kapaciteto 700.000 stotov letno in bo med največjimi v Evropi.

Sedaj že razširjajo električno centralo, ki služi papirnici in ki obratuje kot samostojno podjetje «Società Elettrotermica Triestina». Sedaj montirajo peto turbino, šesto pa bodo v začetku 1962. leta. Ko bodo vgrajene vse turbine, bo znašala zmogljivost termoelektrarne 70.000 kva. Nova skupina parnih kotlov z zmogljivostjo 4.300 ton pare ob pritisku 110 atmosfer in temperaturi 530 stopinj pa je v gradnji v Tovarni strojev ter bo pričela obratovati v začetku 1962. leta.

Celotno število osebja se bo gibalo okoli 1.000 zaposlenih, ko bodo dograjene vse predvidene gradnje. V veliki večini bo to kvalificirana delovna sila.

«»

Železniška nesreča pri Benetkah

Na železniški postaji Santa Lucia pri Benetkah se je včeraj okrog 13. ure zgodila železniška nesreča, vendar brez človeških žrtev. Le nekateri potniki so se malo pobili.

Malo pred 13. uro je z omenjene postaje odpeljal brzi vlak Pariz - Trst. Kakšnih 300 m od postaje pa so zaradi okvare na menjalniku trije vagoni iztirili in treščili v dva vagona nekega praznega vlaka. Na srečo pa se ni noben vagon prevrnil, sicer bi bile posledice zelo žalostne.

Zaradi nesreče je imel brzec precejšnjo zamudo.

«»

Neprevidni dečko

Otroci delajo preglavice, ko so še majhni, pa tudi ko doraščajo. Včeraj okrog poldne je devetletni Ferruccio Pucci ni iz Ul. Tor San Lorenzo 2 prišel v mesnico, ki jo ima njegov stric Nicolo Belletti v Ul. Foscolo. Dečko se je nekaj časa pogovarjal s stricem in z delavci, nato pa se je približal stroju za mletje mesa in ga spravil v pogon. NepreVidno je vtaknil levo roko in stroj mu je zmečkal tri prste.

Stric ga je z avtom takoj odpeljal v bolnišnico, kjer so ga sprejeli na drugi kirurški oddelek. Dečko se bo moral zdraviti 40 dni, žal pa bo brez treh prstov na levi roki.

Krvavi konec «dvoboja» za šalo dveh mladeničev

Prijatelja sta se začela za šalo bojevati z nožema, ko se je nenadoma zgodila nesreča - Ranjenega mladeniča so sprejeli v bolnišnico s pridržano prognozo

Žalostno se je končal «dvoboj» med 17-letnim Santom Guštinom in 17-letnim Giannijem Casagrandejem, ki sta se včeraj dopoldne za šalo spoprijela z noži v pekarni Rebula v Ul. Udine, kjer je Guštin zaposlen. Guštin, ki stanuje v Ul. Moreri 17, je za šalo začel dvoboj na nož s sinom gospodarja pekarne. Vsak je vzel nož in nekaj časa sta se sabljala kot srednjeveška viteza. Guštin se je umikal pred «nasprotnikom», dokler ni zadel s hrbtom ob neki stroj. Tedaj pa ga je Casagrande zabodel z nožem v prsni koš, ker je Guština zaradi sunka vrglo naprej in Casagrande se mu ni mogel pravočasno izogniti.

Ko je Casagrande zagledal kri in svojega prijatelja, ki se je ves bled zgrudil, se je ves prestrašil, priskočil prijatelju na pomoč in klical na pomoč. Nemudoma so poklicali rešilni avto, s katerim so nesrečnega mladeniča odpeljali v bolnišnico, kjer so ga sprejeli s pridržano prognozo na drugi kirurški oddelek zaradi globoke rane v levem delu prsnega koša in morebitnih notranjih poškodb.

«»

Nesreča na delu

Ko je včeraj pozno popoldne 34-letni Luigi Lertua iz Ul. Veruda 11, ki je v službi pri Acegatu, popravljal semafor na Trgu Santorio, je z glavo zadel ob električno žico. Električni tok ga je vrgel z lestve z višine treh metrov. Nemudoma so ga odpeljali v bolnišnico, kjer so ga sprejeli na drugi medicinski oddelek. Zdraviti se bo moral od deset do dvajset dni.

«»

Zadela ga je srčna kap

V prvih dopoldanskih urah včeraj so pripeljali v bolnišnico truplo 48-letnega Umberta Tamara iz Ul. Battisti 22, ki je izdihnil med prevozom v bolnišnico. Osebje RK je povedalo, da so nesrečneža našli umirajočega na pločniku v Ul. Foschiatti. Verjetno ga je zadela srčna kap.

Stališče združenja stanovanjskih upravičencev

Popis najemnikov ljudskih hiš IACP

Gre za ugotovitev dejanskega stanja in upravičenosti vsakega najemnika, da se preprečijo špekulacije

Predsednik odbora združenja stanovanjskih upravičencev Fuligno in članica odbora De Ferri sta se razgovarjala s predsednikom IACP o popisu stanovalcev IACP, ki ga je sklenila izvesti ustanova.

Predsednik dr. Masutto je na zahtevo predstavnikov združenja pojasnil naslednje:

1. Popis bodo naredili, da bodo spoznali stvarno sestavo družin, njih število in njih dohodke ter dejansko pravico, ki jo imajo, da zasedejo neko ljudsko stanovanje, ki ga upravlja IACP.

2. Končni cilj popisa pa je, da se spozna odnos med številom družinskih članov neke družine in stanovanje, ki ga ta družina uporablja, tako, da bi se olajšalo postopno izmenjavo stanovanj. S tem skušajo odstraniti primerne špekulacije s strani družin z visokimi dohodki, ki lahko same kupijo stanovanja na svobodnem trgu. Na ta način bi si lahko ustanova zagotovila potreben rezervni fond stanovanj, ki bi služila za dodelitev stanovanj za revne družine, ki nimajo nobenih možnosti, da bi same našle rešitev.

Združenje stanovanjskih upravičencev ugotavlja, da ne obstaja zakonska podlaga odnosno določilo statuta IACP, ki bi predvidevalo tak popis. Vendar pa združenje meni, da je tak ukrep upravičen prav na osnovi ciljev, ki jih je obrazložil predsednik ustanove.

Včeraj dopoldne so prispeli v Trst češkoslovaški gospodarski predstavniki, ki jih vodi namestnik predsednika češkoslovaške trgovinske zbornice dr. Otokar Kotsky. Predstavniki so si dopoldne ogledali pristanišče ter Tovarno strojev Sv. Andreja, kjer so se sestali z vodilnimi osebnostmi CRDA.

Popoldne ob 16. uri je bil uradni sestanek na sedežu tržaške trgovinske zbornice. Predstavnik dr. Caidassi je v pozdravnem govoru podčrtal gospodarske stike med Trstom in ČSR ter pomen češkoslovaškega tranzitnega prometa, ki se v vedno večji meri odvija skozi tržaško pristanišče. Na pozdrav je odgovoril podpredsednik dr. Kotsky, ki je omenil češkoslovaški petletni načrt ter napore za razvoj težke industrije. Češkoslovaški gostje si bodo danes ogledali ladjedelnice CRDA v Tržiču in nato odpotovali v Milan.

Iz sodnih dvoran

Začetek razprave proti 19 tihotapcem sladkorja in kave

Pred kazenskim sodiščem, ki mu predseduje dr. Edel, se je začela včeraj razprava proti skupini 19 oseb, ki so obtožene raznih prekrškov v zvezi s tihotapstvom sladkorja in kave.

Na zatožni klopi sedijo: 52-letni Angelo Scarpa z Vrdele 1567, 56-letni Rodolfo Isler iz Ul. Galatti 20, 57-letna Zora Ivančič iz Ul. Lamarmora 9, 24-letni Armando Giugovaz iz Zgornje Carbole 443, 25-letni Mario Dubricich iz Ul. Marchesetti 45/4, 31-letni Umberto Ghez iz Lonjerske ceste 203, 50-letni Giovanni in 70-letni Romano Rose oba iz Ul. delle Cave 9, 39-letni Francesco Longo iz Ul. Valdirivo 15, 45-letni Giorgio De Paulis iz U. Caccia 8, 58-letni Spartaco Lucchesi iz Ul. delle Linfe 48, 33-letni Dino Sorletti iz Ul. Baiamonti 55, 31-letni Umberto Del Fabbro, iz Ul. Biasoletto 109, 38-letni Rolando Flego iz Drevoreda 20. septembra 85, 39-letni Rinaldo Umek z Vrdele 260, 57-letni Federico Birsa iz Ul. Alfieri 8, 31-letni Vittorio Fontanot iz Ul. S. Spiridione 10, 66-letni Emanuele Trakakis iz Ul. Cicerone, 11, ter 56-letni Costantino Pisani iz Ul. Bonaparte.

Islerja, Flega, Rolanda, Del Fabbra, Sorlettija, Lucchesija in De Paulisa dolžijo, da so 16. septembra 1956. leta pretihotapili iz Nove proste luke v mesto čez 3.000 kg sladkorja. Umeka, Giovannija Roseja, Birso in Fontanota pa dolžijo, da so odkupili del tega vtihotapljenega sladkorja, čeprav so znali, vsaj tako trdi obtožnica, za njegov nezakoniti izvor. Scarpa, Giugovaz, Isler in Dubricich so tudi obtoženi, da so v dveh različnih dneh v novembru 1956 vtihotapili v mesto približno 503 kg sladkorja.

Scarpo samega pa so obtožili tudi ponarejevanja listin, in sicer med 28. oktobrom in 20. decembrom 1956. Te listine je obtoženec uporabil pri tihotapljenju. Sodelovanja pri ponarejenju listin sta obtožena tudi Isler in Ivančič.

Isler, Scarpa, Ivančič, Giugovaz in Dubricich so nadalje obtoženi, da so konec 1956. leta in v prvih mesecih 1957 pretihotapili iz Nove proste luke skoraj 10.000 kg kave.

Ghez, Giovanni in Romano Rose ter Longo so obtoženi, da so odkupili določene količine vtihotapljene kave. Za neko drugo večjo količino sladkorja, ki so jo vtihotapili v mesto se bodo morali zagovarjati tudi Isler, Ivančič, Giugovaz, Scarpa in Dubricich.

Tudi Trakakis je obtožen tihotapstva s kavo. Zagovarjati pa se bo moral skupaj z Islerjem in Ivančičevo zaradi ponarejanja listin. Sledijo še nekatere obtožbe za manjše količine sladkorja.

Na razpravi, ki se je začela včeraj, niso prisotni vsi obtoženci. Manjkajo Scarpa, Giugovaz, Lucchesi, Del Fabbro, Flego in Umek. Prvi je spregovoril včeraj odv. Girometta, ki brani Birso. Predložil je zdravniško potrdilo o nesposobnosti njegovega varovanca, da bi prisostvoval razpravi. Zato je odv. Girometta zahteval, da se razprava odloži. Javni tožilec pa je s svoje strani zahteval še enkratni zdravniški pregled obtoženca ter da se ga eventualno sodi posebej.

Odv. Ghezzi, ki brani Flega (ki je v Švici), je tudi zahteval, da se razprava odloži. Odv. Girometta, Dubricichev zagovornik, pa je povedal, da bi njegovega varovanca (gre za znanega Dubricicha, ki je sodeloval pri znanem ropu v bližini železniške postaje) morali, kot je ukazalo porotno sodišče, prepeljati v kriminalno umobolnico. Sodniki so ukazali, da Dubricicha še enkrat pregledajo zdravniki.

Na popoldanskem zasedanju je sodišče zaslišalo zdravniškega izvedenca dr. Missaglio, ki bi moral ugotoviti duševno zdravje obtoženega Dubricicha. Po izčrpnih poizvedbah je sodišče dalo dr. Missagli rok teden dni, da poda poročilo o duševnem stanju omenjenega Dubricicha.

Proces se bo nadaljeval 24. t.m. ob 9. uri.

Predsednik Edel, tožilec Maltese, zapisnikar Magliacca, obramba PP. in C. Poillucci, Uglessich, Stradella, Berton, Girometta, Wondrich, Annoscia, Delak, Vinciguerra, Ghezzi, Nurra, Burgna, Fast, Curuppi ter Morgera; zasebna stranka (finančna uprava) odvetnik Pacia.

Avtomobilska miš

Na komisariatu javne varnosti je Luigi Nemez prijavil, da so mu neznanci ukradli lambreto, ki jo je parkiral v Ul. Paulina. Antonia Gorza pa se je pritožila, da ji je nekdo ukradel iz avtomobila blizu stanovanja rezervno kolo in razno orodje za popravilo avtomobila.

Na kazenskem sodišču

Nadaljuje se proces proti javnim funkcionarjem

Opoldne sestanek odvetnikov glede stavke

Pred kazenskim sodiščem, ki mu predseduje dr. Falchi, se je nadaljevala včeraj razprava proti skupini oseb, ki so obtožene raznih prekrškov v zvezi s poslovanjem Urada za delo ter podrejenih ustanov (CAM in rekvalifikacijski tečaji).

Glavno, ali pravzaprav edino besedo na včerajšnji razpravi, je imel javni tožilec dr. Visalli, ki je skušal dokazati krivdo vseh obtožencev.

Glavno ost svojega govora je dr. Visalli obrnil proti obtožencem, ki so izkoristili svoj položaj vodilnih funkcionarjev CAM in rekvalifikacijskih tečajev za zasebno korist. Med drugim je javni tožilec navedel pismo nekega visokega zavezniškega funkcionarja leta 1949, v katerem je ta pooblaščal prosilca, da lahko uporabi določeno delovno silo, ki je bila vključena v rekvalifikacijske tečaje, samo za določen čas. V istem pismu pa je zavezniški funkcionar prepovedal uporabo kakršnegakoli materiala, ki bi pripadal kateri si bodi državni ustanovi.

V nadaljevanju svojega govora je dr. Visalli razčlenil pomen zakonskega predpisa, ki kaznuje poneverbe, ki jih izvršijo državni funkcionarji. Po njegovem mnenju so obtoženci zakrivili inkriminirane prestopke, ker so delovali na položajih, ki so neposredno ali posredno zadevali cilje, ki jih zasleduje državna uprava.

Javni tožilec bo nadaljeval svoj govor danes zjutraj. Zelo verjetno je, da bo ta ena izmed redkih razprav, ki se bo vršila danes dopoldne. Kot smo že pisali, bi se morala danes zjutraj začeti stavka vseh članov odvetniške zbornice, in sicer na izrecno zahtevo vsedržavne organizacije odvetnikov. V resnici pa se bodo nekatere obravnave vršile, in šele okoli poldneva bo prišlo do sestanka tržaških odvetnikov, na katerem bodo tile odločili, ali naj sodelujejo ali ne pri tej vsedržavni protestni manifestaciji.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjam žalostno vest, da je po dolgi in mučni bolezni umrl moj nepozabni mož

ANTON GRGIČ

Pogreb dragega pokojnika bo jutri, v nedeljo, ob 17. uri iz hiše žalosti v Bazovici štev. 203 na domače pokopališče.

Žalujoča žena in ostalo sorodstvo

Bazovica, 15.4.1961.

PRIMORSKI DNEVNIK
UREDNIŠTVO TRST-UL. MONTECCHI 6-II. TELEFON 93-808 IN 94-638 Poštni predal 559
PODRUŽNICA GORICA Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82
UPRAVA TRST — UL. SV. FRANCIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338
NAROČNINA
Mesečna 650 lir — Vnaprej: četrtletna 1800 lir, polletna 3500 lir, celoletna 6400 lir — FLRJ: v tednu 20 din, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ulica 3-I, tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 600-70/3-375
OGLASI
Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — Mali oglasi 30 lir beseda. — Vsi oglasi se naročajo pri upravi.
Odgovorni urednik STANISLAV RENKO
Izdaja in tiska ZTT, Trst

Vprašanje domov za onemogle

Oskrba starih ljudi se mora izboljšati

Sedaj je v raznih zavodih 1650 starih moških in žensk

Na eni izmed zadnjih sej tržaškega občinskega sveta so obravnavali vprašanje pomoči in oskrbe starejših oseb, za katere skrbi skupnost. To število stalno narašča, saj se je zaradi spopolnitve higiene in napredka v zdravstvu povprečna starost znatno zvišala, tako da bremeni vedno večje število starih število mladih, dela sposobnih ljudi. K temu pa je treba dodati še nizke pokojnine, od katerih upokojenci INPS ne morejo živeti, ter morajo zato skrbeti zanje njihove družine. Često pa se dogaja, da imajo zlasti delavske družine premalo sredstev za to in starejši ljudje morajo poiskati zavetje v raznih domovih. Seveda je to nekaj žalostno, ker vsakdo le težko zapusti družino in okolje, v katerem je živel. Razen tega pa je treba upoštevati tudi tiste starke in starke, ki nimajo nikogar, da bi zanje skrbel.

Po podatkih občinskega odbornika za socialno skrbstvo je v Trstu v raznih zavodih, predvsem pa v domovih za onemogle Občinske podporne ustanove v Ul. Pascoli in G. Gozzi, skupno 1909 mest za stare ljudi, zasedenih pa je le 1650. Od teh jih je 67 odstotkov žensk in 33 odstotkov moških. Iz tega bi lahko sklepali, da je prostorov celo preveč, saj jih je na primer v Ul. Gozzi na razpolago kar 72, in sicer 50 za ženske in 22 za moške. Toda prostori v tem zavetišču so kaj klavrni in pusti, tako da večina starih ljudi ne želi biti sprejeta vanj, ker je življenje v njem neprijetno. Razen tega že samo naslov nekaterih zavetišč, kot na primer «kronikarij», prestraši starčke, ki vidijo v zavetišču le nekako hiralnico. Po drugi strani pa je vsa ta pomoč še vedno le preveč nekaka miloščina, ki ponižuje tistega, ki jo dobiva. Po mnenju odbornika je torej še vedno najboljša rešitev, da ostanejo starčki doma, kajti neki furlanski pregovor pravi, da staro poleno gori z visokim plamenom. Tega pregovora se je odbornik naučil od župana, ki je furlanskega porekla.

Svetovalec Radich je v zvezi s tem pomanjkljivim stanjem pri oskrbi starčkov predlagal, naj bi stopila tržaška občina v stik z nabrežinsko, da bi vzeli nekaj starih ljudi v tamkajšnji dom, ki je prazen. Toda odbornik je dejal, da je občina mislila na to, da bi raje vzela v najem ta dom za stanovanjske izgnance. Glede tega pa še ni bil sklenjen sporazum, ker mora o tem vprašanju še razpravljati nabrežinski občinski svet. Težko pa bo glede stroškov upravljanja.

Omenjeni svetovalec je dejal, da se mu zdi čudno, da je na razpolago v raznih zavodih nad 250 mest za starčke, ko pa leži pri Občinski podporni ustanovi toliko nerešenih prošenj starčkov, ki prosijo za sprejem. To dokazuje, da so neki zavodi, v katere ni mogoče sprejeti določenih starčkov. Na vsak način ne ustreza zavetišče v Ul. Gozzi modernim kriterijem socialne pomoči in ni čuda, da se tega zavetišča vsi otepajo. Dom v Nabrežini pa je bil zgrajen nalašč za starčke in bi bilo nesmiselno pošiljati vanj sodne stanovanjske izgnance, za katere je treba poskrbeti drugače.

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 14. aprila t.l. se je v Trstu rodilo 9 otrok, umrlo pa je 3 osebe.

ROJILI SO SE: Giuseppe Pretti, Massimo Barzan, Walter Zocchi, Massimo Sabbia, Ermanno Mordenti, Fulvio Flego, Fabiola Cherey, Elisa Calcinari, Laura Masotti.

UMRLI SO: 56-letni Giovanni Priorar, 55-letni Giuseppe Vivoda, 81-letni Giovanni Grego, 74-letna Carla Miot por. Bazzarini, 78-letna Berta Despres, 65-letna Rosa Rossi vd. Del Din, 80-letni Rodolfo Basilisco, 31-letna Norma Laurencich, 57-letni Diqual Fortunato.

—«»—

NOCNA SLUŽBA LEKARN

UNAM Ai Cedro, Trg Oberdan 2; G. Papo, Kjadin; Picciola, Ul. Orsini 2; Alla Salute, Ul. Giulia 1; Serravallo, Trg Cavana 1.

VČERAJŠNJE CENE NA TRGU NA DEBELO

(V prvem stolpcu so najnižje cene, v drugem najvišje, v 3. prevladujoče)

pomarančе	106	235	106
limone	94	135	118
jabolka I.	47	176	94
jabolka II.	24	71	59
hruške I.	118	176	141
pese	15	80	50
artiške	3	28	18
brokoli	18	36	36
cvetača	12	41	36
motovilec	24	47	35
jabolka	80	85	85
domači krompir	36	59	53
nova solata	38	200	59
nova solata	70	200	100
krompir	26	49	46
arah	118	123	118
zeleni radič I	36	188	83
zeleni radič II	250	400	250
zelena	30	120	80
špinača	94	165	120
	20	50	30

Večina blaga se prodaja po prevlad. ceni (3. stolpec).

Valute

	Trst
dolar	624.—
švicarski frank	144.25
funt sterling	1746.—
francoski frank	126.40
marka	157.05
šiling	23.84
dinar	—.70
marengo	4700.—
zlato	705.—

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 15. t. m. z začetkom ob 19.30 uri barvni Lux film — Cinemascope

Kartagina v plamenih

TRŽAŠKA KNJIGARNA

Trst - Ul. sv. Frančiška 20

Telefon 61-792

NOVO:

Dr. Miha Likar: VIRUSI 950 lir

Čapek: O PSICKU IN MUCI 620 lir

DEŽNE PLAŠČE IZ NAYLONA IN BOMBAŽA — VOLNENE OBLEKE — JOPE IN HLAČE — PLAŠČE — OBLEKE — KRILA — MAJCE

VSE ZA GOSPODE - DAME - OTROKE

INTERTEXTIL

TRST - Ulica S. Nicolò št. 30

Kino na Opčinah

predvaja danes 15. t. m. z začetkom ob 18. uri film:

«Zadnji Komanč»

(L'ultimo dei Comanches)

Goriško-beneški dnevnik

Skupen proglas treh sindikalnih organizacij

Danes v Gorici od 10. do 12. ure splošna stavka industrijskih podjetij

V znak solidarnosti s stavkajočimi tekstilci naj zaprejo svoje lokale tudi lastniki trgovin in javnih lokalov

Surov napad čelerinov na mlade tekstilne delavke med povorko na Korzu in Travniku

Stavkajoče delavke v tovarni, ki so jo zasedle

Vse tri sindikalne organizacije, Delavska zbornica, CISL in UIL so proglasile za danes od 10. do 12. ure splošno protestno stavko vseh industrijskih podjetij v Gorici v znak protesta proti zavlačevanju pogajanj za sprejem zahtev okoli 3.000 delavk in delavcev največjega tekstilnega obrata v naši pokrajini, ki so ga delavke skupno z obratom v Ronkah zasedle že v torek popoldne in ga danes že peti dan krepko držijo v svojih rokah.

Medtem ko sindikalne organizacije pozivajo vse delavce, naj se polnoštevilno udeležijo stavke, se obračajo tudi na trgovce in na lastnike javnih lokalov, naj se solidarizirajo s stavkajočimi in spustijo navojnice, da bo vsem jasno, prefektu, predstavnikom javnega miru in reda, zlasti pa lastniku tekstilne tovarne Togniellu, da so delavke pripravljene vztrajati, če je treba, še več dni, da skupno z delavci za umetna vlakna dosežejo pogodbeno priznanje in izplačilo proizvodne nagrade, zboljšanje mezd, poviške delavcem FIOCCO, zboljšanje plač delavcem v pomožnih oddelkih, boljše človeške odnose v podjetju kot vladajo do sedaj itd.

S to veličastno in pravično borbo se ne solidarizirajo samo prebivalci Gorice in okoliških vasi, ki imajo svojce v tovarni, ampak tudi delavci in prebivalstvo ostalih mest v naši in sosednih pokrajinah. Notranja komisija je prejela v teh dneh na stotine telegramov in pisem, v katerih se poudarja solidarnost delavskih kolektivov in prebivalstva, organizacij in strank.

Na oglasni deski pri vhodu v tovarno so na ogled ti telegrami in pisma. Pregledali smo jih samo bežno in ugotovili, da prihajajo iz najrazličnejših krajev. Videli smo telegrame notranjih komisij CRDA iz Tržiča, Arzenala iz Trsta, SAFOG, telegrame AC LI, pokrajinskega odbora PSI, KPI, CISL, PSDI, Zveze italijanskih žena iz Gorice, Krmina in Tržiča, dalje pismo pevcev iz Sovodenj, ki so zbrali za delavke 1.500 lir, telegrame posameznikov, ustanov, občin itd. Vsi so prepreti z odločno željo, da bi se borba tekstilnih delavk, med katerimi je pretežni del mlade ženske in moške delovne sile, zaključila na takšen način, kot si ga stavkajoči želijo.

Obiskali smo tovarno in se porazgovorili z mladimi dekleti iz Štandreža, Sovodenj, Pevme in Oslavja. Povedale so nam vtise iz tovarne v teh tako pomembnih dneh in pri tem izrecno poudarile, da niso ne lačne ne žejne, ker imajo toliko ljudi, ki so v teh dneh na strani njihove pravične borbe. Zanje je ta zasedba podjetja pomembna šola, ker so se v teh dneh naučile, po kateri poti je treba hoditi, da se doseže spoštovanje dela in človeškega dostojanstva.

V mestu, in še prav posebno v tovarni sami, vlada veliko ogorčenje zaradi včerajšnjega dopoldanskega surovega napada čelerinov z jeepi na mlade delavke, stare od 18 do 22 let, ki so šle po Korzu manifestirat svoje zahteve in opozarjat občinstvo na njihovo težko in pravično borbo. Policija jih je s tolkači najprej napadla pri Garibaldijevi kavarni, potem pa je pričela «carosello» na Travniku, ko so se delavkam pridružili številni meščani.

Omenimo naj še, da sta včeraj prišla izkazat solidarnost z delavkami nadškof Ambrosi, ki je ob tej priliki podaril notranji komisiji 50.000 lir, proti večeru pa je prišel iz Rima vsedržavni tajnik tekstilcev, včlanjenih v FIOT - CGIL, Mario Caccia.

Ob robu obmejnega prometa

Banjškarji gredo radi v Staro Gorico

Skromna in poštena kupčija ter obisk sorodnikov so glavni namen njihovega obiska - Koliko blaga lahko prinesejo vsak mesec čez mejo

V hribih življenje nikoli ni bilo lahko, niti rožnato. Hribovec je pa poleg vsega drugega prikrajšan za mnogo stvari, ki si jih lahko privošči človek v nižini. Jasno je, da to v polni meri zadene tudi Banjškarje z Banjške planote. Ugodnosti videmskega sporazuma, ki omogočajo prehod čez mejo, jim pa delno lajšajo razmere. Zato so Banjškarji pridno segli po propustnicah. Stopijo v Staro Gorico in vedno kaj prinesejo domov.

Človek bi skoraj pričakoval, da Banjškarji ne izrabljajo v polni meri svoje propustnice. «Pa ni tako!» popravljajo domačini zmotno mnenje, «res je precej daleč od nas do doline, vstati je treba rano. Stroški za pot in avtobus so kar precejšnji, pa gremo vseeno.»

Priljubljena datuma za te ekspedicije s kokošmi in polno košaro druge šare sta dva četrtka: prvi in zadnji v mesecu. Takrat je v Stari Gorici trg; «izrabiti je treba pravi dan, tako narekuje dober gospodarski čut» modrujejo korajžni banjški hribovci. «Seveda, da se prav razumemo: naša kupčija je, da se strokovno izrazimo, planska, a obenem skromna in poštena.»

Avtobus pridrvi zjutraj s Kala na Banjšice že nabit. Tudi Kalanci radi gredo v Gorico in tudi oni sklepajo tam «planske, a poštene kupčije»! Zato velja isto, seveda tudi zanje. Saj so tudi oni hribovci, ki žive na Banjški planoti.

Kokoši nagonsko slutijo, da se jim bliža zadnji dan, zato je v avtobusu tiste dni vedno precej nemirno vzdušje; posebno pa teče beseda še ne popolnoma prespanih ljudi: «Kaj neseš ti?» — «Krompir, jajca, meso in eno piško!» — «Misliš, da bodo pustili?» — «Kako, da ne, še več bi smel! Kupiti si mislim danes neke cape!»

Sprevodnik se jezi, ker ne more skozi natlačeno maso ljudi, da bi pobral voznino, ki pritiče in da bi pošteno opravil svoje delo. Avtobus pa drvi proti svojemu cilju.

Blago, ki ga smejo nesti banjški kmetijski proizvajalci (to velja tudi za druge kmetijske proizvajalce iz obmejnega pasu seveda!) čez mejo zajema razmeroma precejšnjo količino za ves mesec. Poglejmo: 20 kg krompirja, 36 jajc, 4 kg mesa; mesa interesent lahko nese 2 kg svežega in 2 kg suhega; dvakrat po dva kosa perutnine, nekaj masla in še kakšno malenkost, kolikor pač dovoljujejo predpisi. «Pa se da nesti še kaj čez mero?» — «O pa raje ne. Ni šale s tako rečjo. Prej ali slej te otipljejo, da si zapomniš. Raje torej vse lepo in pošteno!» Iz Gorice si Banjškarji prinesejo razno drobnarijo, ki jo človek potrebuje v vsakdanjem življenju. Tu pridejo v poštev tudi oblačila in razne vrste jestvin. Nekaj si pač že kupijo za vrednost okrog 5000 lir na mesec, kolikor približno znaša po prostem računu tjakaj odneseno blago.

Z maloobmejnim prometom so goriški hribovci, pri čemer pridejo v poštev prebivalci Banjške planote (še s te ne vsi!) torej zares zadovoljni. Kljub oddaljenosti ter stroškom, ki jih imajo s potovanji, propustnico pridno izkoriščajo. O tem nekaj pove tudi povečan avtobusni promet. Po mnenju Banjškarjev vozi avtobus na Banjšice že nekaj časa tudi opoldne prav zaradi maloobmejnega prometa! — Seveda; poleg gospodarskih koristi moramo upoštevati tudi medsebojne obiske sorodnikov z obeh strani. No, Banjškarjem te ugodnosti tudi privoščimo. Saj jih zaslužijo: pridni so, delavni in pošteni. Poleg tega pa so v preteklosti mnogo pretrpeli, kar tudi ne gre, da bi spregledali in ne upoštevali.

H. A.

—«»—

Občni zbor Podpornega društva

Jutri, 16. aprila z začetkom ob 9. odnosno ob 10. uri (v primeru nezadostnega števila članov pri prvem sklicanju), se bo vršil v prostorih Ljudske čitalnice v Ul. Ascoli 1-I. redni letni občni zbor Podpornega društva za Goriško.

Na dnevnem redu je med drugim poročilo o delovanju društva v preteklem letu, o njegovem današnjem stanju in volitve novega odbora. Odbor vabi podporne in redne člane društva, naj se udeležijo občnega zbora v čim večjem številu, da se bodo seznanili z nameni in delom te človekoljubne ustanove.

—«»—

Občni zbor Goriške zadruge

Jutri, 16. aprila z začetkom ob 9.30 bo v Prosvetni dvorani v Štandležu redni letni občni zbor Goriške nabavno-prodajne zadruge. Dnevni red je običajen, le s to razliko, da bodo letos na občnem zboru tudi volitve novega odbora, ki se vršijo vsaka tri leta.

—«»—

Vozni red vlakov

2. oktobra je stopil v veljavo naslednji vozni red vlakov:

ODHODI

Za Trst: 0.11 (D), 5.50 (A), 6.44 (A), 7.43 (D), 8.05 (A), 8.56 (D), 10.52 (A), 14.02 (A), 15.51 (A), 17.12 (DD), 18.37 (A), 20.05 (A), 21.35 (D), 22.24 (A).

Za Videm: 4.32 (A), 6.25 (A), 6.59 (D), 7.30 (A), 8.35 (D), 10.53 (A), 13.00 (D), 13.42 (A), 15.34 (A), 17.26 (A), 18.55 (A), 19.51 (D), 21.03 (D), 21.36 (A), 22.39 (A).

Gorica - Nova Gorica: 7.20, 14.14, 20.20.

PRIHODI

Iz Trsta: 4.31 (A), 6.23 (A), 6.57 (D), 7.28 (A), 8.34 (D), 10.49 (A), 12.59 (D), 13.39 (A), 15.32 (A), 17.24 (A), 18.51 (A), 19.49 (D), 21.02 (D), 21.32 (A), 22.38 (A).

Iz Vidma: 0.10 (D), 5.46 (A), 6.42 (A), 7.41 (D), 8.02 (A), 8.23 (D), 10.50 (A), 13.59 (A), 15.49 (A), 17.10 (DD), 18.35 (A), 20.03 (A), 21.34 (D), 22.22 (A).

Nova Gorica - Gorica: 8.18, 15.08, 21.13.

Koristna javna dela v občini Števerjan

Na Bukovju in Sovenci so pričeli asfaltirati križišči s spalmobitom

Zaenkrat so položili prvo plast asfaltne mase na Bukovju

Ugodnosti za domače prebivalstvo in turiste

Včeraj popoldne se je zaključila prva faza asfaltiranja križišča na Bukovju v Števerjanu. Skupina delavcev je občinske ceste na tem križišču polila s spalmobitom in vrhu njega posula tanko plast peska. Takšen način asfaltiranja se je zelo obnesel tudi v Doberdobu in Sovodnjah, kjer sta glavni cesti po vasi kot novi, čeprav so ju asfaltirali že pred dvema letoma. Čez kakšen mesec, morda pa tudi prej, bodo dodali še eno plast, kar bo povsem zadostovalo, ker je teren na tem kraju dovolj trden, da se asfaltna plast ne bo kvarila.

V skladu z načrtom so asfaltirali glavno cesto v smeri proti Števerjanu kakor tudi odcepek v smeri proti Valerišču. Na spodnjem koncu se začenja asfaltni trak na ravnem delu ceste pod gostilno in se razteza do ovinka, kjer je letošnjo zimo prišlo do zemeljskega plaza. V smeri proti Valerišču pa so asfaltirali samo kakšnih 30 metrov.

Asfaltirali bodo tudi križišče na Sovenci, kjer je obmejni prehod, in manjše odseke ceste v vse tri smeri.

Nedvomno je takšna ureditev omenjenih dveh križišč izrednega pomena za Števerjan, kjer se promet iz dneva v dan veča in povzroča stanovalcem, gostilničarjem in trgovcem hude preglavice, ker se ne morejo ubraniti praha, ki ga dvigajo vozila. Misel na ureditev omenjenih križišč smo prvi sprožili v našem listu, ker smo iz izjav oseb, ki stanujejo ob teh križiščih, spoznali koristnost asfaltiranja cest tako za domače prebivalstvo, kakor tudi za turiste, ki se v vedno večjem številu usmerjajo v Števerjan, kjer se lahko odpočijejo v prijetnem okolju in se tudi okrepčajo v domačih gostilnah.

—«»—

Stavka odvetnikov

Od danes dalje do 22. aprila bo vsedržavna stavka v kateri bodo sodelovali tudi goriški odvetniki. Proglasili so jo iz protesta proti plačevanju davka na promet, s katerim bi se kršila profesionalna tajnost odvetnikov.

—«»—

Nezgoda pri delu v SAFOG

Včeraj popoldne okrog 14. ure so poklicali v goriško livarno SAFOG avto Zelenega križa, da bi odpeljal v bolnišnico 47-letnega Leona Tunija iz Morara, Ul. Oberdan št. 18. Tuni je bil zaposlen pri stiskalni napravi, kjer ga je pritisnil k stroju zračni pritisk.

Zdravniki so mu ugotovili udarec na hrbtu zaradi katerega so ga pridržali za 10 dni na zdravljenju.

PRISPEVAJTE ZA DIJASKO MATICO!

Priprave za majske volitve

Prve kandidatne liste za pokrajino so sestavljene

Pri občinskih volitvah v Tržiču, KPI na prvem in PSI na drugem mestu na glasovnici

Priprave za bližnje občinske in pokrajinske volitve na Goriškem so v polnem teku in vse stranke se mrzlično posvetujejo o kandidatih, s katerimi se nameravajo predstaviti volivcem dne 28. maja. Medtem ko je izbira kandidatov za občinski svet v Gorici in tudi po drugih občinah še v teku, pa so nekatere stranke že objavile imena svojih kandidatov, s katerimi se bodo predstavile v 24 kolegijih za pokrajinske volitve.

Komunistična partija je predstavila za pokrajinski svet naslednje kandidate:

Vincenzo Marini v Skocjanu, Fulvio Bergomas v Ronkah, Ruggero Cipriani v Tržiču I, Marija Selli v Gorici I in v Romansu, dr. Nereo Battello v Gorici V in VII, Rodolfo Batti v Gorici III in IV, Giovanni Borghesi v Gorici II, Gastone Cervai v Tržiču II, Giorgio Corva v Gorici VI, Mario Fantini v Tržiču III, Napoleone Gerin v Krminu II, Andrej Jarc v Zagraju, Bianca Marega v Farra-Capriva, Bruno Marizza v Gradiški, Lorenzo Menichino v Gradežu I, Renato Papais v Gradežu II, Spartaco Romano v Tržiču IV, Michele Sfiligoj v Krminu I in Silvestro Tonizzo v Tržiču V.

Pod volilni kolegij Zagraj, v katerem kandidira Andrej Jarc, spadata tudi slovenski občini Doberdob in Sovodnje.

Tudi kandidati demokristjanov so že znani. Njihova kandidatna lista za pokrajinski svet je sestavljena takole:

Severino Fabrizio za Krmin I, dr. Elio Travasani za Krmin II, Giuseppe Pecorari za Farra-Capriva, Giuseppe Furlani za Gorico I, dr. Bruno Chientarolli za Gorico II, Giovanni Vezil za Gorico III, dr. Luigi Marchesini za Gorico IV, dr. L. Poterzio za Gorico V, Nora Rea za Gorico VI in Giovanni Cocianni za Gorico VII; Romano Travan za Gradiško, Giuseppe Grigolon za Gradež I, dr. A. Ginaldi za Gradež II, dr. Livio Fontana za Tržič I, Ezio Bottegano za Tržič II, Emilio Cesani za Tržič III, Aldo Pelizzoni za Tržič IV in G. Colautti za Tržič V; Celso Macor za Romans, Fiore Fumis za Ronke I, Mario Dessenibus za Ronke II, Giuseppe Furlan za Zagraj, Beniamino Braida za Skocjan I in Mario Sanson za Skocjan II.

V Tržiču sta bili že v četrtek predloženi tudi prvi dve listi za občinske volitve in sicer lista KPI, ki je dobila prvo mesto na glasovnici in lista PSI, ki je dobila drugo mesto.

Nosilec liste KPI je poslanec Raffaele Franco, kateremu sledi še 29 drugih imen.

Na listi PSI je za občinski svet nosilec liste Vittorio Semola, kateremu sledi še 29 kandidatov. Omenimo naj še, da so v 5 kolegijih za pokrajinske volitve v Tržiču določeni naslednji kandidati PSI: Vittorio Semola, Boscarolli Dolores, Livio Granzini, Marcello De Fabris in Giovanni Martinelli.

Pričakuje se, da bodo v kratkem znane tudi liste, ki jih bodo predložile razne stranke v Gorici za občinski svet. Za sedaj je znano le, da se pri KD dosedanji župan dr. Bernardis ne namerava več predstaviti kot kandidat in za mesto župana se poteguje cela vrsta demokristjanskih kandidatov, v primeru uspeha pri volitvah, seveda.

Izpred okrožnega sodišča

Zaradi megle na cesti do smrti povozil človeka

Do nesreče je prišlo pred dvema letoma na Majnici - Šofer obsojen na štiri mesece zapora

Potem ko so včeraj na okrožnem sodišču v Gorici odložili dve razpravi, od katerih je govorila ena o telesnih poškodbah, druga pa o obrekovanju, so sodniki razpravljali o primeru 21-letnega Giordana Bemba iz Trsta, Ul. della Guardia 14.

V nedeljo 19. aprila 1959 si je Bembo izposodil avto svojega očeta, «Fiat 600», in se skupaj s tremi svojimi prijatelji odpeljal na izlet po Goriškem. Bilo je okrog 23. ure zvečer, ko so se peljali po pokrajinski cesti iz Gradiške proti Gorici z namenom, da se bodo skozi Dol vrnili proti Trstu. Pri krmilu je bil Bembo, ko so pri gostilni «Fogolar» švignili mimo nekega avta, ki je vozil v nasprotni smeri. Nekaj hipov zatem, ko so že prešli omenjeno gostilno in cestni ovinek pred njo, so nenadoma zašli v megleno plast, ki se je tam valila čez cesto. V tistem hipu so Bembo in prijatelji opazili na cesti pred seboj nekaj temnega. Bilo je prepozno, da bi se izognili stvari in avto je zavozil naravnost vanjo.

Ko so se kakih sto metrov dalje ustavili in se vrnili, so ugotovili, da so povozili človeka, ki je sedel sredi ceste in imel poleg sebe tudi bicikel. Prišla je tudi cestna policija, ki je ugotovila, da gre za 65-letnega Antona Zaninota iz Ločnika, Trg S. Giorgio 34. Zdravnik Del Neri je pozneje ugotovil, da je Zaninot pri nesreči odnesel hude poškodbe, katerim je takoj podlegel.

Na podlagi prijave cestne policije je bila včeraj na sodišču v Gorici razprava proti Giordanu Bembu. Priče so potrdile svoje prvotne izjave, iz katerih je bilo razvidno med drugim, da je bil pokojni Zaninot vinjen. Državni tožilec je zahteval za Bemba 8 mesecev zapora in odvzem voznega dovoljenja za tri leta. Po govoru branilca odv. Tamara iz Trsta, ki je poudaril, da je vozil Bembo po vseh pravilih in da je le nepričakovana megla zakrivila nesrečo ter je predlagal oprostitev, je sodišče obsodilo Bemba na 4 mesece zapora, brez vpisa kazni in s splošnimi olajšavami ter na plačilo sodnih stroškov.

Prihodnjo nedeljo v dvorani pokrajinskega sveta

Razdelitev štipendij za dijake kmetijskih šol

Mirko Primožič z Oslavja dobi prvo nagrado - Tudi Jožef Jarc iz Doberdoba med nagrajenimi

Kot smo že javili v naši petkovi številki, bodo v nedeljo 16. t. m. dopoldne razdelili v dvorani pokrajinskega sveta na Korzu Italia 23 štipendij v skupnem znesku 900 tisoč lir, ki so namenjene dijakom višjih in srednjih šol za kmetijstvo. Take nagrade razdeljuje pokrajina vsako leto z namenom, da bi pripomogla k ustvaritvi prepotrebnega strokovnega kadra za kmetijstvo v naši pokrajini.

Najvišja nagrada, v znesku 200.000 lir, je namenjena najboljšemu dijaku univerzitetne fakultete za kmetijstvo. Za to nagrado je bilo vloženih 5 prošenj, dodelili pa jo bodo Mirku Primožiču z Oslavja, ki ga je pristojna komisija ocenila kot najboljšega. Primožič študira na agronomski fakulteti v Padovi, kjer je sedaj drugo leto. V tej kategoriji je konkuriral tudi Jožef Jarc iz Doberdoba; ker pa je za univerzitetne dijake določena samo ena štipendija, je dobil nagrado iz ostanka v drugih kategorijah, kjer ni bilo dovolj konkurentov, in sicer v znesku 45.000 lir.

Dve nagradi po 130.000 lir sta namenjeni dijakom višjih srednjih šol kmetijske stroke, tri po 90.000 lir dijakom srednjih kmetijsko-tehničnih šol ter 17 po 10.000 lir dijakom strokovnih kmetijskih šol.

Kot smo omenili, nagrada 130.000 lir in tri po 90.000 lir niso bile dodeljene in so jih razdelili med kandidate višjih šol, med katerimi je tudi Jožef Jarc iz Doberdoba, ki sedaj dela tretji letnik univerze v Padovi.

—«»—

Sodnik dr. Vizzini premeščen v Videm

Izvedeli smo, da je bil uradno premeščen za dodeljenega sodnika v Videm dr. Cesare Vizzini, sodnik okrožnega sodišča v Gorici. Domnevajo, da je njegova premestitev v zvezi s preiskavo na falimentarnem oddelku okrožnega sodišča v Gorici, ki naj bi bila izvršena pred nekaj tedni. Dr. Vizzini je zasedel novo službeno mesto pred 10 dnevi.

Slovensko gledališče iz Trsta

gostuje jutri, 16. t. m. v Prosvetni dvorani v Gorici, Korzo Verdi 13

s komedijo v štirih dejanjih

BRANISLAVA NUSIĆA

«Dr.»

Režiser: Adrijan Rustja
Prevedel: Pavel Drobtina
Scenograf: Jože Cesar

Samo ena predstava ob 17. uri

Nad dve in pol ure smeha.

Predprodaja vstopnic na sedežu ZSPD v Ul. Ascoli 1/I in v kavarni Bratuš. Cene: Sedeži po 400 in 300 lir, stojišča po 200 in dijaška po 100 lir.

OD VČERAJ DO DANES

KINO v GORICI

CORSO. 17.00: «Čudovita sedmorica», Y. Brinner. Cinemascope v barvah.

VERDI. 17.00: «Cimaron». Cinemascope. Gleen Ford in Maria Shell.

VITTORIA. 17.30: «Nevarni možje», S. Koscina in M. Carotenuto. Italijanski film. Mladini pod 16. letom vstop prepovedan.

CENTRALE. 17.00: «Za večno v pekel», J. Hunter in P. Owens; ameriški film; mladini pod 16. letom vstop prepovedan.

MODERNO. 17.00: «Herkules in lidijska kraljica», S. Koscina, S. Lopez in S. Reeves. Barvni film.

—«»—

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna Cristofoletti, Travnik št. 14, tel. 29-72.

—«»—

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 22,8 stopinje nad ničlo ob 13.50 in najnižjo 6,2 stopinje nad ničlo ob 6. uri. Vlage smo imeli 45 odst.

Kulturni stiki ob meji

V sredo otvorijo v Novi Gorici razstavo del slikarjev iz Gorice

26 umetnikov bo razstavilo 62 slik in kipov

Razstava slikarjev društva APAI iz Gorice v palači okrajnega ljudskega odbora v Novi Gorici ne bo v ponedeljek 17. aprila, kot je bilo prvotno določeno, ampak v sredo 19. aprila ob 18.30. Odložitev otvoritve so narekovale nekatere tehnične ovire.

Za to razstavo vlada med goriškimi slikarji veliko zanimanje, ker se zavedajo njenega velikega umetniškega pomena. Na njej bosta razstavljala dva kiparja in 24 slikarjev. Skupno bo razstavljenih 6 kipov in 56 slik. Razstavljali bodo naslednji slikarji: Sergio Altieri, Egone Bruschina, Dimitrij Cej, Raoul Cenisi, Gigi Castellani, Cianetti, Ignazio Doliach, Cesare Devetag, Aldo Foschiatti, Ostilio Gianandrea, Guido Gismondo, Roberto Joos, Fulvio Monai, Virgilio Malni, Gianna Marini, Giuliano, Mazucco, Orlando Pcian, Giacomo Pacienza, Vittorio Pettarin, Norma Silli, Alberto Vanon, Antonio Verone, Andrej Kosič in Cesare Mocchiutti ter kiparja Carlotta de Furlani in Mario Sartori.

—«»—

Natečaj za poljskega čuvaja

Goriško županstvo je razpisalo natečaj za službo poljskega čuvaja. Rok za vložitev prošnje zapade 15. maja t. l. opoldne.

Vsa podrobnejša pojasnila dobijo prizadeti na personalnem uradu na županstvu.

ŠPORT ŠPORT ŠPORT ŠPORT

Italijansko nogometno prvenstvo A-lige

Nevarna Herrerova enajstorica resna ovira za turinski Juve

Na dnu lestvice medsebojno obračunavanje za obstoj ali izpad

Preteklo nedeljo so odigrali na igriščih v Milanu, Vicenzi in Turinu odločilna srečanja. In vse tekme so se končale v korist, morda tudi dokončno, Juventusa. Razdalja med vodilnim moštvom in zasledovalcem se je povečala in čeprav bi prišlo do spodrsljaja, bi ga Juventus z lahkoto prebavil.

Juventus je zmagal na nevarnem igrišču v Vicenzi po zaslugi Nicolejevega edinega gola, katerega so nato vsi igralci s stisnjenimi zobmi branili. In kronike govorijo tudi o sreči, ki je spremljala goste. Bo to tudi držalo. Ne smemo pa pozabiti, da je imel Juventus v začetnem delu prvenstva precej smole in sedaj so računi poravnani.

Edina škoda je, da v nedeljo, ko bo v Turinu «big match» med velikanoma Juventus - Inter, slednji ne bodo imeli jasne slike pred seboj. To se pravi, da jih ne bo vlekla borba za znak in naslov državnega prvaka. To je razvidno tudi iz izjav članov vodstva Interja in še posebno trenerja Herrere, ki je priznal, da milansko moštvo ne more več misliti na naslov, temveč na sestavo moštva za prihodnje prvenstvo.

V nedeljo bodo torej vse oči uprte v Turin, kjer bo Juventus hotel dokazati, da je vreden naslova, kateremu gre s hitrimi koraki naproti. Če Interju ni več za naslov, pa mu gre za prestiž in prav zaradi tega smemo pričakovati od igralcev ostro borbo. To tudi pričakujejo Milančani, ki komaj čakajo, da bi se še bolj približali Turinčanom v pričakovanju še kakega spodrsljaja.

Herrero tarejo precejšnje skrbi. Nima namreč dovolj mož za napad, medtem ko je krilska vrsta in še posebno ožja obramba sestavljena in, kar je najbolj važno, vzbuja zaupanje. Bolchi bo po zdravilnem počitku zopet prevzel svojo vlogo stebra enajstorice in ta bo brez dvoma najtrši oreh za igralce Juventusa.

V vrstah Juventusa pa imata trenerja Green in Parola precej igralcev na razpolago. Izbira bo zato lahka. Dovolj bo pošteno proučiti nekaj dejstev in moštvo bi moralo biti sestavljeno z najbolj primernimi igralci.

V nedeljo bi morali torej biti priče odlični in vse do končnega žvižga napeti igri. Toda to so le predvidevanja, ker je treba pomisliti tudi na številne okoliščine. Dober dan vratarja in slab dan kakega napadalca ali branilca ter vročina kakor tudi slabo sojenje, kar se žal čestokrat dogaja, lahko popolnoma spremeni skoraj gotov rezultat. To vse smo že videli v tem prvenstvu, ki je bilo polno presenetljivih zavrtljajev: predvsem nepričakovan vzpon Interja, počasno toda stalno napredovanje Juventusa, nestalnost Milana, trenuten vzpon Rome in končno, da omenimo le najvažnejše etape, popolno razsulo Lazia.

To je sedaj vse za nami. Pred nami je samo prosta pot Juventusa do naslova. In v nedeljo bodo Turinčani našli pred nogami oviro, ki morda na papirju ni nevarna, a je lahko tudi usodna. Kdo ve. Če bi bila naša predvidevanja točna, tedaj lahko z gotovostjo trdimo, da je prvenstvo, vsaj za glavno lovoriko, že končano.

Bolj nejasen je položaj na dnu, kjer se bije ostra borba za ohranite mesta v elitni skupini italijanskih nogometnih klubov. V nedeljo zaslužena točka Barija v Padovi, podaritev točke Florentincem s strani Videmčanov ter poraz Lecca v Neaplju so dejanja, ki so še bolj zmedla dno lestvice. Sedaj se tri moštva borijo, da se ne bi vsedla na dva precej pekoča stola, medtem ko je Lazio rešil ta problem že predčasno. In to seveda povsem negativno.

Ta borba se bo prihodnjo nedeljo nadaljevala z medsebojnim obračunavanjem. V Bariju bo nastopil Napoli, v Leccu pa Torino. Za Videmčane pa je naloga še težja, ker bodo morali nič manj kot v Bologno. Njihov cilj je seveda neodločen rezultat. Zmaga bi jim sicer veliko bolj koristila, pa čeprav jih ne bi rešila iz nevšečnega položaja.

Od tekem, ki so na sporedu v nedeljo, bo za Juventus - Inter najbolj zanimiva Milan - Roma. Ne toliko za prebujajočo se Romo kot za Milan, ki bo skušal z zmago obdržati razdalje z vodilnim Juventusom. In to z neprikritim upanjem in željo, da bi zmagal... Inter.

Nedeljske nogometne tekme

A - LIGA

Bari-Napoli, Bologna-Udinese, Florentina-Spal, Juventus-Inter, Lazio-L. R. Vicenza, Lecco-Torino, Milan-Roma, Padova-Atalanta, Sampdoria-Catania.

B - LIGA

TRIESTINA - COMO, Brescia-Parma, Catanzaro-Genoa, Foggia-Pro Patria, Marzotto-Verona, Messina-Sambenedettese, Novara-Alessandria, Ozo Mantova-Prato, Reggiana-Simmenthal Monza, Venezia-Palermo.

Vedno več govoric o Angelillu

Inter želi zamenjavo Angelillo-Almir?

Milan je ponudil za Almirja 200.000 dolarjev, Argentinci pa zahtevajo zanj 250.000

BUENOS AIRES, 14. — V zvezi s stalnimi in tudi netočnimi vestmi o Angelillu in o njegovem morebitnem povratku v Argentino je predsednik kluba Boca Junior Alberto Armando izjavil, da vodstvo še ni dobilo nobenega predloga Interja o zamenjavi Angelilla z Almirjem.

Z druge strani pa jih ta zamenjava ne zanima. Milan je namreč že zaprosil za odkup Almirja na podlagi 200.000 dolarjev, to je 125 milijonov lir. Boca Junior pa je zahteval 250.000 dolarjev in zelo verjetno ne bo prodal igralca izpod 220.000 dolarjev, to je 137 milijonov lir.

Kar se tiče Angelilla je predsednik argentinskega kluba izjavil, da je sedanji Interjev igralec še vedno vpisan v argentinski zvezi in je izrazil upanje, da ga bo lahko Boca Junior že v prihodnji sezoni uporabil. Predsednik argentinskega kluba je skušal že dvakrat stopiti v telefonski stik s predsednikom Interja Morattijem, kar pa se mu ni posrečilo, Angelillo pa mu je ravno tako po telefonu zagotovil, da bo prišel v Argentino za vsako ceno ter da je v ta namen poslal svojega odvetnika, ki bo uredil vse potrebno za vrnitev domov.

—«»—

VATERPOLO

Splitčani uspešni tudi z Laziom

NEAPELJ, 14. — Splitski Jadran je tudi v današnji tekmi mednarodnega turnirja v vaterpolu dosegel pomembno zmago nad rimskim Laziom. Splitčani so zmagali s 5:2. Gole so dosegli za Split Bilas, Klisura in Stanišič (3), za Lazio pa je bil dvakrat uspešen Gualdi, ki je en gol dosegel iz kazenskega strela. Splitčani so odlično zaigrali in so brez težkoč strli začetni odpor nasprotnikov iz Rima.

V drugi tekmi večera je neapeljsko moštvo, ki ga sestavljajo igralci klubov Rari Nantes in Canottieri Napoli premagalo s 6:5 nemške vaterpoliste iz Duisburga.

Jutri bo zadnji dan turnirja s tekmama Jadran - Neapelj in Lazio - Duisburg.

Totocalcio

Bari-Napoli	1		
Bologna-Udinese	X	1	
Fiorentina-Spal	1		
Juventus-Inter	1	X	2
Lazio-L. R. Vicenza	X	1	
Lecco-Torino	X	2	
Milan-Roma	1	X	2
Padova-Atalanta	1		
Sampdoria-Catania	1		
Catanzaro-Genoa	1	X	
Venezia-Palermo	1		
Cesena-Cagliari	1	X	
Pistoiese-Livorno	1		
Marzotto	1		
L'Aquila-Pescara	1		

Za jutrišnjo tekmo s Comom na stadionu pri Sv. Soboti

Secchi vodja napada s Fogarjem na krilu

Vsi igralci so na Repentabru in so odlično razpoloženi

Triestina bo jutri zapustila Repentabor, kjer v pripravah preživlja zadnje dni pred tekmo na domačih tleh s Comom in se bo predstavila navijačem na stadionu pri Sv. Soboti v najboljšem razpoloženju.

Tržačani vedo, da se s Comom ni mogoče šaliti, saj je preteklo nedeljo proti Foggi dosegel v devetih minutah dva gola. Nevarnost je torej precejšnja in prav zato so se vsi igralci Triestine vestno pripravili, da se ne bi blamirali pred lastnim občinstvom.

Včeraj je bila budnica za igralce Triestine zelo zgodaj in vsi skupaj so odšli v spremstvu trenerja na sprehod po travnikih in gozdičkih. Seveda so imeli tudi žogo s seboj in na nekem travniku so se igralci razdelili v dve skupini in se pomerili med seboj v zabavni košarkarski tekmi.

Po kosilu počitek in nato razgibalne vaje, tek ter udarci z glavo. Zvečer so se titularcem pridružili, vendar samo za skupno večerjo, Luison, Rebizzi, Reina in Sauer, ki so se kasneje vrnili domov.

Vsi igralci so odlično razpoloženi kar je dober znak in so prepričani, da jim tokrat zmaga ne more uiti.

Triestina bo nastopila proti Comu v naslednji postavi:

De Min; Bernard, Brach; Sadar, Frigeri, Degrassi; Fogar, Trevisan, Secchi, Cazzaniga in Fortunato.

Za rezervi sta določena Larini in Mantovani.

Bo Fogar s svojimi hitrimi prodori pripomogel Triestini do zmage?

NOGOMET

Blanchflower ne bo igral proti Italiji

Član Tottenhama in kapetan reprezentance Severne Irske Danny Blanchflower zelo verjetno ne bo nastopil v mednarodni tekmi proti Italiji. Kot javljajo iz Londona, se misli 35-letni Irec umakniti iz aktivnega športa, če bo njegov matični klub letos zmagal na angleškem prvenstvu in v tekmovanju za angleški pokal. Potem ko je izjavil, da verjetno ne bo igral za Severno Irsko v kvalifikacijah za svetovno prvenstvo proti Zahodni Nemčiji in Grčiji je še dodal: «Ne morem pa niti igrati 25. aprila v Bologni proti Italiji, ker moram v istem tednu nastopiti v dveh važnih prvenstvenih tekmah za svoj klub. Ravno tako ne bom nastopil v kvalifikacijskih tekmah za svetovno prvenstvo, ker bo moje moštvo imelo 6. maja v Wembleyu finalno tekmo za angleški pokal». Na vprašanje, če bo igral 10. maja proti Nemčiji pa je odvrnil: «Morda, če bom še aktivno nastopal».

—«»—

Svetovno nogometno prvenstvo

Samo v 4 mestih finalna srečanja

SANTIAGO, 14. — Zelo verjetno bodo tekme svetovnega nogometnega prvenstva, ki bo leta 1962. odigrali samo v štirih mestih Čila in sicer v Santiagu, Vini del Mar, Arici in Rancagui.

Ni izključeno, da bo Brazilija odigrala prvi dve tekmi v mestu Vina del Mar, Argentina pa v Rancagui, medtem ko bodo finalna srečanja v Santiagu.

Številna mesta so se potegovala, da bi na njihovih stadionih odigrali kvalifikacijske tekme posameznih skupin. Po ogledu komisije mednarodne nogometne zveze so izločili številna mesta in so sklenili, da pridejo lahko v poštev za posamezna srečanja samo mesta Antofagasta, La Serena, Valparaiso, Talca in Concepcion. To pa samo pod pogojem, ki ga je stavila mednarodna nogometna zveza, da bi stadioni teh mest sprejeli najmanj 25.000 ljudi. Kaže pa da tega ne bo mogoče urediti in da mesta niti ne morejo nuditi zadostnega gostoljubja.

Smučarsko tekmovanje na pobočjih Etne

V veleslalomu zmaga Bozona in C. Haasove

Danes drugi dan tekmovanja s slalomom za ženske

CATANIA, 14. — Predvidevanja v zvezi s smučarskim tekmovanjem na pobočju Etne so se vsaj za prvi dan uresničila. V veleslalomu sta zmagala favorita Francoz Bozon med moškimi in Avstrijka Christl Haas med ženskami.

S svojim tehnično odličnim slogom je Bozon prešel vseh 43 prehodov na 1.200 m dolgi progi in je gladko zmagal pred presenetljivim Avstr. Messnerjem in Italijanom Brunom Albertijem. Končno mu je bila sreča le mila, saj je Bozon v tekmovanju «Kandahar» padel, zaradi česar ni mogel nastopiti niti na prireditvi «Tre-3». Nasprotno pa je imel danes smolo Avstrijec Hias Leitner, ki je bil najnevarnejši Bozonov tekmec. Ta je zgrešil prehod, zaradi česar je zgubil precej dragocenih sekund. Bozonova zmaga je močno zamajala možnost avstrijskih smučarjev, da bi si ponovno in dokončno osvojili «trofejo narodov», ki je že dvakrat ostala v njihovih rokah.

Italijani v glavnem niso razočarali, medtem ko se princ Aga Khan Karim, ki nastopa za Veliko Britanijo, ni prijavil na startu. Jugoslovan Jamnik je bil diskvalificiran pri 34. prehodu. V ženski konkurenci so bile Avstrijke brez resnih tekmic. Vsa prva mesta so namreč pripadla predstavnicam prekoalpske države. Jugoslovanka Zupančičeva je bila enajsta.

Vrstni red na cilju veleslaloma je naslednji:

MOŠKI

1. BOZON CHARLES (Fr.) 56"4 2. Messner Heini (Av.) 56"7 3. Alberti Bruno (It.) 56"8 4. Berabger Jean (Fr.) 57", 5. Gartner Helmut (It.) 57"1, 6. Doney Carlo (It.) 57"6, 7. Tarabas Korel (Rom.) 57"7, 8. Nindl Hugo (Av.) 57"8, 9. Leitner Hias (Av.) 58"1, 10. Fill Martino (It.), 11. Falch Ernst (Av.), 12. Šumi Janez (Jug.) 58"2, 13. Piazzalunga Bruno (It.) 58"9, 14. Seghi Luciano (It.) 59", 15. Merlo Aldo (It.) 59"5, 16. De Florian Francesco (It.) 59"8, 17. Agraiter Edoardo (It.) 1'00"3, 18. Balan Gheoghe (Rom.) 1'00"8, 19. Bujakowski Greri (Ind.) 1'01"7, 20. Moroder Alberto (It.) 1'02", 21. Gohon Kurt (Rom.), 22. Kržaj Peter (Jug.) 1'02"2, 23. Demetz Enrico (It.) 1'03"3, 24. Rakovič Liubo (Jug.) 1'03"5, 25. Mahoney Gerald (ZDA) 1'13"8, 26. Miller Peter (Kan.) 1'22"1.

ŽENSKE

1. HAAS CHRISTL (Avstrija) 57"4 2. Staffner Christl (Av.) 58"9, 3. Eder Traud (Av.) 59"1, 4. Goitschell Christine (Fr.) 59"7, 5. Miklos Ilona (Rom.) 1'00", 6. Goitschell Marielle (Fr.), 7. Du Roy Patricie (Belg.) 1'01"1, 8. Senoner Inge (It.) 1'02"3, 9. Demetz Giustina (It.) 1'03", 10. Petre Cynthia (VB) 1'03"2, 11. Zupančič Slavica (Jug.) 1'03"6, 12. Terraillon Christine (Fr.), 13. Rutar Maja (Jug.) 1'04"9, 14. Fanton Erika (It.) 1'06"6, 15. Asheshov Anna (VB) 1'07"9, 16. Medali Patrizia (It.) 1'08"6, 17. Jamnik Barbka (Jug.) 1'14", 18. Dorfurth Christl (Av.) 1'18"4.

—«»—

ODBOJKA

Jutri popoldne VIS - ŠZ BOR

Jutri se bo prvenstvo odbojke prve ženske lige nadaljevalo tudi za predstavnice Bora. Po nedeljskem počitku jih sedaj čaka srečanje z ekipo Villaggio Sereno. Zmaga nad Julio je koristila dekletom Bora, da bodo lahko odslej z večjo samozavestjo ter brez treme stopile v borbo z nedeljskimi nasprotnicami.

Druga tekma nedeljskega kola bo med ekipama Casa della Lampada in Julia. Razpored je naslednji:

Ob 15. uri v Ul. Montegrappa VIS — SZ BOR ob 15. uri v Miljah CASA DELLA LAMPADA — JULIA

Moško košarkarsko prvenstvo «promozione»

Frizzattijev Hausbrandt v vodstvu pred Muggesano

Po slabem začetku vzpon Škedenjcev do višjih mest lestvice

Prostor, ta večni tiran nam ni doslej dopustil, da bi se od bliže ogledali tudi to nadvse zanimivo prvenstvo, ki je že prišlo do svojega 14. kola in ima že čisto določeno vrednostno lestvico tako na vrhu kot na dnu.

Hočemo posebno poudariti, da nismo tega koraka storili naključno, marveč prav zaradi tega, ker je bilo zadnja zaključno kolo odločilno za prve položaje in je istočasno nudilo veliko zadoščenja in mnogo trepeta navijačem raznih klubov in ljubiteljem košarke.

Naj najprej orišemo v bežnih obrisih prvi del prvenstva. V začetku so prevzeli vodstvo igralci Hausbrandta. Tudi Muggesana, Virtus Friuli in tržaški CRDA so napredovali z istim tempom in ob koncu je videmskemu Virtusu celo uspelo prehiteti Bergaminove atlete in tako je naslov zimskega prvaka ostal v rokah furlanskega moštva. Ta petorica je skupaj s Torviscoso že v tem prvem delu tekmovanja pokazala najboljšo kondicijo, medtem ko so druge ekipe, tudi take z velikim številom odličnih igralcev, v glavnem razočarale. Prva med njimi škedenjska petorka, ki je začela zelo slabo in zgubila veliko točk tudi na domačih tleh s slabšimi ekipami.

Polisportiva CSI, RF Udinese in Don Bosco iz Pordenona pravzaprav ne bi spadale v to skupino, ker so za tako konkurenco prešibki in še nezreli. V nadaljevanju tekmovanja so razni klubi potrdili svojo šibkost oziroma moč. Le škedenjska ekipa se je znatno izboljšala in je pod vodstvom novega trenerja Gropazzija zabeležila celo vrsto pozitivnih rezultatov, ki so ji pripomogli do višjih mest lestvice.

Pa smo že pri nedeljskem kolu ali kolu odločitve in presenečenj. Glavno srečanje, ki je vzbudilo največ zanimanja in nato sprožilo najštevilnejše polemike, je bilo srečanje med tržaškima petorkama, ki sta bili trenutno na prvih dveh mestih: Hausbrandt in CRDA.

Tekmo, v stari, morda celo prestari in zapuščeni dvorani v Ul. Della Valle, si je ogledalo precejšnje število navijačev. Kvalitetno ni bila na najvišji ravni, bila pa je borbena, izenačena, nadvse zanimiva in privlačna. Frizzattijevi igralci so vodili od začetka do konca pa čeprav le z majhnim naskokom.

Konec je iznenadil vse in prav tako kot v policijskem romanu, je boljši šele v zadnjem trenutku zmagal.

Minuto pred koncem je CRDA dohitela svoje nasprotnike in sama prišla za eno točko v vodstvo. Vendar šele 15" pred končnim žvižgom je sodnik prisodil Hausbrandtu dva prosta meta, ki ju je hladnokrvni Bianco realiziral in tako potrdil premoč svojih barv.

S to zmago je Hausbrandt povečal svoj naskok nad ostalimi ekipami in če ne bo senzacionalnih presenečenj, ga lahko smatramo za dokončnega zmagovalca.

Muggesana je imela težji opravek kot je bilo pričakovati v tekmi s CSI in šele proti koncu je odločila tekmo v svojo korist z rezultatom 42:38.

V Vidmu je škedenjska ekipa končno le zapela s tenorskim glasom. Škedenjci so začeli brez večjih nad in šele med tekmo so uvideli, da jim je šlo vse kot po olju. V drugem polčasu so presenetili svoje nasprotnike, prešli v vodstvo, nabrali nekaj točk naskoka in jih obdržali do konca, predvsem po Zellejevi zaslugi, ki je zaigral kot v najboljših dneh. Uspeh «Servolane» je presenetil vse in je dokončno odrezal domači Virtus iz borbe za prvo mesto.

Na ostalih igriščih smo zabeležili še en poraz tržaškega visokošolskega moštva, tokrat s tržiško CRDA in zmago Torviscose proti RF iz Vidma.

Tudi prihodnjo nedeljo bo na raznih igriščih precej vroče, ker se bodo še enkrat spoprijele ekipe, ki sede na prvih šestih mestih.

Vodeči Hausbrandt bo obiskal Servolano na njenem igrišču in tako bomo lahko spoznali če pomeni nedeljska zmaga za domače moštvo začetek nove pozitivne faze ali pa je bila le kresnica, ki bo ostala brez sledu.

V Miljah bo srečanje Muggesana - Virtus Friuli gotovo privabila veliko navijačev obeh ekip. V Trstu pa bo na sporedu srečanje med ekipama CRDA. Ostale tekme bodo v Vidmu, kjer bodo nastopale Torviscosa, CSI(RF Udinese in Don Bosco Friuli.

LESTVICA

Hausbrandt	13	12	1	25
Muggesana	13	10	3	23
CRDA Trst	13	10	3	23
Virtus Friuli	12	9	3	21
Servolana	13	7	6	20
CRDA Tržič	11	8	3	19
Torviscosa	13	5	8	18
CUS	13	3	9	16
Polisportivo CSI	13	2	4	15
RF Udinese	12	2	10	14
D. B. Pordenone	12	1	11	13

P.zio

Košarkarska ekipa Hausbrandt

—«»—

V torek 25. t. m.

TV prenos tekme Italija - Sev. Irska

RIM, 14. — Mednarodno nogometno tekmo, ki bo v torek 25. t.m. v Bologni med Italijo in Severno Irsko bodo prenašali tudi v Evroviziji. Prenos se bo začel ob 15.25 in se bo končal približno ob 17.30.

TOTIP

1.	—	prvi	1	1	
	—	drugi	2	X	
2.	—	prvi	1		
	—	drugi	2		
3.	—	prvi	1	1	2
	—	drugi	2	X	1
4.	—	prvi	1		
	—	drugi	2		
5.	—	prvi	1	1	
	—	drugi	2	X	
6.	—	prvi	X	X	
	—	drugi	1	2	

Priprave za svetovno nogometno prvenstvo

Madžarska reprezentanca praktično že sestavljena

Skrbi trenerja zaradi nestalne forme nekaterih igralcev - Eno samo novo ime v državni ekipi

BUDIMPEŠTA, 14. — V pričakovanju zaključnega dela svetovnega nogometnega prvenstva, ki bo 1962. leta v Čilu je vodstvo madžarske nogometne zveze pripravilo natančen načrt o sestavi in predvsem o pripravi reprezentance.

Zvezni tehnični vodja Lajos Baroti že dolgo časa opazuje najboljše madžarske igralce in trenutno razpolaga s 16 nogometaši, ki bodo predstavljali steber reprezentance, ki bo že 16. t. m. nastopila v Budimpešti v prvem izločilnem srečanju svetovnega prvenstva proti enajstorici Vzhodne Nemčije. 14 dni kasneje se bodo Madžari srečali, vedno v okviru tega turnirja, v Amsterdamu s holandsko reprezentanco, 10. septembra bo v Leipzigu povratno srečanje z Nemčijo in končno bodo 22. oktobra sprejeli v goste Holandčane prav tako za povratno srečanje. V primeru da se Madžarska uvrsti v finale, so izjavili voditelji nogometne zveze, bo moštvo pospešilo priprave z 10 do 12 dni trajajočo turnejo v Afriki, ki bo decembra in januarja.

Po dolgem izbiranju je tehnično vodstvo sestavilo moštvo, ki bo za prvo izločilno srečanje zelo verjetno naslednje: Grocics; Matrai, Sipos; Sarosi, Solymosi, Kotasz; Sandor, Goeroecs, Albert, Tichy in Fenyvesi (Paal ali Taliga). Za rezerve so določili štiri mlade igralce od 20 do 23 let in sicer vratarja Szenomihakyija, srednjega krilca Meszoelyja, krilca Ihasza in napadalca Kuahrszkyja.

Trener ima največje preglavice zaradi nestalne forme branilcev, dalje desnega krila Sandorja in predvsem srednjega napadalca Alberta. Praktično bo reprezentanca sestavljena iz istih igralcev, ki jo zastopajo že dve leti z edino izjemo, da je desna zveza Solymosi zamenjal Gundzsaka.

KOSARKA

BEOGRAD, 14. — Danes se je v Beogradu začel mednarodni košarkarski turnir, na katerem nastopata tudi A in B reprezentanca Beograda, dalje reprezentanci Bukarešte in Budimpešte. Prvo beograjsko moštvo je premagalo B-reprezentanco s 86:54 (34:26), Bukarešta pa je premagala Budimpešto z 62:55 (35:28).

V portretih Josipa Tominca

(Nadaljevanje s 3. strani)

povzročilo, da so ga italijanski umetnostno zgodovinski krogi zanemarjali in pozabili. V pravo luč ga je postavil šele mo Silvio Benco in sedaj [illegible] migio Marini, ki je napisal monografijo o njem ([illegible] migio Marini, Giuseppe Tominz, Edizioni «Artis», Venezia 1952).

Marini takole zaključi svojo monografijo o Tomincu: «Abbiamo visto nell'adolescente Tominz un aspirante pittore il quale, portato dal principio la sorte al principio nella capitale del secolo scorso nella capitale del neoclassicismo,... restò sto in quella capitale maestri più alla moda e dei mosi: lontano da Canova ni, principe dei pittori romani, indifferente a Camuccini principe e dell'accademia dell'arte romana e della pittura d'Italia e d'Europa. Giunto un atteggiamento in cui si pe Tominz che riflette dello tentica autonomia dall'ambiente rito, che lo allontana dagli abiti te ufficiale, che lo soltanto chieder consiglio se stesso».

Tominc je bil velik slikar in zdaj si ga hočejo vsi prisvojiti. Zase ga zahtevajo Italijani, ker so ga spoznali, se ga zahtevamo tudi Slovenci, ker je bil po rodu Slovenec (kar dokazuje tudi njegov priimek).

Toda naj pripada kateremu koli narodu, Tominc ostane vedno umetnik. Umetnik, ki je risal duše, ki je [illegible] prodreti v globino duše portretirancev. Umetnik, ki je dal svoj pečat ozemlju [illegible] sti na tem delu ozemlja (Slovenija, Furlanija) in [illegible] kega ga bomo ohranili.

Alojz Ravbar **18.**

Brzec je drvel skozi podeželje, ki je bilo oblito z mesečino. Pavle je stal pri ograji na svoji strani in zrl v noč. V soju mesečine je razločno videl vse obližje vzdolž proge. Ob tej so stali betonski bunkerji, ki so jih zgradili še Italijani. Nekateri so bili razbiti od partizanskih bomb in opuščeni, v drugih pa so tičali Nemci, ki so stražili progo. Kjer je proga šla skozi gozdove, je bil na obeh straneh izsekan širok pas drevja zaradi varnosti pred partizanskimi napadi na vojaške vlake. Poleg tega so bile mestoma razpredene ovire iz bodeče žice, da bi branile partizanom prehod čez progo.

Kdaj pa kdaj se je Pavle ozrl naprej in videl oklopni vlak, ki je hitel pred brzcem. Oklopna lokomotiva je porivala pred seboj tri tovorne vagone, naložene s starimi tračnicami in pragovi, da bi le-ti zleteli v zrak v primeru, da bi bila proga podminirana. Za seboj pa je vlekla tri oklopne vagone, v katerih je bila nemška posadka, vedno pripravljena, da poseže v boj, če bi bilo potrebno.

Tudi tako zavarovanje je pravzaprav dvomljive vrednosti, je pomislil Pavle. Partizani pustijo mimo oklopnjak, ko pa privozi na mino vlak, ki mu sledi, jo sprožijo.

Morda se bo prav nocoj zgodilo nekaj podobnega, je pomislil z neprijetnim občutkom. Morda je prav nocoj skupina partizanov položila mino pod tir in zdaj čaka v varnem zaklonu, da privozita oklopnjak in brzec do kraja, kjer leži mina. Oklopnjak bodo pustili mimo, ko pa bo privozila na mino lokomotiva, jo bodo sprožili z električno iskro. In potem...

Pavle se je nervozno zganil in si prižgal cigareto. Bližali so se neki majhni postaji. Semafor je kazal strojevodji prosto pot. Vlak je zdrvel mimo postaje z nezmanjšano brzino.

Zato mora pohiteti z izvedbo svojega načrta, se je po presledku oprijel pretrgane misli. In tega mu ne bo nihče preprečil.

Zdajci je grmeče zaropotal pod lokomotivo železen most nad reko. Na obeh straneh mosta sta bila po en bunker, na mostu pa je dan in noč stala nemška straža.

Da, je razmišljal Pavle, nocoj se marsikateri od teh esesovskih razbojnikov vozi poslednjič.

Pogledal je skozi okence in opazoval progo pred seboj. Videl je oklopnjak, ko je izginil za bližnjim ovinkom in se nato spet prikazal. Na ovinkih in kjer je bila proga nepregledna so Nemci posvetili z močnimi žarometi, da bi ugotovili, ali ni morda odstranjen tir.

Ta svojat je tako zakrknjena, da še vedno veruje v lastno zmago, čeprav ji že dere voda v žrelo, je pomislil Pavle.

Brzec je privozil na večjo postajo. Bežal je mimo signalov, premikalnic ter izogibalnih in mrtvih tirov, zdrvel čez zadnji kretniški vozel in spet stekel po odprtem tiru.

Gorje našemu narodu, če bi zmagala ta golazen, se je utrnila misel Pavletu. Nato se je ozrl nazaj. Proga je pravkar v velikem loku zavila na levo. Tedaj je s pogledom objel ves vlak. V duhu je videl Nemce, ki so se vozili v njem. Sedeli so v kupejih, se pogovarjali, se režali, pili, kadili, gledali skozi reže zatemnjenih oken v spečo pokrajino, spali in sanjali o viteških križcih, ki si jih bodo prislužili na vzhodni fronti. To, da jih pošiljajo na fronto z brzovlakom, pomeni, da jih tam nujno potrebujejo, je sklepal Pavle. Toda nekateri od njih ne bodo nikoli videli Rusov, če jih še niso, si je rekel.

Ob železniškem prelazu je stal zaporničar s svetilko v roki. Vlak je hušknil mimo prelaza in kmalu nato zavozil v predor. Na obeh straneh predora sta stala po en bunker z Nemci, ki so čuvali predor.

Čim bolj je Pavle razmišljal, kako bi izvedel svoj načrt, tem bolj mu je silila v ospredje edina ovira: Klemen. On — o tem ni bilo dvoma — bi se uprl njegovi nameri, je spet ugotavljal Pavle. In kako naj jo izvede brez njegovega soglasja?

Prižgal si je cigareto in kadil nekam odsotno, ves zapreden v svoje misli. Vtem mu je kakor iz daljave prihajalo na uho udarjanje kolesja ob spojke tračnic, ki je izzvenevalo v enakomerni in enolični klopot.

Ne le da bi se Klemen ne strinjal z njegovo namero, on bi bil pripravljen storiti vse, da bi preprečil njeno izvedbo.

Vlak je šinil mimo neke čuvajnice, pred katero je stal zaspani čuvaj s prižgano svetilko.

Kaj naj potemtakem stori, da se iznebi tega kamna spotike? Ali naj seže po najskrajnejšem sredstvu? Dotlej je vršil samo take akcije, ki niso terjale človeške krvi, če pa ne bi šlo drugače...

Pavle je pogledal predse. Oklopnjak je z enako hitrostjo hitel skozi noč in puščal za seboj nizko progo dima in isker. Iz nasprotne smeri je prisopihal tovorni vlak in se počasi vlekel mimo brzca.

Tovariši so rekli, da bodo že oni obračunali s Klemenom, toda če ne bi šlo drugače...

Vlak je drvel mimo neke postaje, ki je bila zavarovana z betonskim obzidjem s strelnimi linami. Za postajnim poslopjem je bila nemška postojanka.

Da, je povzel misli. če ne bi šlo drugače, bo kar on obračunal z njim. Sicer pa, čemu naj bi imel kake pomisleke? Ali ni s svojimi izdajstvi že zaslužil najstrožjo kazen? In kdo ve koliko zla bo še povzročil našim ljudem, če se mu to ne prepreči, je pomislil.

Lokomotiva je švignila mimo požgane čuvajnice in razbitega bunkerja.

Da, Klemen je zmožen vsega, je razglabljal dalje. Ta gestapovski plačanec bi ga utegnil napasti, brž ko bi mu omenil svojo namero. Morda ima tudi on pri sebi samokres.

Brzec je hitel mimo brzojavnih drogov s tako naglico, da so bili videti kot en sam plot. Nekje je sunil pod visokim nadvozom, zavil na desno in privozil na majhno postajo, kjer je namesto požganega poslopja stala lesena koliba.

Morda je res oborožen, je razmišljal Pavle, [illegible] mora paziti na vsako njegovo kretnjo, ko pride [illegible]

Pavletov pogled je za hip objel požgano domačijo, ki je stala dober lučaj od proge. Potem se je ozrl po nebu. Za bližnjim ohribjem je močno zabliskalo. Fronta, [illegible]

Klemen je ne le zagrizen nasprotnik, da je to, je tudi nemški vohun. Že dolgo je sumil, vsak čas [illegible] je, zdaj pa ima dokaze, ki mu jih lahko vrže v obraz.

«Premoga!» je ukazal Klemen.

Pavle je segel po lopati in pričel nalagati v peč. Iz nje je žehtela silna vročina, in v soju ognja je bil njegov obraz kovinasto rjav. S svojimi mišičastimi rokami je z lahkoto zasajal lopato v premog in ga z enakomernih zamahih metal v peč. Ko je zaprl vratca, se je spet usedel na svoje mesto. Tedaj mu je pogled ušel k prvemu, službenemu vagonu. V njem je vozilo nekaj Nemcev in vlakovodja. Tudi ta je [illegible] vrednež, je pomislil. Dva sina ima pri belih, eden je pri policiji, drugi je podoficir v neki postojanki. Prav pa bi vse, ki niso za Nemce, utopil v žlici vode. Torej nič škode ne bo torej, če si pri tem tudi on razbije glavo.

Vlak se je približal ostremu ovinku. Klemen je premaknil ročico regulatorja in zmanjšal brzino. Na drugi strani ovinka je spet pognal hitreje.

V drugem in tretjem vagonu so sami oficirji in podoficirji — kakor nalašč za uspešno akcijo! je pomislil Pavle. Treba jo je le čimprej izvesti.

Brzec je stekel mimo nekega požganega naselja in kmalu nato pa je proga zavila k reki, s katero sta potem slej dolgo tekli vzporedno.

(Nadaljevanje sledi)